การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

วชิรญาณ์ เจริญทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2555

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Communications for Promoting Cultural Tourism at Chiang Khan District Loei Province

Vachiraya Charoensub

DPU

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Communication Arts

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University

2012

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย “สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้การสนับสนุนในหลายๆ ด้าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ้กกิ้นส์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าจากภารกิจและหน้าที่การงานต่างๆ ช่วยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ช่วยเหลือตรวจทานข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อรุณ งามดี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อรทัย ศรีสันติสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางวิชาการ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด นอกจากนี้ที่ผู้วิจัยไม่อาจลืมขอบพระคุณ พี่ๆน้องๆชาวอำเภอเชียงคานทุกๆ ท่าน ที่เอื้อเฟื้อให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พ่อชาญวิทย์ (อุดม) รุหานนท์ และแม่วัลลดา เจริญทรัพย์ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุน นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ที่ให้โอกาสทางด้านการศึกษา ขอขอบพระคุณคุณอภิศักดิ์ ธนเศรษฐกร รองผู้ อำนวยการสถานีโทรทัศน์ทีเอ็นเอ็น 24 นางสาวประภาศรี รัตนะคุปต์ บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจสถานีโทรทัศน์ทีเอ็นเอ็น 24 ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษาอย่างเต็มที่ และขอขอบพระคุณ ป๊าอาท คุณณัฐพงศ์ สุวรรณรัตน์ ผู้ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่อยู่เคียงข้างกันตลอดเวลา ทั้งยามทุกข์และสุข และขอขอบคุณ น้องก๊อง รณชัย สงสารน้องชายที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุดนี้ คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความดีทั้งหมดนี้ แด่บุพการี คณาจารย์และผู้มีพระคุณต่อวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทุกท่าน ส่วนข้อผิดพลาด และข้อบกพร่องใดๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วชิรญาณ์ เจริญทรัพย์

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ฆ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ
กิตติกรรมประกาศ..... ช
สารบัญตาราง..... ฎ
สารบัญภาพ..... ฎ
บทที่
1. บทนำ..... 1
1.1 ที่มาและความสำคัญ..... 1
1.2 ปัญหานำการวิจัย..... 15
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 15
1.4 ขอบเขตงานวิจัย..... 15
1.5 นิยามศัพท์..... 16
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 18
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 19
2.1 แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม..... 19
2.2 แนวคิดเรื่องโฮมสเตย์..... 27
2.3 แนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน..... 30
2.4 แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม..... 35
2.5 แนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์..... 38
2.6 แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารและสื่อ..... 44
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 49
2.8 กรอบแนวคิด..... 51
3. ระเบียบวิธีวิจัย..... 52
3.1 กรอบระเบียบวิธีวิจัย..... 52
3.2 วิธีการวิจัย..... 54
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 56
3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล..... 60

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล..... 60
3.6 วิธีการเข้าถึงข้อมูล..... 61
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
3.8 การนำเสนอข้อมูล..... 62
4. ผลการวิจัย..... 63
ประวัติความเป็นมาและสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง
ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย..... 64
ตอนที่ 1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย..... 89
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย..... 107
ตอนที่ 3 ชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย..... 141
ตอนที่ 4 ประสิทธิผลการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย..... 145
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ..... 168
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 168
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 181
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 193
บรรณานุกรม..... 196
ภาคผนวก..... 200
ภาคผนวก ก. แผนที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 201
ภาคผนวก ข. ภาพแสดงบริบทอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในปี พ.ศ.2500..... 203
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย..... 212
ภาคผนวก ง. ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพทั่วไปบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 214

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก จ. ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพทั่วไปบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง
ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 221
ภาคผนวก ฉ. ภาพแสดงบรรยากาศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว
ที่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง
ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 232
ประวัติผู้เขียน..... 246

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

3.1 กรอบระเบียบวิธีวิจัย..... 52

4.1 ตารางแสดงการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการส่งเสริมเสริมการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 106

4.2 ตารางแสดงประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 165

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1.1 บรรยากาศอำเภอเชียงคาน 3
1.2 เรือขนส่งสินค้าและเรือโดยสารระหว่างฝั่งไทยและฝั่งลาว 4
1.3 งานบวชชาวบ้านเชียงคานที่วัดศรีคุณเมือง 5
1.4 บรรยากาศการจัดงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 6
1.5 วิถีชีวิตของชาวบ้านอำเภอเชียงคาน 8
1.6 ข้าวปุ้นน้ำแจ้วและข้าวหลาม อาหารพื้นบ้านอำเภอเชียงคาน 9
1.7 วัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่มีการสืบทอดจากคนรุ่นเก่ามาถึงคนรุ่นใหม่ 10
1.8 บรรยากาศริมแม่น้ำโขงในช่วงยามเย็น 10
1.9 ทะเลหมอกบนภูทอก 11
1.10 วัดศรีคุณเมือง วัดศรีนพมาศ วัดโพนชัย วัดเก่าในอำเภอเชียงคาน 12
1.11 วัฒนธรรมผีขนน้ำ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่บุญพระเวส งานวัฒนธรรมประเพณีดั่งเดิมที่ชาวบ้านอำเภอเชียงคานช่วยรักษาไว้จนถึงปัจจุบัน 13
1.12 การแต่งกายหมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านไทดำ และการอนุรักษ์แต่งผ้าไทยของชาวบ้านอำเภอเชียงคาน 14
2.8 แสดงกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) 51
4.1 รูปวัดโพนชันด้านหน้าบูรณะใหม่ 68
4.2 วัดท่าคก ด้านหน้า 69
4.3 เส้นทางจากเมืองชนะคาม-เมืองเชียงคาน 70
4.4 สายน้ำโขงระหว่างไทย-ลาว 72
4.5 เมืองท่าเชียงคาน 73
4.6 การแปรรูปมะพร้าวแก้ว 83
4.7 มะพร้าวแก้วของมีเมืองเชียงคาน 83
4.8 แผนที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง เมืองเชียงคาน จังหวัดเลย 84
4.9 คุณยายศรีพรรณ อ้นมา เจ้าของบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์ 87

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

4.10 หน้าบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์ จักรยานให้ผู้มาพักใช้ขี่ชมเมืองบริเวณโดยรอบศรีพรรณโฮมสเตย์..... 87
4.11 บริเวณภายในบ้านชั้นสองของศรีพรรณโฮมสเตย์ หลังบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์ติดริมโขง ที่นอนเสริมเตียงพร้อมสำหรับผู้มาเยือนบริเวณโดยรอบบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์..... 88
4.12 เว็บไซต์เชียงคาน.com..... 93
4.13 การโพสต์ข้อความบนกระทู้เว็บไซต์เชียงคานฮับ..... 94
4.14 เว็บไซต์เชียงคานดอทคอม..... 96
4.15 นิตยสาร Voyage Travel & Lifestyle Magazine ฉบับเดือนกันยายน 2553 นำเสนอเรื่องราวท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 101
4.16 พ๊อคเก็ตบุ๊ค ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2553 เรื่อง เที่ยวเชียงคาน โดยสำนักพิมพ์บีวาว หนังสือขนาดพกพา แนะนำการเดินทางท่องเที่ยวเมืองเชียงคานในทุกรูปแบบ..... 102
4.17 แผ่นพับเมืองเชียงคาน..... 103
4.18 เสื้อยืด สินค้าของที่ระลึกชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 105
4.19 สภาพบ้านไม้เก่าประตูบานเฟี้ยมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 114
4.20 ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 115
4.21 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้จักรยานเที่ยวชมเมืองเชียงคาน..... 116
4.22 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้จักรยานเที่ยวชมเมืองเชียงคาน..... 116
4.23 นักท่องเที่ยวนิยมใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเที่ยวชมเมืองเชียงคาน..... 117
4.24 วัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่เมืองเชียงคาน..... 119
4.25 การละเล่นผีขนน้ำ..... 119
4.26 การละเล่นผีขนน้ำ..... 121
4.27 เด็กๆ แต่งชุดผีขนน้ำเป็นการสืบทอดประเพณี..... 122

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ หน้า

4.28 การละเล่นผีขนน้ำ..... 123
4.29 การแต่งกายผีขนน้ำจะมีสีสันสวยงาม..... 124
4.30 การแต่งกายผีขนน้ำจะมีสีสันสวยงาม..... 124
4.31 การละเล่นผีขนน้ำ..... 125
4.32 การละเล่นผีขนน้ำที่ปฏิบัติสืบทอดมาหลายรุ่น..... 127
4.33 งานประเพณีสงกรานต์เมืองเชียงคาน..... 128
4.34 การสืบสานประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน..... 129
4.35 ชาวบ้านร่วมรำวงในงานสงกรานต์อย่างสนุกสนาน..... 131
4.36 แสดงภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 140
4.37 แสดงภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย..... 144

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ชื่อผู้เขียน	วชิรญาณ์ เจริญทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ้กกิ้นส์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ (สื่อสารมวลชน)
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทำการศึกษาเฉพาะชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานให้เกิดความยั่งยืน และประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ในช่วงระยะเวลา 7 เดือน จากเดือนพฤษภาคม – พฤศจิกายน 2554 โดยใช้วิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 29 คน อันประกอบด้วย กลุ่มแกนนำชุมชน กลุ่มชาวบ้าน กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชน (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย 4 สื่อที่สำคัญคือ 1) สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว 2) สื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) อันประกอบไปด้วย บริการข้อมูลทางที่ทางชุมชนจัดทำขึ้นเอง และบริการข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ผู้ประกอบการจัดทำขึ้นเอง และบริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ 3) สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร และ 4) สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ แผ่นพับ เอกสารทางวิชาการ และสินค้าของที่ระลึก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 2 ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นบริบท (สิ่งแวดล้อม) ภายนอกของชุมชนอันประกอบไปด้วย นโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการส่งเสริมจากสื่อมวลชน 2) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในชุมชน อันประกอบด้วย สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิต และประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน บทบาทของผู้นำชุมชนและผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานให้เกิดความยั่งยืน ประกอบไปด้วย 3 ส่วนสำคัญ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล

4. ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบไปด้วย 4 ประเด็น สำคัญคือ 1) ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ 2) ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3) การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์และความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องประกอบไปด้วยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย การมีปัจจัยเกื้อหนุนทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่เป็นตัวสนับสนุน การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันนำไปสู่ความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Thesis Title	Communications for Promoting Cultural Tourism at Chiang Khan District Loei Province
Author	Vachiraya Charoensub
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Dr.Ousa Biggins
Department	Communication Arts (mass Communication)
Academic Year	2011

ABSTRACT

This research, entitled "Communications for Promoting Cultural Tourism at Chiang Khan District Loei Province" focused area was old wooden houses community on Chai Khong road Chiang Khan district Loei province, aimed to study the various types of public relations media were used for promoting cultural tourism, factors which support cultural tourism, participation of community in support and conservation for sustainable culture of Chiang Khan district and effectiveness of public relations media, 7 months study from May to November 2011. The research methodology consisted of documentary research, in-depth interviews and participant observation. The sample collected in this research had a size of 29 people, which consisted of community leaders, locals, people outside the community (authorities in the government sectors), local entrepreneurs and tourists. Data was analyzed and presented in a descriptive manner.

The research results :

1. The various types of public relations media were used for promoting cultural tourism at Chiang Khan district Loei province. The four important media included : (1) People such as community leaders and locals, friends and relatives of the tourists who have ever visited, officers of tour agencies. (2) The Internet such as information services provided by the web-sites of the community and others from the departments outside and information posted on web-boards in several web-sites. (3) Mass media such as television, newspaper and magazine/journal. and (4) Specific media such as brochure, document on tourism and souvenirs.

2. Factors which support cultural tourism of Chiang Khan district Loei province were divided into two parts. (1) External factors which included policies of The Tourism Authority of Thailand (TAT), policies of Ministry of Tourism and Sports and support of the

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

media. (2) Internal factors which included the community's geography, the way of life, local culture, customs, role of community leaders and benefits from fees.

3. Participation of community in support and conservation for sustainable culture of Chiang Khan district were divided into three parts. (1) Community participation in guideline selection. (2) Community participation in operation. (3) Community participation in monitoring and evaluation.

4. Effectiveness of public relations media for promoting cultural tourism in old wooden houses community on Chai Khong road Chiang Khan district Loei province. The four important issue included : (1) Characteristic of information from public relations media (2) Type of public relations media which support decision- making on cultural tourism. (3) Perception of public relations media and impression on cultural tourism. (4) Suggestions about using public relations media and cultural tourism.

In conclusion, long-term success of communications for promoting cultural tourism in old wooden houses community on Chai Khong road Chiang Khan district Loei province must be consisted of the various types of public relations media were used for promoting cultural tourism, positive internal and external factors, participation of community in support and conservation for sustainable culture of Chiang Khan district and also effectiveness of public relations media.

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

รัฐบาลเกือบทุกสมัยให้ความสำคัญกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ในปี 2552 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 527,326 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าส่งออกรวม ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา: 2554,5) ในปี 2553 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยกว่า 15 ล้าน 8 แสนคน สร้างรายได้กว่า 585,000 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 7 ของ GDP เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าภาพรวมการท่องเที่ยวของไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2011, 5 มกราคม) รัฐบาลตั้งเป้าหมายในอีก 5 ปีข้างหน้า ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว รวมเป็น 20 ล้านคน(เทิดชาย ช่วงบำรุง, 2004: 3-6)

ในปี 2552 รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวนำความโดดเด่นและศักยภาพของแต่ละภูมิภาคมาเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ รวมถึง การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบที่แสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และความมีเสน่ห์ของเมืองเป็นจุดส่งเสริมการขาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ภายในพื้นที่ ซึ่งการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวกับสินค้าและบริการของเมืองช่วยทำให้เกิดเอกลักษณ์ เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นและประเทศชาติ

สอดคล้องกับคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้วางกรอบนโยบายการท่องเที่ยวไทยในปี 2550 – 2554 จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ

2) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งในพื้นที่ใหม่และในตลาดเฉพาะกลุ่ม ภายใต้การสร้างความเข้มแข็งของตราสินค้า (Brand) ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายตัวสู่แหล่งท่องเที่ยวรองมากขึ้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและข้ามภูมิภาค

5) ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยการทำการตลาดร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทั้งภายในภูมิภาคและภายนอกภูมิภาค อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของภูมิภาคนี้ในตลาดท่องเที่ยวโลก

6) มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อน (Driving Force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีศักยภาพทางการแข่งขันระดับนานาชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาล รวมทั้ง พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรในบทบาทเชิงวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาด

7) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (E-Tourism) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทย และเสริมสร้างศักยภาพในการส่งเสริมการตลาดผ่านสื่อสารสนเทศ

8) ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยเป็นการประสานความร่วมมือและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554: 25 เมษายน 2554)

และเพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ มีการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน และแข่งขันในตลาดโลกได้ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 มีมติให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน และเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพ การแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาใช้ในการจัดทำแผน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา: 2554, 2-3)

เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2552 รัฐบาลได้คัดเลือกจังหวัดเลย ให้เป็น 1 ใน 10 จังหวัดที่เป็นเมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะนอกจากจะเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเป็นประตูการค้าเชื่อมต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเลยยังเพียบพร้อมไปธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะ อำเภอเชียงคาน เมืองประวัติศาสตร์ 100 ปี ที่มีการจัดรูปแบบของเมืองในสไตล์เมืองโบราณ ทำให้ชุมชนบ้านเก่า 100 ปี บริเวณถนนชายโขง ได้รับความสนใจจากบรรดานักท่องเที่ยว ส่งผลให้เศรษฐกิจอำเภอเชียงคาน ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ที่พัก มีเงินสะพัดอย่างมหาศาล โดยในช่วงปลายปี 2552 อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กลายเป็นอำเภอแห่งการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จากผลศึกษาดูงานเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ของคณะกรรมาธิการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุนสภาผู้แทนราษฎร พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยระหว่างเดือนตุลาคม 2552 - กันยายน 2553 มีจำนวน 845,707 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย 615,634 คน นักท่องเที่ยวต่างชาติ 230,073 คน (คณะกรรมาธิการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุนสภาผู้แทนราษฎร,2553:25 พฤษภาคม 2554) สอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเลย พบว่า ในรอบปี 2553 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดเลย 950,000 คน มีเม็ดเงินสะพัดในระบบเศรษฐกิจจำนวน 1,200 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นเม็ดเงินของนักท่องเที่ยวที่ใช้เวลาอยู่กับแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานถึงร้อยละ 70 (คมชัดลึกออนไลน์, 2554: 19 พฤศจิกายน)

ภาพที่ 1.1 บรรยากาศอำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ แต่เดิมเมืองเชียงคานตั้งอยู่ที่เมืองชะนะคาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสร้างโดยขุนคาม โอรสของขุนคัวแห่งอาณาจักรล้านช้าง เมื่อประมาณ พุทธศักราช 1400

ต่อมาประมาณ พุทธศักราช 2250 อาณาจักรล้านช้างแยกออกเป็นสองอาณาจักร คือ อาณาจักรหลวงพระบาง ซึ่งมีพระเจ้ากิงกีสราชเป็นกษัตริย์ และอาณาจักรเวียงจันทน์ ซึ่งมีพระเจ้าไชยองค์ไว้เป็นกษัตริย์ โดยกำหนดอาณาเขตให้ดินแดนเหนือแม่น้ำเหืองขึ้นไปเป็นอาณาเขตหลวงพระบาง และใต้แม่น้ำเหืองลงมาเป็นอาณาเจตเวียงจันทน์ ต่อมาทางหลวงพระบางได้สร้างเมืองปากเหืองซึ่งอยู่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงเป็นเมืองหน้าด่าน และทางเวียงจันทน์ได้ตั้งเมืองเชียงคานเดิมเป็นเมืองหน้าด่านเช่นกัน

ภาพที่ 1.2 เรือขนส่งสินค้าและเรือโดยสารระหว่างฝั่งไทยและฝั่งลาว

พุทธศักราช 2320 พระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดให้เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกกับพระสุรสีห์ยกทัพไปตีกรุงเวียงจันทน์ ตีเวียงจันทน์ได้จึงได้อันเชิญพระแก้วมรกต กลับมายังกรุงธนบุรี แล้วได้รวมอาณาจักรล้านช้างเข้าด้วยกัน และให้เป็นประเทศราชของไทย แล้วได้กวาดต้อนผู้คนพลเมืองมาอยู่เมืองปากเหืองมากขึ้น แล้วโปรดเกล้าฯให้เมืองปากเหืองไปขึ้นกับเมืองพิชัย

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์ คิดกอบกู้เอกราชเพื่อแยกเป็นอิสระจากไทยโดยยกกำลังจากเวียงจันทน์มายึดเมืองนครราชสีมา แต่ในที่สุดเจ้าอนุวงศ์ถูกจับขังจนสิ้นชีวิต กองทัพไทยที่ยกมาปราบเจ้าอนุวงศ์ที่นครราชสีมา ได้ยกทัพไปกวาดต้อนผู้คนจากฝั่งซ้าย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ของลำน้ำโขงมายังเมืองปากเหืองมากขึ้น และโปรดเกล้าฯให้พระอนุพินาศ (กิ่ง ต้นสกุลเครือทองศรี) เป็นเจ้าเมืองปากเหืองคนแรก แล้วพระราชทานชื่อเมืองใหม่ว่า “ เมืองเชียงคาน “

ครั้นถึงสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พวกจีนฮ่อได้ยกทัพมาตีเมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงพระบางและได้เข้าปล้นสดมภ์เมืองเชียงคานเดิมที่อยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง ชาวเชียงคานเดิมจึงอพยพผู้คนไปอยู่เมืองเชียงคานใหม่ (เมืองปากเหือง) เป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 1.3 งานบวชชาวบ้านเชียงคานที่วัดศรีคุณเมือง

ต่อมาผู้คนส่วนใหญ่เห็นว่าชัยภูมิเมืองเชียงคานใหม่ (เมืองปากเหือง) ไม่เหมาะสม จึงอพยพไปอยู่ที่บ้านท่านาจันทร์ซึ่งใกล้กับที่ตั้งของอำเภอเชียงคานปัจจุบัน แล้วตั้งชื่อใหม่ว่า เมืองใหม่เชียงคาน ต่อมาไทยได้เสียดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศส ทำให้เมืองปากเหืองตกเป็นของฝรั่งเศส คนไทยที่อยู่เมืองปากเหืองจึงอพยพมาอยู่เมืองใหม่เชียงคาน หรือ อำเภอเชียงคานปัจจุบันโดยสิ้นเชิง แล้วได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็น “เมืองเชียงคานใหม่” ได้ตั้งที่ทำการอยู่บริเวณวัดธาตุ เรียกว่าศาลาเมืองเชียงคาน ต่อมาได้ย้ายที่อยู่บริเวณวัดโพนชัย จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2452 เมืองเชียงคานซึ่งมีพระยาศรีอรรคฮาด (ทองดี ศรีประเสริฐ) ได้รับตำแหน่งนายอำเภอเชียงคานคนแรก ต่อมาปี พุทธศักราช 2484 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอเชียงคานมาอยู่ ณ ที่อยู่ปัจจุบันตราบเท่าทุกวันนี้ (เชียงคาน.com., 2554, 30 มีนาคม)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 1.4 บรรยากาศการจัดงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเชียงคาน ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ปี 2542 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีพื้นที่ 1,687 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเชียงคาน ห่างจากจังหวัดเลย ประมาณ 48 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 568 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ

ดังนี้ ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ที่ฝั่งใต้ของแม่น้ำโขง ตอนที่อยู่ห่างจากวัดโพนชัยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 350 เมตร และอยู่ห่างจากที่จอดเรือสาธารณะแม่น้ำโขงฝั่งใต้ไปทางทิศตะวันตก ระยะทาง 1,350 เมตร จากหลักเขตที่ 1 เลียบตามฝั่งใต้ของแม่น้ำโขงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือถึงฝั่งตะวันตกของปากลำน้ำฮวย ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 2 ด้านตะวันออกจากหลักเขตที่ 2 เลียบตามฝั่งตะวันตกของลำน้ำฮวยไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านทางสายไปอำเภอท่าบ่อถึงจุดซึ่งอยู่ห่างจากทางสายไปอำเภอท่าบ่อ ระยะทาง 250 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 3 ด้านใต้ จากหลักเขตที่ 3 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ผ่านทางหลวงแผ่นดินสายเชียงคาน - เลย ตรงเชิงสะพานของทางหลวงแผ่นดินสายเชียงคาน - เลย ด้านเหนือ ตอนที่อยู่ห่างจากสุขศาลา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

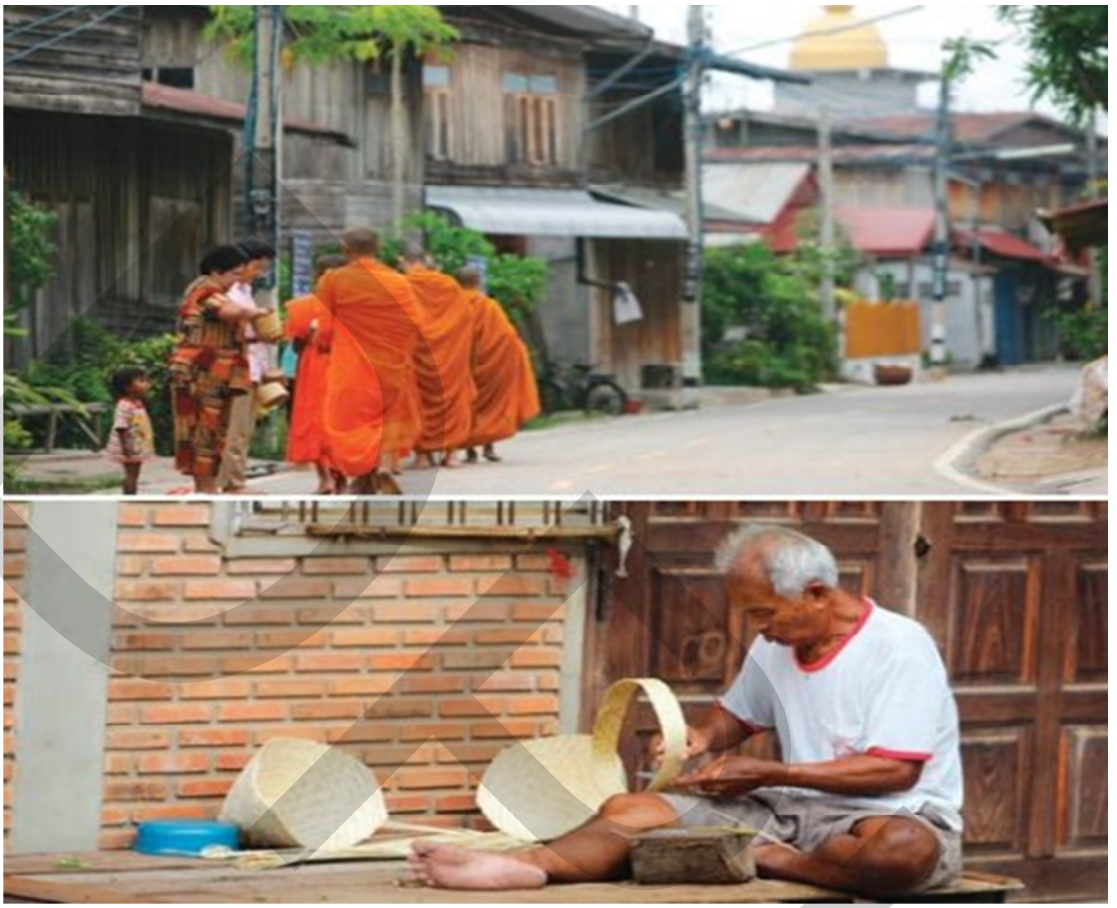
อำเภอ ระยะทาง 350 เมตร ถึงจุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินสาย เชียงคาน - เลย ระยะทาง 1,000 เมตร ซึ่งเป็นหลักเขตที่ 4 ด้านตะวันตกจากหลักเขตที่ 4 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับหลักเขตที่ 1 นอกจากนี้ เทศบาลตำบลเชียงคานแบ่งออกเป็น 9 ชุมชน คือ ชุมชนคุ้มวัดท่าคก ชุมชนคุ้มวัดป่าใต้ ชุมชนคุ้มวัดศรีพนมมาศ ชุมชนคุ้มวัดมหาธาตุ ชุมชนคุ้มวัดศรีคุณเมือง ชุมชนคุ้มวัดมัชฌิมาราม (ป่ากลาง) ชุมชนคุ้มวัดโพนชัย ชุมชนคุ้มวัดสันติวนาราม ชุมชนส่วนราชการมีจำนวนประชากรนับถึงเดือน พฤษภาคม ปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,948 คน

ความหนาแน่นของประชากรมี จำนวนครัวเรือนรวม 2,332 ครัวเรือน หน่วยงานราชการในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน มีจำนวนทั้งสิ้น 22 แห่ง และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอีกจำนวน 5 แห่ง

การคมนาคม ขนส่ง ส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางโดยทางบก มีเส้นทางการคมนาคมระหว่างอำเภอ และจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในเขตเทศบาล และจากเทศบาลไปยังตำบลต่างๆ การเดินทางจากจังหวัดเลยสู่อำเภอเชียงคาน โดยทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 201 รวมระยะทาง 48 กิโลเมตร จากอำเภอเชียงคานสู่อำเภอปากชม โดยทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 211 รวมระยะทาง 40 กิโลเมตร และจากอำเภอเชียงคาน สู่บ้านหนองผือ อำเภอท่าลี่ โดยทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2195 รวมระยะทาง 58 กิโลเมตร

ส่วนการคมนาคม จากเทศบาลเชียงคานไปยังตำบลต่างๆ มีรถประจำทาง (รถสองแถว) คอยบริการผู้ที่โดยสารไปมา สำหรับการเดินทางภายในเขตเทศบาล จะมีรถโดยสารไว้คอยบริการประชาชนโดยมีถนนสายหลัก 3 สาย คือ ถนนมะลิวัลย์, ถนนศรีเชียงคาน และถนนชายโขง ส่วนการคมนาคมทางน้ำ มีการติดต่อค้าขาย กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชนชนลาวโดยทางเรือโดยสารที่ท่าเทียบเรือข้ามฟากบริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองไปยังเมืองสานะคาม สำหรับการสื่อสารโทรคมนาคม ประกอบด้วย บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 1 แห่ง และโทรศัพท์สาธารณะ 26 แห่ง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 1.5 วิถีชีวิตของชาวบ้านอำเภอเชียงคาน

สำหรับรายได้ประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน มีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว จากการเกษตรกรรม การรับจ้าง และการทำประมง รวมถึงการรับราชการซึ่งรายได้เฉลี่ยของประชากรในพื้นที่มีประมาณ 13,000 บาทต่อครอบครัว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 1.6 ข้าวปุ้นน้ำแจ้ว และข้าวหลาม อาหารพื้นบ้านอำเภอเชียงคาน

การนับถือศาสนาและวัฒนธรรม – ประชาชนในเขตเทศบาลโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 97 และศาสนาอื่นๆ ประมาณร้อยละ 3 โดยในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน มีวัดพุทธศาสนา จำนวน 8 แห่ง และโบสถ์คาทอลิก 1 แห่ง ส่วนวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญคือ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา งานเทศกาลออกพรรษาที่เชียงคาน งานลอยกระทง งานประเพณีสงกรานต์ ที่จัดทำเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่ชาวบ้านตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปฏิบัติสืบทอดกันมาจากรุ่นไปสู่รุ่น และเป็นวัฒนธรรมที่ช่วยดึงดูดและมัดใจนักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้พึงปฏิบัติ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 1.7 วัฒนธรรมตักการบาตรข้าวเหนียวที่มีการสืบทอดจากคนรุ่นเก่ามาถึงคนรุ่นใหม่

ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติหลายแห่ง อาทิ แก่งคุดคู้ เป็นแก่งหินใหญ่ขวางอยู่กลางลำน้ำโขง ในช่วงหน้าน้ำจะเกิดกระแสน้ำเชี่ยวไหลผ่านแก่ง น้ำจะท่วมจนมองไม่เห็นแก่ง ช่วงเวลาที่เหมาะจะชมแก่งคุดคู้ คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นเวลาที่น้ำแห้งมองเห็นเกาะแก่งชัดเจนมีโค้งสันทรายริมแม่น้ำสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากสัมผัสสายน้ำโขงและธรรมชาติสองฝั่งอย่างใกล้ชิด ที่บริเวณแก่งคุดคู้มีบริการเช่าเรือยนต์ล่องแม่น้ำโขง ใช้เวลาไป - กลับ ประมาณ 1 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีร้านขายอาหาร เช่น ไก่ย่าง ส้มตำ ลาบ โดยเฉพาะพล่า กุ้งเต้น ต้มยำปลาจากลำน้ำโขงเป็นอาหารแนะนำในราคาไม่แพง การเดินทางจากตัวอำเภอเชียงคาน นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถสายรอบเมืองไปแก่งคุดคู้ได้ซึ่งห่างจากตัวอำเภอเชียงคานประมาณ 2.5 กิโลเมตร

ภาพที่ 1.8 บรรยากาศริมแม่น้ำโขงในช่วงยามเย็น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภูทอก หรือ ทะเลหมอกบนภูทอก ซึ่งถือเป็นจุดชุมชมวิวอำเภอเชียงคาน ในช่วงฤดูหนาวจะสัมผัสได้ถึงทะเลหมอก พร้อมชมพระอาทิตย์ทอแสงบนภูทอก และชมพระอาทิตย์อัสดงสองฝั่งโขงในยามเย็น

ภาพที่ 1.9 ทะเลหมอกบนภูทอก

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีมากมาย โดยเฉพาะ วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ อยู่รายรอบอำเภอเชียงคาน อาทิ วัดศรีคุณเมือง เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2519 วัดนี้เป็นแหล่งรวมงานศิลปะทั้งแบบล้านนาและล้านช้าง พระพุทธบาทภูควายเงิน ตั้งอยู่ที่บ้านอุมุง ตำบลบุฮม ตามเส้นทางสายเชียงคาน - ปากชม ระยะทาง 6 กิโลเมตร เป็นรอยพระพุทธบาทที่ตั้งอยู่บนหินลับพร้า (หินลับมีด) ประชาชนเคารพนับถือมาก จะมีงานเทศกาลประจำปีในวันเพ็ญเดือน 3 หรือเดือน 4 ของทุกปี ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อพุทธศักราช 2478 พระใหญ่ภูคกงิ้ว ตั้งอยู่ที่ภูคกงิ้ว บ้านท่าดีหมี ตำบลปากตม ประดิษฐานอยู่บนเนินเขาบริเวณปาก ลำน้ำเหืองจรดกับแม่น้ำโขง วัดท่าแขก วัดโบราณเก่าแก่สร้างในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดศรีคุณเมือง

วัดศรีนพมาศ

วัดโพนชัย

ภาพที่ 1.10 วัดเก่าในอำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัฒนธรรมผีขนน้ำ

ประเพณีสงกรานต์

ประเพณีแห่บุญพระเวส

ภาพที่ 1.11 งานวัฒนธรรมประเพณีดั่งเดิมที่ชาวบ้านอำเภอเชียงคานช่วยรักษาไว้จนถึงปัจจุบัน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

นอกจากนี้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ยังมีหมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านไทดำ บ้านนาป่าหนาด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เผยแพร่ข้อมูลด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตรวมทั้งประวัติความเป็นมาของชนชาวไทดำบ้านนาป่าหนาด และชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณ ตั้งอยู่บริเวณถนนชายโขง มีลักษณะเป็นห้องแถวเรียงกันตลอดแนว อายุประมาณ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยมเปิดกว้าง เนื่องจากสมัยก่อนเป็นชุมชนค้าขายไทย-ลาว ปัจจุบันบ้านบางหลัง ได้ปรับปรุงขึ้น เพื่อทำเป็นที่พัก (โฮมสเตย์) ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และร้านอินเทอร์เน็ต หรือ ที่รู้จักกันในชื่อ ถนนคนเดินเมืองเชียงคานที่ในขณะนี้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก (เชียงคาน.com., 2554, 30 มีนาคม)

ภาพที่ 1.12 การแต่งกายหมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านไทดำ และการอนุรักษ์แต่งผ้าไทยของชาวบ้านอำเภอเชียงคาน

ขณะที่ การสื่อสารมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจาก การสื่อสารทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงปรากฏการณ์ทางสังคม และช่วยกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลในระดับสังคม หรือชุมชน มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง เกิดจิตสำนึก ความสามัคคี และความร่วมมือร่วมใจที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความเป็นชุมชนเข้มแข็งและ พัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้ง การเลือกใช้สื่อประชาสัมพันธ์มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่ออะไร อย่างไรบ้าง มีปัจจัยอะไรบ้างที่ช่วย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การมีส่วนร่วมของชาวบ้านช่วยอนุรักษ์/ส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร เพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแหล่งอื่นๆต่อไป

1.2 ปัญหาการนำวิจัย

1.2.1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่ออะไรบ้าง อย่างไร

1.2.2 มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.2.3 ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร

1.2.4 ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.3.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน

1.3.4 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย การมีส่วนร่วมของชาวบ้านช่วยอนุรักษ์/ส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานจังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน และประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

อาศัยแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวคิดเรื่องโฮมสเตย์ แนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม แนวคิดเรื่องการประชาสัมพันธ์ และแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารและสื่อมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะ ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว อีกทั้ง ชาวบ้านได้นำบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของตนเองมาเป็นโฮมสเตย์ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ของชาวบ้านอย่างชัดเจน และการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน 2554 รวมระยะเวลา 7 เดือน เพื่อข้อมูลที่เพียงพอและความสมบูรณ์ของการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์

การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การแลกเปลี่ยนข่าวสารความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคล ระหว่างหน่วยงาน หรือ ระหว่างบุคคลและหน่วยงาน ในประเด็นเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเรียนรู้ความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท วัด พระราชวัง โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง ที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมอง ความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549: 1)

วัฒนธรรม หมายถึง แบบอย่างหรือสิ่งที่แสดงออกมาของวิถีชีวิตมนุษย์ชุมชนท้องถิ่นแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นๆ อย่างเป็นปกติสุข (ธิติรัฐ ธรรมจง, 2553: 11)

สื่อประชาสัมพันธ์ หมายถึง สื่อที่ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณ บริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป เช่น สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ สื่อมวลชน และสื่ออินเทอร์เน็ต

ประสิทธิผลของการใช้สื่อ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ โดยพิจารณาจากผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่วัดจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยภายนอก และ ปัจจัยภายในที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ปัจจัยภายนอก หมายถึง สิ่งที่มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี และการส่งเสริมจากสื่อมวลชนที่ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยภายใน หมายถึง สิ่งที่มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ขีดความสามารถของสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิต รวมถึงบทบาทของผู้นำชุมชน ที่จะช่วยก่อให้เกิดรายได้อย่างเท่าเทียมไม่เกิดการกระจุกตัวเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นรายได้เพียงแค่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเท่านั้น

แกนนำชุมชน หมายถึง ผู้นำชุมชนและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชนในการคิดริเริ่มก่อตั้งและพัฒนาชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย บุคคลเหล่านี้มักมีบทบาทสำคัญในระดับนโยบาย การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึง เกี่ยวข้องประสานงานกับองค์กรภายนอกที่เข้ามาสนับสนุนชุมชนด้วย

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชน กลุ่ม องค์กร เครือข่าย และภาคีร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทาง วางแผนการอนุรักษ์และปรับปรุงพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นการร่วมกระทำกิจกรรมตามรูปแบบแผนวิถีชีวิตในสังคมและวัฒนธรรมนั้น รวมถึงติดตามและประเมินผลเป็นไปตามแนวนโยบายหรือแผนงานที่วางไว้

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย หมายถึง บ้านไม้เก่าของชาวบ้านที่ตั้งอยู่บริเวณถนนชายโขง มีลักษณะเป็นห้องแถวเรียงกันตลอดแนวอายุประมาณ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยมเปิดกว้าง เนื่องจากสมัยก่อนเป็นชุมชนค้าขายไทย-ลาว และปัจจุบันบ้านบางหลังได้ปรับปรุงเพื่อทำเป็นที่พักโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และร้านอินเทอร์เน็ต

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.6.2 เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับชาวบ้านชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน และสามารถนำผลวิจัยที่ค้นพบไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

1.6.3 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแหล่งอื่นๆ ต่อไป

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540 (อ้างถึงใน ธิติรัฐ ธรรมจง, 2553: 33) กล่าวถึงการท่องเที่ยววัฒนธรรมว่า เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ไม่มีการซื้อขายวัฒนธรรมและชีวิตผู้คน

มนัส สุวรรณและคณะ, 2544 (อ้างถึงใน ธิติรัฐ ธรรมจง, 2553: 33) ได้ให้ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ กิจกรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ ประกอบไปด้วย งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า สวนสนุก สวนสัตว์ แบ่งย่อยได้เป็น 3 ประเภท

1. แหล่งความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ผู้เยี่ยมชมสามารถสังเกตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชนนั้นๆ โดยตนเองมิได้เข้าไปมีส่วนร่วมคุณค่าต่อผู้เยี่ยมชม อยู่การที่ได้รับความรู้ วิสัยทัศน์ ความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชนเผ่าต่างๆ และภูมิปัญญาของชนเผ่า

2. แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและหัตถกรรมพื้นเมือง ผู้เยี่ยมชมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีและซื้อสินค้าที่ระลึกจากผู้ประกอบหัตถกรรม คุณค่าต่อส่วนร่วมอยู่ที่การรักษามรดก ความหลากหลายทางวัฒนธรรม คุณค่าของผู้เยี่ยมชมอยู่ที่ความพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี และการได้ซื้อของที่ระลึกที่พอใจ

3. แหล่งกิจกรรม ประกอบอาชีพ ศูนย์วิจัย และสถานีทดลอง ผู้เยี่ยมชมได้ความรู้ใหม่ๆ และความผ่อนคลายในสิ่งที่ตนเองไม่คุ้นเคยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ กิจกรรม ความก้าวหน้าทางวิทยากร คุณค่าที่ความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความท้าทายที่ผู้เยี่ยมได้รับจากนิยามและความหมายข้างต้น สอดคล้องกับ ธิติรัฐ ธรรมจง (2553: 36 -37) ให้ความเห็นลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยว ในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้กระทบน้อยที่สุด

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย” ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสำรวจเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การมีส่วนร่วมของชาวบ้านช่วยอนุรักษ์/ส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน และประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้วิธีการนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

3.1 กรอบระเบียบวิธีวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงกรอบระเบียบวิธีวิจัย

ปัญหาการนำวิจัย	แนวคิดและทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัย	
		กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	วิธีการวิจัย
1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อบุคคล, สื่ออินเทอร์เน็ต	- แนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์	- ผู้นำชุมชน - ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน - เจ้าหน้าที่รัฐ	- การสัมภาษณ์เชิงลึก - ศึกษาเนื้อหาสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อเฉพาะกิจ สื่อมวลชน และสื่ออินเทอร์เน็ต

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ปัญหาการนำวิจัย	แนวคิดและทฤษฎี	ระเบียบวิธีวิจัย	
		กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	วิธีการวิจัย
สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจอย่างไร			
2. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	- แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - แนวคิดเรื่องโฮมสเตย์ - แนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน	- ผู้นำชุมชน - บุคคลภายนอก (เจ้าหน้าที่รัฐ) - ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน	- การสำรวจเอกสาร - การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม - การสัมภาษณ์เชิงลึก
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร	- แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วม	- ผู้นำชุมชน - เจ้าของโฮม สเตย์	- การสำรวจเอกสาร - การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม - การสัมภาษณ์เชิงลึก
4. ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างไร	- แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารและสื่อ	- นักท่องเที่ยว	- การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม - การสัมภาษณ์เชิงลึก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ในส่วนต่อไปนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย วิธีการวิจัยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

3.2 วิธีการวิจัย

3.2.1 การสำรวจเอกสาร (Documentary Research) การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา แผ่นพับ เอกสารจากสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key Informants) ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 29 คน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อีกทั้ง มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- พ.ต.ดร.ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระและเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง อำเภอเชียงคานตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- อาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระ และเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง อำเภอเชียงคานตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2) ชาวบ้าน จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นเจ้าของโฮมสเตย์ที่อยู่ในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- สุจินดา จันดาบุญ อายุ 55 ปี เจ้าของ เฮือนไม้ริมโขง ซอย 7
- ศรีพัน อ้นมา อายุ 60 ปี เจ้าของ ศรีพรรณโฮมสเตย์
- เสริมสิน คูณแสนโชติสิน อายุ 34 ปี เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านชานเคียง
- ปรีชา นามนนท์ อายุ 39 ปี เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านริมโขง
- ราตรี พรหมมหาราช อายุ 40 ปี เจ้าของโฮมสเตย์ นิยมไทย
- อุดร โชติทรัพย์สกุล อายุ 45 ปี เจ้าของ วัน-เดือน-ปี ซอย 9

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- โชดก พงษ์รพีภูวนาถ เจ้าของสองผัวเมียเกสต์เฮ้าส์
- ธนวันต์ โอกาส อายุ 43 ปี เจ้าของโฮมสเตย์เรือนรักริมโขง ซอย 6

3) บุคคลภายนอกชุมชน จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- อัจฉพรรณ บุญเจริญ ผู้อำนวยการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย

4) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- ณัฐพงศ์ สุวรรณรัตน์ อายุ 33 ปี เจ้าของร้านของที่ระลึก กอดเลย ณ เชียงคาน
- อัญชลี หาหล้า อายุ 40 ปี เจ้าของร้านสะบายดีเชียงคาน
- ราตรี พรหมมหาราช อายุ 40 ปี เจ้าของผ้าฝ้ายทอมือ ร้านนิยมไทย
- อุดร โชติทรัพย์สกุล อายุ 45 ปี เจ้าของ วัน-เดือน-ปี โฮมสเตย์
- ธนวันต์ โอกาส อายุ 43 ปี เจ้าของร้านขายของที่ระลึกเรือนรักริมโขง
- โชดก พงษ์รพีภูวนาถ เจ้าของสองผัวเมียเกสต์เฮ้าส์

5) นักท่องเที่ยว 12 คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ได้ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยจัดแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่ม แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวคนไทย เพศชาย 6 คน นักท่องเที่ยวคนไทย เพศ หญิง 6 คน

5.1) นักท่องเที่ยวคนไทย เพศชาย 6 คน

- อนุวัตร พูลศรี อายุ 36 ปี อาชีพค้าขาย จ.อุบลราชธานี
- ยุทธพงศ์ โคตรคำ อายุ 31 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว จ.กรุงเทพ
- ณรงค์ อนุรักษ์ อายุ 34 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จ.กรุงเทพ
- สานิจ ขันธ์ทอง อายุ 24 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จ.กรุงเทพ
- ฉอง สบายเขต อายุ 64 ปี อาชีพเกษตรกรรม จ.นครราชสีมา
- สาธิต บุญยิ่งสถิต อายุ 34 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว จ.กรุงเทพ

5.2) นักท่องเที่ยวคนไทย เพศ หญิง 6 คน

- จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์ อายุ 45 ปี อาชีพรับราชการ จ.ชลบุรี
- กิตติยาภร พัฒธวี อายุ 28 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จ.กรุงเทพ
- อุษา ศรีไชย อายุ 21 ปี อาชีพนักศึกษา จ.กรุงเทพ
- รพินทร์นิภา เนียมใจดี อายุ 20 ปี อาชีพนักศึกษา จ.กรุงเทพ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- นุสรา เย็นประเสริฐ อายุ 39 ปี อาชีพพนักงานธนาคารธนชาต จ.กรุงเทพ
- ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์ อายุ 40 ปี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จ.กรุงเทพ

3.2.3 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์ด้วยตนเอง และจะเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชาวบ้านในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งวันเสาร์-วันอาทิตย์ที่มีนักท่องเที่ยวเดินเข้ามาและวันปกติธรรมดาที่มีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยครั้งนี้ได้เริ่มจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นข่าวที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ไม่ว่าจะเป็น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สื่อนิตยสาร/วารสาร สื่ออินเทอร์เน็ต ข่าวสารอื่นๆ การศึกษาตำราวิชาการ บทความทางการสื่อสาร และงานบันทึกสัมมนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษา และกำหนดแนวทางการตั้งคำถาม โดยได้นำคำถามมาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจะลงพื้นที่ไปทำการสังเกตการณ์การทำงาน การรวมกลุ่มของสมาชิกชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วจึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง หลังจากนั้นจะเริ่มเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

ในขั้นแรก: ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร และนำมาวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อใช้ประกอบในการตั้งคำถามสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการนำไปใช้สรุปอภิปรายผล

ในขั้นที่สอง: การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยติดต่อจากทางผู้นำชุมชน ขอเข้าไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และผู้วิจัยจะเข้าฝังตัวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ในขั้นที่สาม: การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยในการสัมภาษณ์จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาลึก (In-Depth) ในเรื่องของการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และการสื่อสารที่ใช้ทั้งภายใน และภายนอกในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ การใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวโดย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ใช้ความเป็นกันเองในระหว่างการสัมภาษณ์ นอกจากการจดบันทึกแล้ว ผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการบันทึกเสียง โดยเครื่องบันทึก (วิทยุเทป) ตลอดการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูลไม่ผิดพลาด และได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะทำการถอดเทปโดยจะดึงแต่ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องที่สามารถตอบปัญหานำการวิจัยในการศึกษาเรื่องนี้ได้ ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์ โดยนำทฤษฎีบทที่ 2 นั้นมาประกอบกับข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่จะได้ตอบคำถามในการวิจัยที่ดีที่สุด

สำหรับแนวคำถามนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ครอบคลุมทั้ง ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าของโฮมสเตย์ บุคคลภายนอก และนักท่องเที่ยว ซึ่งในการสัมภาษณ์จะคอยฟัง และจับประเด็นเพื่อที่จะได้สัมภาษณ์ให้ลงลึกไปในบริบทต่างๆ และเก็บรายละเอียดเพื่อจะได้ตอบปัญหา และอธิบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวคำถามของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 4 กลุ่ม ดังนี้

แนวคำถามสำหรับผู้นำชุมชน

- ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ของท่านมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
- ท่านคิดว่าการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เกิดขึ้นได้อย่างไร
- ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีส่วนสำคัญช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- ภายในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ของท่านมีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกันมากน้อยแค่ไหน อย่างไร
- ระหว่างกลุ่มผู้นำในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกันมากน้อยแค่ไหน อย่างไร
- ในการวางมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ท่านมีวิธีการในการกำหนดมาตรการเหล่านี้กันอย่างไร
- เมื่อท่านต้องการที่จะแจ้งข่าวสาร หรือ ขอความร่วมมือกับชาวบ้านเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ท่านใช้วิธีการสื่อสาร อย่างไร
- ท่านมีวิธีการพูดคุยกับชาวบ้าน หรือบุคคลภายนอก (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เกี่ยวกับเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- ภายในหมู่บ้านของท่านมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์อะไร อย่างไรบ้าง ในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้บุคคลภายนอกได้รู้จัก

- ควรวางมาตรการรักษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

แนวคำถามสำหรับชาวบ้านเจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ของท่านมีประวัติความเป็นมาอย่างไร

- ภายใน ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ของท่านมีการพูดคุยกันระหว่างชาวบ้านในชุมชนด้วยกันเองเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกันมากน้อยแค่ไหน อย่างไร

- ท่านมีการพูดคุยกับกลุ่มผู้นำชุมชนเกี่ยวกับเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

- ท่านมีวิธีการพูดคุยกับบุคคลภายนอก (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เกี่ยวกับเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

- ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิธีการใดบ้าง

- ท่านมีโอกาสดำเนินการแก้ปัญหาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนร่วมกัน โดยวิธีการใดบ้าง

- ท่านมีโอกาสรับผลประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิธีการใดบ้าง

- ท่านมีโอกาสประเมินผลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิธีการใดบ้าง

- ควรวางมาตรการรักษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

แนวคำถามสำหรับบุคคลภายนอกชุมชน (เจ้าหน้าที่จากภาครัฐ)

- นโยบายของหน่วยงานของท่าน มีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- หน่วยงานของท่านเข้าไปช่วยเหลือ และสนับสนุนอะไรบ้างในการจัดการท่องเที่ยวของ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และ ใช้วิธีการอย่างไร

- ท่านมีวิธีการพูดคุยกับกลุ่มผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และเจ้าของโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เกี่ยวกับเรื่องของส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

- ท่านมีวิธีการพูดคุยกับกลุ่มชาวบ้านในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เกี่ยวกับเรื่องของส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

- ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยวิธีใดบ้าง

- หน่วยงานของท่านเข้ามีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักอย่างไรบ้าง

- มีการวางมาตรการรักษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร โดยวิธีไหนบ้าง

แนวคำถามสำหรับนักท่องเที่ยว

- ท่านคิดว่าอะไรคือสิ่งจูงใจให้ท่านเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- ท่านเคยได้เห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจากสื่ออะไรบ้าง

- ท่านคิดว่าสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทใดมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวได้มากที่สุด

- สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทใดที่ท่านนิยมเปิดรับข่าวสารประชาสัมพันธ์มากที่สุด

- ท่านได้รับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยโดยผ่านสื่อประเภทใดบ้าง

- ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- ท่านมีความรู้สึกประทับใจอะไรบ้างในการมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- นอกจากการได้มาท่องเที่ยวแล้ว ท่านได้อุดหนุนผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าต่างๆ ของชาวบ้านหรือไม่ อย่างไร

- ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- ท่านมีข้อเสนอแนะในการวางมาตรการรักษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร

ในส่วนของคำถามทั้งหมดนี้ เป็นเพียงแนวทางหรือกรอบในการสัมภาษณ์เท่านั้น เพราะในการสัมภาษณ์จริง ผู้วิจัยสามารถถามรายละเอียดได้ลึกซึ้งมากขึ้น โดยใช้คำถามที่เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบได้อย่างเต็มที่ และต่อเนื่อง หากจบการสัมภาษณ์แล้วยังไม่ได้รายละเอียดครบถ้วนก็จะกลับไปขอสัมภาษณ์อีกครั้งจากผู้ให้สัมภาษณ์ได้

3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ใช้เวลาทั้งสิ้น 7 เดือน คือ พฤษภาคม - พฤศจิกายน 2554

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์มีประเด็นคำถามเฉพาะที่ต้องการคำตอบไว้จำนวนหนึ่ง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และเครื่องมือที่ใช้ คือ

1. เทปบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์บุคคลที่ต้องการข้อมูล
2. สมุดบันทึก เพื่อจดบันทึกเหตุการณ์ของบุคคลที่เราต้องการข้อมูล
3. กล้องถ่ายรูป เพื่อบันทึกภาพสถานที่ และบุคคลที่ร่วมกิจกรรมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
4. คำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์และสนทนาพูดอย่างเป็นทางการ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.6 วิธีการเข้าถึงข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับการเข้าถึงข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย และเตรียมความพร้อมในการเข้าพบกลุ่มเป้าหมาย

2. ผู้วิจัยทำการศึกษาเบื้องต้น โดยลงสำรวจพื้นที่ของหมู่บ้านในระหว่างการศึกษาและเข้ากิจกรรมกับคนในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และ เกริ่นแนะนำตัวกับกลุ่มเป้าหมายพอสังเขป

3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นแกนนำหมู่บ้าน โดยการนัดหมายและแนะนำในการเข้าพบครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนะนำตัวโดยการแสดงบทบาทของนักวิจัยจากนั้นอธิบาย และบอกจุดมุ่งหมายในการวิจัย แนวคำถามในการสัมภาษณ์ และประโยชน์ของการวิจัย โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย

4. ในระหว่างการรอพิจารณาเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยเข้าพบปะเยี่ยมเยือนกลุ่มเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ และ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยจะเข้าฝังตัวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

5. เมื่อได้รับการพิจารณาและความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยทำการชี้แจงกรอบในการวิเคราะห์วิจัย และตกลงกับกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลต่างๆ

6. ผู้วิจัยดำเนินการในกระบวนการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายตามข้อตกลงร่วมกันกับการร่วมทำกิจกรรม หรือ เยี่ยมเยือนกลุ่มเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ การเก็บข้อมูลจึงดำเนินไปด้วยความจริงใจ ความไว้วางใจ และการรักษาสัมพันธ์ตลอดระยะเวลาวิจัย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมารวบรวมแล้วจัดระบบข้อมูล รวมทั้ง แบ่งหมวดหมู่และประเภทของข้อมูลตามขอบเขตการวิจัย จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีในบทที่ 2 เป็นกรอบในการวิเคราะห์โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามสัดส่วนของวัตถุประสงค์ของการวิจัย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในกรณีศึกษา โดยจะนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามความเกี่ยวข้องตามขอบเขตการวิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลในหลายรูปแบบแบ่งออกเป็น ข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลคุณภาพไม่สามารถแจงนับได้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์โดยการแบ่งหมวดหมู่ในการตีความหมาย คำ วลี ประโยค อากัปกิริยา พฤติกรรมการแสดงออก บริบททางสังคม เป็นต้น

2. การสรุปเรื่องของกรณีศึกษา วิเคราะห์หาข้อสรุปตามสาระสำคัญของการวิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาผสมผสานกันเพื่อนำไปสู่การสรุปประเด็นในแต่ละกรณีศึกษา

3. วิเคราะห์สรุปรวม โดยนำข้อมูลสาระสำคัญของกรณีศึกษามาอธิบายตีความ โดยการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ และปัญหาการนำวิจัย

3.8 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการนำเสนอข้อมูลตามสัดส่วนของปัญหานำวิจัย ประกอบการบรรยายขั้นตอน หรือวิธีการต่างๆ โดยการนำเสนอข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

ส่วนที่ 1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ส่วนที่ 2. ปัจจัยทั้งจากภายในและภายนอกที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ส่วนที่ 3. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านช่วยอนุรักษ์/ส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืน

ส่วนที่ 4. ประสิทธิผลการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บทที่ 4
ผลการวิจัย

ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นชุมชนเล็กๆ ในตำบลเชียงคานที่คนในชุมชนรวมตัวกันจัดเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ โดยอาศัยศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของชาวบ้าน จนสามารถสร้างกระแสความนิยมให้เป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็วในหมู่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้ในท้องถิ่นของตนในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชนขึ้นมา

ในการศึกษา **“การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย”** เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อตอบปัญหาการนำวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่ออะไรบ้าง อย่างไร

2. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร

4. ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอย่างไร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 29 คน อันประกอบไปด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มชาวบ้าน กลุ่มบุคคลภายนอกชุมชน (เจ้าหน้าที่รัฐ) กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน และ กลุ่มนักท่องเที่ยว หลังจากผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้วนั้น ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาตอบปัญหาการนำวิจัยโดยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้ คือ

ประวัติความเป็นมา และสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 4 ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ดังมีรายละเอียดในแต่ละตอนดังนี้

ประวัติความเป็นมา และสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้มาจากการค้นคว้าข้อมูลทางเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ทำให้เห็นถึงที่มาก่อนที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตั้งแต่ครั้งเมืองเชียงคานตั้งอยู่ที่เมืองชะนะคาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปีพุทธศักราช 1400 จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทั้งทางธรรมชาติ และสังคม โดยเริ่มตั้งแต่การเข้ามาตั้งรกรากของคนในพื้นที่ การประกอบอาชีพ การดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์ และโครงสร้างทางสังคม เพื่อให้เห็นภาพรวมของลักษณะชุมชน โดยแบ่งตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ดังนี้

1.1 จากเมืองชะนะคาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสู่เมืองใหม่เชียงคาน (พ.ศ. 1400 - พ.ศ. 2484)

1.2 จากเมืองใหม่เชียงคานสู่เทศบาลตำบลเชียงคาน (พ.ศ. 2485 - 2542)

1.3 จากอาชีพค้าขายสู่ผ้าฝ้ายทอมือ (พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2549)

1.4 จากผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายสู่ธุรกิจโฮมสเตย์ (พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.1 จากเมืองชะนะคามประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสู่เมืองใหม่เชียงคาน (พ.ศ. 1400 - พ.ศ. 2484)

เชียงคาน เป็นอำเภอชายแดนอำเภอหนึ่งของจังหวัดเลย มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขตกับประเทศลาว ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือ 48 กิโลเมตรด้วยทางหลวงจังหวัด ปัจจุบันได้งบประมาณรัฐบาลสร้างให้เป็นทางหลวงลาดยางอัลฟรั้นชั้นสอง

ประวัติที่เล่าต่อๆ กันมา ขุนคาน เจ้าเมือง เชียงทอง โอรสขุนลัวเป็นผู้สร้างและเดิมอยู่ผาฮด (ทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง) พระยาประมวลวิชาพูล เล่าไว้ในหนังสือ “พงศาวดารลานช้าง” ว่า

ปีวอก โทศก พ.ศ. 1983 สมณพราหมณ์จารย์พฤฒามาตย์ทั้งปวงพร้อมกันอัญเชิญท้าวลือชัย โอรสของพระเจ้าแสนไทย ซึ่งครองเมืองช้าย ขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระเจ้าลานช้าง ทรงพระนามว่า พระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้ว พระองค์มีราชโอรส 10 องค์ คือ:

1. ท้าวท่อนแก้ว
2. ท้าวแท่นคำ
3. ท้าวยอน
4. ท้าวย่อน
5. ท้าวจาง
6. ท้าวหล้า
7. ท้าวของ
8. ท้าวภูไท หรือลุเพไชย
9. ท้าวเทพา
10. ไม่ปรากฏพระนาม

และทรงมีพระธิดา 7 องค์ คือ:

1. เจ้านางสีไว
2. เจ้านางอินทร์
3. เจ้านางคาด
4. เจ้านางคำหยาด
5. เจ้านางมิ่ง
6. เจ้านางขาว
7. เจ้านางธารา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ครั้งหนึ่ง พระเจ้าจักรพรรดิแผ่นแผ้ว โปรดให้เสนามาตย์ไปอัญเชิญพระบาง (พระพุทธรูปองค์หนึ่ง) ขึ้นมาแต่เมืองเวียงคำ ครั้นมาถึงแก่งจันทร์ (บริเวณบ้านคกไผ่ หาดเบี้ย อำเภอปากชม ปัจจุบัน) ใต้เมืองเชียงคาน เรือที่ใช้เป็นพาหนะอัญเชิญพระบางมาเกิดล่ม พระบางพลัดตกไปในน้ำ จึงไม่สามารถอัญเชิญพระบางขึ้นไปประดิษฐาน ณ เมืองซ้าย ดังพระราชประสงค์ของพระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้วได้ ต่อมาปรากฏว่า มีผู้มาจัดการอัญเชิญพระบางไปประดิษฐานที่เมืองเวียงคำได้

พ.ศ. 2019 เกิดศึกยวนยกมา โดยมีบัวขวางชุนกับเนิงกองเป็นแม่ทัพ พระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้วกับพระมหาอุปราชก็เกณฑ์พลออกรบ การรบเป็นไปอย่างดุเดือดถึงขั้นตลุมบอน กองทัพพระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้วสู้ไม่ได้ ทรงอพยพพระราชวงศ์ลงเรือพระที่นั่งไปอยู่ ณ เมืองเชียงคาน โดยโปรดให้พระพระมหาอุปราชพร้อมกับนายทหารคู่พระทัยอีก 4 คน คือ ท้าวนรสิงห์ ท้าวนรสาร ท้าวนรเรศน์ และท้าวนรายณ์ คอยต้านศึกไว้พลางๆ ก่อน พระมหาอุปราชพร้อมกับทหารคู่พระทัยและไพร่พลได้ต่อสู้ป้องกันเมืองเป็นสามารถ แต่ทัพยวนก็รบบุกรุกเข้าจนถึงใจกลางเมืองและเกิดตลุมบอนกันอีกครั้งหนึ่ง ฝ่ายพระมหาอุปราชปราชัย จึงเตรียมการเสด็จออกจากเมืองลงเรือพระที่นั่งด้วยมีพระราชประสงค์จะข้ามแม่น้ำโขงมาสู่ตะวันตก บังเอิญเรือพระที่นั่งล่มสิ้นพระชนม์ พร้อมกับไพร่พลหมด

ทัพญวนติดตามทัพพระมหาอุปราชเรื่อยมาถึงปากน้ำพูน พระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้วโปรดให้ท้าวแท่นคำ ราชโอรสยกกำลังออกไปสู้รบกับทัพบัวขวางชุนกับเนิงกอง ครั้งนี้กองทัพท้าวแท่นคำได้ชัยชนะตีทัพญวนแตกถอยร่นไปถึงเมืองบัวชุม (อยู่ในดินแดนญวน) และเกิดอัศจรรย์ ฟ้าฝ่าลงมาถูกบัวขวางชุนและเนิงกองกับไพร่พลล้มตายลงอีกมากมาย

พระเจ้าชัยจักรพรรดิแผ่นแผ้วประทับ ณ เมืองเชียงคานเป็นปกติสุขเรื่อยมา พระชนมายุได้ 65 พรรษาก็สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. 2020 ท้าวแท่นคำราชโอรสผู้สามารถต้านทานทัพญวนได้เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ มีพระนามว่าพระเจ้าสุวรรณบัลลังก์จัดการถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระราชบิดาแล้วสร้างวัดศพเชียงคานเป็นอนุสรณ์ และสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิพระชนกเข้าไว้ในพระเจดีย์เสร็จแล้ว ก็แปรพระราชฐานกลับไปประทับที่เมืองเชียงทอง และโปรดฯ ให้ท้าวของอนุชาซึ่งครองเมืองเชียงทองอยู่ไปครองเมืองซ้าย

อนึ่ง ที่เมืองเชียงคาน โดยเฉพาะที่วัดศพเชียงคาน (ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดบ้านผาฮด) ในโบสถ์มีแผ่นหินประหลาดแผ่นหนึ่งเรียกกันว่าผาฮด ผุดขึ้นมาจากใต้ดินสูงราว 12 เมตร ฐานกว้าง 8 เมตร หนา 60 เซนติเมตร ราษฎรนับถือมากพากันกระทำพิธีสรงน้ำเป็นประจำ และก่อนที่พระเจ้าสุวรรณบัลลังก์จะเสด็จออกจากเมืองเชียงคำนี้ โปรดให้สร้างพระพุทธรูปด้วยอิฐถือปูนสูง 10 เมตรเศษ พระพุทธรูปยืนองค์นี้มีพระหัตถ์ทั้งสองประสานอยู่ใต้พระนาภี ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นปางค์อะไร

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

พ.ศ. 2254 อาณาจักรลานช้างแยกออกเป็นอาณาเขตมาสามารถดำรงความเป็นเอกราชได้ ชาวเมืองเชียงคานบางส่วนพากันอพยพไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บริเวณปากเหือง (บริเวณบ้านนาจาน ต.ปากตม อ.เชียงคาน ปัจจุบัน) แล้วพากันเอาทองแท่งมารวมกันสร้างรูปม้าทองคำไว้บูชาบนยอดเขาภูนาจาน ซึ่งมีลายแท่งอยู่ ต่อมาพวกญวนกับพวกฮ่อ ยกทัพมารบชาวปากเหือง แล้วพากันไปหักเอาขาม้าทองคำได้ขาหนึ่ง ชาวบ้านขอร้องไม่ให้เอาไปก็ไม่ยอม แล้วเอาต่างม้าล่องลงมาตามลำน้ำเหือง ถึงตรงที่ท่าน้ำ ด้วยศรัทธาของชาวบ้านที่สร้างไว้ได้สาปแช่งให้พวกฮ่อมีอันเป็นไป ทำให้ม้าล้มตาย และพวกฮ่อท้องร่วงตาย แล้ววิญญาณของพวกฮ่อเหล่านี้ไปรวมกันอยู่ที่ปากน้ำเหือง และรักษาคุ้มครองชาวบ้านนาจาน บ้านท่าดีหมี ใครจะย่างกรายมารบกวนหมู่บ้านเหล่านี้ ชาวบ้านจะบนบานศาลกล่าว เพื่อให้เจ้าพ่อปากเหืองไปตามหรือคุ้มกันหรือหักคอตาย นอกจากนี้หากชาวบ้านดังกล่าวถูกผีปอบมาสิง ก็จะให้เจ้าพ่อปากเหืองรักษาจนหาย วิธีการรักษา เจ้าพ่อปากเหืองจะมาสิงกับเจ้ากวนแล้วทำพิธีไล่หรือหักคอผีปอบให้ตาย ผีปอบยอมแพ้ฤทธิ์เดชของเจ้าพ่อปากเหืองแล้วขอเป็นลูกน้อง (คนใช้) อาศัยอยู่ด้วย

ต่อมาเมื่อชาวบ้านเหล่านี้ย้ายภูมิลำเนาไปอยู่หมู่บ้านอื่น เจ้าพ่อปากเหืองไม่ยอมให้ไปก็ใช้ผีปอบไปตาม แล้วจะเข้าสิงคนที่ย้ายภูมิลำเนาไปนั้น จนชาวบ้านต้องหาหมอไล่อีก เมื่อมีหมอที่เก่งก็จะถามว่ามาจากไหนผีปอบจะตอบว่า เจ้าพ่อปากเหืองให้มาตามกลับไปอยู่บ้าน ซึ่งเป็นบริเวณบ้านนาจาน บ้านท่าดีหมี เรื่องคนที่ถูกสิงเมื่อกลับไปบ้านเดิมไม่ต้องรักษาก็หายเป็นปกติ จึงกระจายหมู่บ้านออกไปอยู่ตามริมน้ำโขง โดยบอกเคล็ดลับกับเจ้าพ่อปากเหืองว่า ที่นั่นดินแดนแคบจึงขอแยกบ้านออกไปอยู่ใกล้ๆ กันเพื่อทำมาหากิน พอสิ้นปีหนึ่งๆ จะนำอาหารคาวหวาน ดอกไม้ธูปเทียนหรือหัวหมูไปเซ่นสรวงตามประเพณี ก็มีบ้านคกง้อ บ้านคกมาดและบ้านคกหมาแฮม หรือ คกคำ (คำว่า “คก” คือวังน้ำวน ลึกมาก)

พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสเข้ายึดครองดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงทั้งหมดชาวเชียงคานที่เหลืออยู่ได้อพยพไปอยู่ที่เมืองปากเหืองโดยสิ้นเชิงพร้อมนั้นก็นำเอาชื่อเมืองเชียงคาน ไปตั้งชื่อใหม่ที่ปากเหืองอีก ต่อมาย้ายเมืองไปตั้งอยู่ที่ บ้านท่านาจันทร์เรียกชื่อว่า เมืองใหม่เชียงคาน ตั้งอยู่บริเวณวัดมหาธาตุ ต่อมาย้ายไปตั้งอยู่ที่บริเวณวัดโพนชัย โดยมีพระยาอุปราช ซึ่งเป็นทหารคนสนิทของพระเจ้าชัยจักพรรดิ์แผ่นแผ้วลงมาอยู่ด้วย เมื่ออนุชาสิ้นพระชนม์ พระยาอุปราชก็ตั้งตนเป็นผู้ปกครองเมือง โดยกินส่วยกินเอง และขึ้นสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าแผ่นดินไทยสมัยรัชกาลที่ 5 แล้วเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น พระยาศรีอรรคฮาด (ทองดี ศรีประเสริฐ)

สอดคล้องกับคำบอกเล่าของ สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการท้องถิ่นเมืองเชียงคานที่ได้ศึกษาประวัติเมืองเชียงคานมาตั้งแต่เริ่มต้นเล่าให้ฟังว่า “เชียงคานเป็นชุมชนเก่า สมัยก่อนเรียกว่า “ชุมชนบ้านท่านาจันทร์” แต่ก่อนเชียงคานจะอยู่ฝั่งลาว แต่ไม่อยากขึ้นอยู่กับลาว เหมือนหลวง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

พระบาง หรือ เวียงจันทร์ ทำให้ในปี 2329 ชาวบ้านพากันอพยพมาอยู่ฝั่งนี้เรียกว่า บ้านท่านาจันทร์ และมาตั้งเมืองใหม่ ชื่อว่า เมืองเชียงคานใหม่ ในสมัยพระยาศรีอรรคฮาด” (สำเนียง ทากอม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2553)

ต่อมา พ.ศ. 2442 (ร.ศ.118) เมืองเชียงคาน ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าเมืองเก็บส่วยอากรได้ จนสมัยพระยาศรีอรรคฮาต เป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายที่เก็บส่วยอากรได้เองตลอดเวลา ตอนหนึ่ง ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 16 ฉบับลงวันที่ 28 มกราคม ร.ศ. 118 “วันที่ 21 มกราคม ร.ศ. 118 พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ช้างเผือก ชั้น 3 นิภาภรณ์แก่พระยาศรีอรรคฮาต (ทองดี) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงคาน ซึ่งได้เข้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อ ร.ศ.118”

พระบาทสมเด็จ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้พระราชทานพระพุทธรูปเชียงแสน โคมไฟ เมล็ดไม้สัก และสิ่งของอื่นๆ ให้คณะที่เข้าไปเฝ้า พระองค์ทรงตรัส ยกย่องชมเชยพระยาศรีอรรคฮาต ว่าเป็นคนดีศรีประเสริฐ ท่านเจ้าคุณจึงได้นำคำว่า “ศรีประเสริฐ” มาตั้งเป็นนามสกุล ส่วนเมล็ดไม้สักที่ได้พระราชทานมา ได้นำมาปลูกบริเวณเมืองเชียงคาน ดังนั้น ไม้สักที่ปลูกในเมืองเชียงคานจึงเป็นไม้สักพระราชทานคู่บ้านคู่เมือง ไม่ควรตัดทำลาย เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้นำมาปลูกไว้บริเวณโฮงการเมือง สถานที่ราชการ ภูหงส์ เขตวัดโพนชัย โรงเรียนบ้านเชียงคาน ปทุมมาสงเคราะห์ จากนั้นในปี พ.ศ. 2443 พระยาศรีอรรคฮาต กับญาพ่อจารย์ยาได้บูรณะวัดโพนชัย เพื่อให้ผู้คนชาวเมืองเชียงคาน เข้าไปบำเพ็ญกุศลภายในวัด พร้อมทั้งเป็นที่ประชุมปรึกษาหารือข้อราชการต่างๆ ให้กับชาวบ้าน เพราะสมัยก่อนจะอาศัยศาลาวัดเป็นจุดรวมของประชาชน จึงนิยมสร้างวัดใกล้กับที่ว่าการของเจ้าเมือง

ภาพที่ 4.1 รูปวัดโพนชัย ด้านหน้าบูรณะใหม่

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ต่อมาในปี พ.ศ. 2450 จังหวัดเลย แบ่งเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอกุดป่อง อำเภอท่าลี่ อำเภอด่านซ้ายซึ่งโอนมาจากจังหวัดพิษณุโลก อำเภอวังสะพุงซึ่งโอนมาจากเมืองหล่มสัก และอำเภอเชียงคาน ภายหลังได้มีการปกครองแบบเทศาภิบาล จึงได้ยุบบริเวณเมืองปากเหือง เพื่อจัดตั้งเป็นจังหวัดเลย โดยอำเภอเมืองเชียงคานยังคงฐานะเป็นเมือง และยังคงความเป็นเอกเทศโดยไม่ทราบว่าจะขึ้นอยู่ในความปกครองของเมืองใดในประเทศไทยเป็นเวลาเกือบ 4 ปี ได้รับขนานนามว่า “เอกราชน้อยเมืองเชียงคาน”

จากนั้น ในปี พ.ศ. 2452 ตามระเบียบการปกครองเทศาภิบาล ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีอรรคฮาต ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองเชียงคาน และเป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายอำเภอคนแรกของเมืองเชียงคาน

เมื่อปี พ.ศ. 2454 ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย โอนท้องที่อำเภอเชียงคาน จากแขวงเมืองพิชัย มณฑลพิษณุโลก มาขึ้นสังกัดจังหวัดเลย มณฑลอุดรธานี แล้วยุบเมืองเชียงคานลงเป็นอำเภอ โปรดเกล้าให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาล เช่นเดียวกับหัวเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสะดวกในการปกครอง เพราะอำเภอเชียงคานห่างจากตัวจังหวัดเลยประมาร 48 กิโลเมตร ซึ่งพระยาศรีอรรคฮาต ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการอำเภอเชียงคาน (นายอำเภอ) คนแรกได้ประมาณ 2 ปี ก็ลาออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญจนถึงอนิจกรรมเมื่อปี 2554

ในปี พ.ศ. 2484 หลังจากทางการได้มีการยุบฐานะเมืองเชียงคานลงเป็นอำเภอ จึงได้มีการย้ายที่ว่าการอำเภอเชียงคานจากวัดโพนชัน มาอยู่ที่บริเวณวัดท่าคกตราบเท่าทุกวันนี้ (ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางานปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2554, 30 มีนาคม)

ภาพที่ 4.2 วัดท่าคก ด้านหน้า

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของแม่สุจินดา จันดาบุญ อายุเกือบ 60 ปี ย้อนรอยอดีตเมืองเชียงคานให้ฟังว่า “แม่เกิดที่ฝั่งลาว และได้ข้ามอยู่ที่เมืองเชียงคานตั้งแต่ปี 2515 จึงเห็นการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงคานมาตั้งแต่เริ่มต้น ในช่วงนั้น ลาวเริ่มแตกกันมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้คนลาวข้ามมาอาศัยในฝั่งไทยเยอะแยะมากมาย “(สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

1.2 จากเมืองใหม่เชียงคานสู่เทศบาลตำบลเชียงคาน (พ.ศ. 2485 - 2542)

หลังจาก“ ชุมชนบ้านท่านาจันทร์ “ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “เมืองเชียงคาน” จวบจนถึงปัจจุบัน ขอบเขตของอำเภอเชียงคานตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง (ตรงข้ามกับเมืองชนะคาม แขวงแวงจันทร์ ราชอาณาจักรลาว) อยู่ทิศเหนือของจังหวัดเลย ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สูงกว่าระดับน้ำทะเล 213,619 ฟุต ห่างจากตัวจังหวัดเลย 48 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ 688 กิโลเมตร เป็นอำเภอชายแดน มีอาณาเขตดังนี้ :

ทิศเหนือ	จดแม่น้ำโขง อันเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างประเทศไทยกับราชอาณาจักรลาว
ทิศใต้	จดอำเภอเมือง จังหวัดเลย
ทิศตะวันออก	จดอำเภอปากชม จังหวัดเลย
ทิศตะวันตก	จดอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และแม่น้ำเหืองซึ่งเป็นเส้นกั้นอาณาเขตประเทศไทยกับราชอาณาจักรลาว

ภาพที่ 4.3 เส้นทางจากเมืองชนะคาม-เมืองเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

อำเภอเชียงคาน แบ่งออกเป็น 8 ตำบลคือ ตำบลเชียงคาน ตำบลนาซ่าว ตำบลธาตุ ตำบลจอมศรี ตำบลเขาแก้ว ตำบลบุฮม ตำบลปากตม ตำบลหาดทรายขาว มีพื้นที่ทั้งหมด 745 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรกรรมประมาณ 131 ตารางกิโลเมตร ที่เป็นภูเขาประมาณ 614 ตารางกิโลเมตร

สภาพดินฟ้าอากาศที่อำเภอเชียงคาน มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน อากาศร้อนจัด เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน ฝนตกพอประมาณ เริ่มปลายเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว อากาศหนาวจัด เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนกุมภาพันธ์บางปี อากาศ หนาวจัดมาก อุณหภูมิลดลงถึง 0 - 3 องศาเซ็นติเกรด

เส้นทางการคมนาคม แบ่งเป็น

1. ทางหลวงแผ่นดินสายมลิวัลย์จากจังหวัดเลย ถึงอำเภอเชียงคาน 48 กิโลเมตร เป็นทางหลวงลาดยางอัลฟรั้นชั้นสอง

2. ทางหลวงจังหวัดแยกจากสายเลย - เชียงคามน ที่สามแยกบ้านธาตุไปอำเภอปากชม ระยะทาง 62 กิโลเมตร

3. ทางสาย รพช. จากอำเภอเชียงคาน - อำเภอเชียงคาน – ห้วยเชียงดา (เขตติดต่อ อ.ปากชม จังหวัดเลย กับ อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.ท่าบ่อ และ อ.เมือง จังหวัดหนองคาย)

4. ทางหลวงจังหวัดจากบ้านนาบอน - บ้านกลาง ระยะทาง 9 กิโลเมตร

5. ทางสาย รพช. เลย จากแยกบ้านนาบอน ไป ต.เขาแก้ว - หมู่บ้านสงเปือย ต.ธาตุ ระยะทาง 27 กิโลเมตร

6. ทางสาย รพช. เลย จากอำเภอเชียงคาน เลียบตามลำน้ำโขง ถึงบ้านนาจาน น้ำพรกกดู่ (อำเภอเมืองเลย) แล้วตามถนนสายท่าลี่ ปากภู เมืองเลย ระยะทาง 58 กิโลเมตร

นอกจากนี้ยังอาศัยการคมนาคมทางน้ำ โดยอาศัยแม่น้ำที่สำคัญๆ 3 สาย คือ

1. แม่น้ำโขง เป็นเส้นกั้นอาณาเขตประเทศไทยกับราชอาณาจักรลาว ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในประเทศธิเบต ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ใหญ่และยาวที่สุดที่ไหลผ่านประเทศไทยด้วย ที่เมืองเชียงคานได้อาศัยการเดินเรือ จับปลา ตลอดปี และในประเพณีต่างๆ มีการแข่งขันเรือยาว เรือไฟ ลอยกระทงตลอดจนการแห่ปราสาทผึ้ง

2. แม่น้ำเลย เกิดจากภูเขาหลวงจังหวัดเลย ไหลผ่านอำเภอวังสะพุง อำเภอเมืองเลย และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขงเหนือตำบลเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3. แม่น้ำเหือง ต้นน้ำเกิดจากภูเมี่ยง กิ่งอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้ายไหลผ่านอำเภอท่าลี่ อำเภอเชียงคาน และเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำโขงที่ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน (เหนือแม่น้ำเลย ด้านทิศตะวันตกของเมืองเชียงคาน)

ภาพที่ 4.4 สายน้ำโขงระหว่างไทย-ลาว

สอดคล้องกับคำบอกเล่าของเสริมสิน คูณแสนโชตสิน วัย 34 ปี หรือพี่เตย ที่มีพื้นเพเดิมเป็นคนจังหวัดเลย และเห็นความเปลี่ยนแปลงเมืองเชียงคาน เล่าให้ฟังว่า “เชียงคานเป็นเมืองท่าเมืองสุดท้าย ที่เรือจากฝั่งลาวจะจอดซื้อเสบียง โดยเฉพาะบริเวณเส้นริมฝั่งโขง แต่หลังจากลาวเปลี่ยนการปกครอง ทำให้การค้าระหว่างเชียงคานกับลาวหยุดไป หลังจากน้ำกัดเซาะตลิ่งทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมโขงย้ายขึ้นไปเส้นถนนข้างบน” (เสริมสิน คูณแสนโชตสิน, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.5 เมืองท่าเชียงคาน

เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล และได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเชียงคาน ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เทศบาลตำบลเชียงคานแบ่งออกเป็น 9 ชุมชน คือ ชุมชนคุ้มวัดท่าคก ชุมชนคุ้มวัดป่าใต้ ชุมชนคุ้มวัดศรีพนมมาศ ชุมชนคุ้มวัดมหาธาตุ ชุมชนคุ้มวัดศรีคุณเมือง ชุมชนคุ้มวัดมัชฌิมาราม (ป่ากลาง) ชุมชนคุ้มวัดโพนชัย ชุมชนคุ้มวัดสันติวนาราม ชุมชนส่วนราชการ มีจำนวนประชากรนับถึงเดือน พฤษภาคม ปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,042 คน ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาล คิดเป็น 2,202.96 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนรวม 2,332 ครัวเรือน

การศึกษา

อำเภอเชียงคานมีโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 40 โรง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 โรง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 โรง วุฒิของครูมีตั้งแต่ ต่ำกว่า ม. 6 ปริญญาตรี กศ.บ. โรงเรียนภูธรชายแดน 1 โรง

โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มี 5 โรง สังกัดกรมสามัญศึกษากองการมัธยมศึกษา 1 โรง เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กองการศึกษาผู้ใหญ่ 2 โรง เปิดสอนระดับ 3 (ป. 7) และระดับ 4 (ม.ศ. 3) และสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 2 โรง เปิด

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีอาคารเรียนเป็นเอกเทศทั้งหมด ต่อไปกำลังทำโครงการเปิดโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากองการมัธยมศึกษาขึ้นในตำบลต่างๆ เช่น ตำบลธาตุ ตำบลเขาแก้ว ซึ่งได้เปิดเรียนในปี 2527

สาธารณูปโภค

ที่อำเภอเชียงคาน มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 1 แห่ง สามารถส่งกระแสไฟฟ้าไปหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลเชียงคาน ตำบลนาซ่าว และตำบลบุฮม บางหมู่บ้าน ส่วนการประปาเป็นของการประปาส่วนภูมิภาค และกรมโยธาเทศบาล 1 แห่ง

การรักษาความปลอดภัย

อำเภอเชียงคานเป็นอำเภอชายแดน จึงต้องมีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบและปลอดภัยตลอดจนมีการควบคุมการส่งสินค้าขาเข้าขาออก การควบคุมตรวจคนเข้าเมือง ตลอดจนด่านกักสัตว์ข้ามระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจน้ำ ศูนย์บังคับการหน่วยปฏิบัติการตามลำน้ำโขง (นปข.) กองร้อยอาสารักษาดินแดน ด่านตรวจคนเข้าเมือง ด่านศุลกากร ด่านตรวจและกักสัตว์ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่พร้อมจะให้บริการและช่วยเหลืออย่างพร้อมเพียง

ศาสนาและความเชื่อ

ชาวเมืองเชียงคานนับถือศาสนาพุทธ (และนับถือศาสนาคริสต์ประมาณ 300 คน มีโรงเรียนสอนคริสต์ศาสนาอยู่ที่บ้านท่าบม ตำบลเขาแก้ว) มีขนบธรรมเนียมประเพณีสืบเนื่องมาจากเมืองหลวงพระบาง ลานช้าง เวียงจันทร์ เพราะเป็นพวกไทยน้อยที่อพยพลงมาตามลุ่มน้ำโขง (ตามประวัติศาสตร์) อำเภอเชียงคาน มีวัดพุทธ 23 วัด สำนักสงฆ์ 24 แห่งวัดคริสต์ (โรมันคาทอลิก) ประชาชนส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ในตัวอำเภอเชียงคานจะมีวัดจำนวนถึง 9 วัด (ในเขตสุขาภิบาล)

ขนบธรรมเนียมประเพณี

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยังถือปฏิบัติกันต่อๆ มาถึงปัจจุบันดังนี้

การแต่งงาน (ชาวเมืองเชียงคานเรียกว่า “กินดอง”) หนุ่มสาวเลือกคู่ครองกันได้อย่างเสรี การแต่งงานมี 3 อย่างคือ

1. การแต่งงาน “วิวาหมงคล” ทั้งฝ่ายเจ้าสาวและเจ้าบ่าวชอบพอกัน ฝ่ายชายจะส่งญาติผู้ใหญ่ไปสู่ขอกับญาติฝ่ายหญิง ตกลงค่าสินสอดทองหมั้น แล้วกำหนดการแต่งงาน บางรายฐานะดีก็จะปลูกเรือนหอ บางรายที่ฐานะไม่ค่อยดีก็จะอาศัยอยู่กับพ่อตาแม่ยายก่อน ถ้าฝ่ายชายที่มีลูกคนเดียว จะนำลูกสะใภ้ไปอยู่กินที่บ้านปู่, ย่า เรียกว่า “เอาลูกสะใภ้ไปแทนเฮือนแม่ย่า” เรียกว่าการแต่งงานแบบธรรมดา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2. การแต่งงานที่เรียกว่า "การซู" ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายเมื่อรักใคร่ชอบพอกัน ฝ่ายหญิงจะขออนุญาตให้ชายที่ตนรักเข้าร่วมห้องก่อน แล้วแจ้งให้ญาติพี่น้องทั้งสองฝ่ายทราบ เพื่อจะได้จัดพิธีแต่งงานกันภายหลัง หากฝ่ายชายปฏิเสธบิดพลิ้วก็จะถูกปรับ หรือมีการฟ้องร้องกัน ถ้าหากฝ่ายชายรับราชการก็จะถูกฟ้องร้องเอาผิดทางวินัยไป แต่การแต่งงานแบบนี้ไม่ค่อยจะมีปรากฏให้เห็นนัก

3. การแต่งงานจร หรือ ชาวเมืองเชียงคานเรียกว่า "วิ่งตามกัน" หรือ "แหล่นนำกัน" คือ หญิงชายที่รักกันเมื่อได้ร้องขอให้ผู้ใหญ่สู่ขอตามประเพณีที่ 1 แล้ว แต่ญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายไม่พอใจกันและกัน หรือความประพฤติของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ถูกอัธยาศัยตน จึงไม่ยอมให้ลูกของตนแต่งงานด้วย แต่หนุ่มสาวเมื่อรักกันแล้วจะไม่ยอมรับฟังเสียงอื่นใดทั้งสิ้น จะนัดแนะกันหนีไปร่วมชีวิตอยู่กินกันสองต่อสอง หรือเรียกว่า "รักกันหนาพากันหนี" เมื่อตั้งตัวได้แล้วจึงพากันกลับมาทำตามขนบธรรมเนียมประเพณีด้วยการขอขมาพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย บางรายพากันไปสร้างฐานะจนได้ลูกชายหญิงสองสามคน จึงพากันกลับบ้านก็มี แต่ประเภทนี้มีน้อยที่สุดหรือในรอบสองสามปีไม่มีเลย

การบายศรีสู่ขวัญ

เป็นประเพณีที่เรียกขวัญ หรือกำลังใจ ให้อยู่กับเนื้อกับตัว หรืออวยชัยให้พร ตามความเชื่อถือของชาวเมืองเชียงคาน จะกระทำกันเมื่อ หายจากป่วยไข้ หรือจะเดินทางไปถิ่นๆ ไกลๆ นานๆ งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานที่ผู้หลักผู้ใหญ่ทางราชการไปเยี่ยมเยือน การบวชจะมีการสู่ขวัญนาค ผู้หญิงออกไฟหลังคลอดบุตร ประสบอุบัติเหตุ ได้รับการเลื่อนยศศักดิ์หรือประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพ มีการจัดทำขันบายศรี หรือพาขวัญ 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น 9 ชั้น ตามแต่ผู้ที่จะทำการบายศรีสู่ขวัญให้ว่าเหมาะสมกี่ชั้น และจะมีคนสูงอายุ ชาวเมืองเชียงคานเรียกว่า "พ่อพราหมณ์" เป็นผู้สวดอวยชัยให้พร จากนั้นจะมีการผูกข้อมือด้วยด้ายหรือฝ้ายเส้นเล็กๆ สีขาว

การแห่เทียนเข้าพรรษา

วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 จะมีขบวนแห่เทียนของชาวคุ้มวัดต่างๆ เพื่อนำไปถวายตามวัดที่ได้ตกลงกันไว้เทียนที่จะนำไปถวายวัดนั้น จะเอาขี้ผึ้งมาหล่อเป็นเทียนเล่มใหญ่ ประดับประดาสวยงามมาก ตั้งบนรถยนต์หรือเกวียนแล้วจะร่วมกันตกแต่งให้สวยงามที่สุด แม้แต่ขบวนแห่ก็จะพากันจัดรูปขบวนและมีการรำฟ้อนแห่เทียนไปตามถนนหนทางอย่างสวยงาม และสนุกสนาน บางปีจะมีการแข่งขันประกวดเทียนและรูปขบวนด้วยโดยได้รับความอุปถัมภ์จากส่วนราชการและห้างร้านต่างๆ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การทำบุญบ้องไฟ (บั้งไฟ) “บุญเซิ้งบ้องไฟ”

ในระหว่างเดือนสามเดือนสี่เดือนห้าและเดือนหก เสียงพิณ แคน ซอ ฉิ่ง ฉาบ กลองยาว คลอเคล้ากับเสียงร้องรำเซิ้ง จะดังก้องกังวานขึ้นทั่วเมืองเชียงคาน ตามถนนหนทางจะมีขบวนแห่บ้องไฟทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่ ผ่านไปขบวนแล้วขบวนเล่าให้ชมอย่างสนุกสนาน สองข้างทางที่ขบวนแห่บ้องไฟผ่านไปจะหญิงชายอุ้มบาตรผ่านบ้านเรือนของใครเจ้าของบ้านจะร่วมทำบุญกับขบวนแห่นั้น เสียงเหรียญเงินกระทบบาตรดังไม่ขาดระยะ เป็นที่น่าปลื้มปีติกับผู้พบเห็นได้ยินได้ฟังยิ่งนัก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าชาวเชียงคานนั้นมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนายึดมั่นในการทำบุญมิได้ขาด เมื่อขบวนแห่ถึงบริเวณวัดก็จะนำปัจจัยที่ได้นั้นถวายวัด รับศีล จึงทำการจุดบ้องไฟที่บริเวณที่ได้กำหนดเอาไว้

บริเวณที่จะทำการจุดบ้องไฟ จะเนืองแน่นด้วยผู้คนที่สนใจหนุ่มสาวดูจะสดใสมีชีวิตชีวาที่สุด เพราะวันแห่งการทำบุญนี้นับเป็นวันที่พวกเขาจะได้ออกจากบ้านไปเที่ยวชมงานการแสดงต่างๆ และโอกาสนี้จะได้ถือโอกาสพบปะพูดคุยกัน และการออกไปเที่ยวหาความสุขสนุกสนานนี้ จะเที่ยวด้วยความสบายใจ ไม่ต้องกังวลว่าจะถูกลวนลาม ถูกปล้นจี้ หรือถูกชกต่อยทะเลาะวิวาท เพราะประเพณีของเมืองเชียงคานนั้น เท่าที่ผ่านมาไม่มีเหตุการณ์เช่นนั้นปรากฏให้พบเห็นเลย

บ้องไฟนั้นมีหลายประเภทและหลายขนาด เช่น บ้องไฟตะไล บ้องไฟจรวด มีลักษณะคล้ายกับจรวดในปัจจุบันบ้องไฟหางยาว มีทั้งขนากจิ๋วเท่าหัวแม่มือ (ซึ่งเด็กๆ ตลอดจนหนุ่มสาวจะไปหาซื้อจากทางวัดจุดกันอย่างสนุกสนาน) จนถึงขนาดใหญ่ หนักตั้งแต่ 2 กิโลกรัม ถึง 11 กิโลกรัม หากใช้ดินปืนตั้งแต่สิบสองกิโลกรัมขึ้นไป เรียกว่า “บ้องไฟหมื่น” ใช้ดินปืนถึงหนึ่งร้อยสิบสี่กิโลกรัมขึ้นไป เรียกว่า “บ้องไฟแสน”

การจัดทำบ้องไฟ วัดที่เป็นเจ้าภาพจัดงานจะจัดทำบ้องไฟไปมอบให้คุ้มวัด หรือส่วนราชการต่างๆ ร่วมเป็นเจ้าภาพ เพื่อจัดขบวนร่วมแห่รวบรวมปัจจัยไปถวายวัด หรือบางคุ้มวัด บางส่วนราชการก็จัดทำไปร่วมเอง นอกจากนั้นหากมีการประกวดแข่งขันกันแล้ว หากบ้องไฟของใครแตกหรือจุดไม่ขึ้น ช่างหรือคณะผู้จัดทำบ้องไฟจะถูกพรรคพวกจับคลุกโคลนตมกันเป็นการหยอกล้อตามประเพณีที่สนุกสนานน่าชมมาก นอกจากนั้นเวลากลางคืนบริเวณวัดจะเนืองแน่นไปด้วยผู้คนที่ไปเที่ยวชมการแสดงมหรสพกันเป็นที่สนุกสนานคลายความเหน็ดเหนื่อยที่ตรากตรำทำงานที่ผ่านๆ มา

การทำบุญพระเวส

การทำบุญแบบนี้เมื่อถึงวันจัดงานชาวบ้านจะสร้าง **“ฮ้านสวรรค์”** มีลักษณะเป็นหอคอยสูงๆ มีบันไดขึ้นลง ผู้จะทำบุญ บางครั้งเรียกว่าตักบาตรสวรรค์ จะถือดอกไม้ธูปเทียนขึ้นไปข้างบนจะมีพระพุทธรูปให้กราบไหว้บูชา แล้วก็จะถวายปัจจัยทำบุญตามศรัทธา จากนั้นกรรมการจัดงานก็

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จะจดรายชื่อเอาไว้ โฆษกหรือนักเทศน์ก็จะแหล่เทศน์ให้พรตามธรรมเนียม นี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของประเพณีการทำบุญที่เรียกว่า “ทำบุญพระเวส”

เดือนสี่ประมาณเดือนมานีคม เมื่อว่างจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวแล้ว ได้ข้าวปลาอาหารหรือผลผลิตบริบูรณ์ ประชาชนจะร่วมกันทำบุญพระเวส อันเป็นประเพณีที่สืบต่อกันมา หรือบางครั้งก็เรียก **“การทำบุญเทศกาลมหาชาติ”** มีการจัดสร้างที่พักรอบวัด สำหรับให้พระหรืออุบาสกอุบาสิกาที่ไปร่วมทำบุญพัก (เรียกว่า “ตูม” หรือ “ผาม”) อาหารการกินคุ้มวัดต่างๆ จะจัดหา ทายกทายิกานำอาหารไปต้อนรับแขกตามผาม ที่ตนเองรับผิดชอบ เพราะถือว่าพระและทายกทายิกาที่มาพักตามผามนั้นได้นำกัณฑ์ไปถวายวัดด้วย เวลากลางวันนอกจากจะมีการตักบาตรสวรรค์แล้ว ก็มีการแห่พระเวส คือจะแห่พระไปจุดที่กำหนดไว้นอกบ้าน ฟังเทศน์รับศีลแล้วก็จะแห่พระเวส กลับ (เรียกว่าแห่พระเวสเข้าเมือง) ส่วนเวลากลางคืนจะมีมหรสพครบครันกันเป็นที่สนุกสนานถึงวันสุดท้ายของงานจะมรการฟังเทศน์มหาชาติกันตลอดวัน

งานออกพรรษา

งานเทศกาลออกพรรษานับว่าเป็นงานที่ชาวเชียงคานถือเป็นประเพณีที่ต้องจัดทุกปี แต่ละปีจะจัดสามวันสามคืนถึงห้าวันห้าคืน มีมหรสพครบครัน เป็นต้นว่า มวย หมอลำ รำวง ภาพยนตร์ กีฬายิงปืน วงดนตรี ลิเก กีฬา แข่งขันปราสาทผึ้ง แข่งขันเรือยาว ปล่อยเรือไฟ และอื่นๆ อีกมากมาย ถ้าหากรายได้ที่หักค่าใช้จ่ายและยังเหลือก็จะนำไปบำรุงศาสนา การศึกษา และสาธารณประโยชน์ต่างๆ สิ่งที่จะขาดไม่ได้ในประเพณีงานออกพรรษาที่จัดว่าได้รับความสนใจมากที่สุดก็คือ

1. **การแข่งขันเรือยาว** (การส่วงเฮือหรือส่วงเฮือแหงม)

เรือยาวแต่ละลำจะบรรจุฝีพายประมาณ 45 - 55 คน พอถึงเทศการออกพรรษาคุ้มวัดต่างๆ จะนำเรือยาวลงสู่น้ำโขงเมื่อทดสอบและฝึกฝีพายเตรียมแข่งขันกับคุ้มวัดอื่น นอกจากจะทดสอบและฝึกซ้อมฝีพายแล้วยังจัดประดับแต่งเรือให้สวยงามด้วย

จากอำเภอเชียงคาน

เรือคุ้มวัดโพนชัย เรือคุ้มวัดศรีคุณเมือง เรือคุ้มวัดสันติวนาราม เรือคุ้มวัดป่ากลาง เรือคุ้มวัดมหาธาตุ เรือคุ้มวัดโพธิสมพรป่าใต้ เรือคุ้มวัดท่าคก เรือคุ้มวัดศรีพนมมาด เรือคุ้มวัดบ้านน้อย เรือคุ้มวัดท่าแขก

จากประเทศลาว

เรือวัดเมืองชนะคาม เรือวัดบ้านปากพาง เรือวัดบ้านปากมี้ (บ้านน้ำมี้) ซึ่งปัจจุบันไม่ได้เข้าร่วมแข่งขัน เพราะเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การแข่งขันเรือยาวมีหลายประเภท คือ :

ประเภทชาย ต่อชาย

ประเภทหญิง ต่อหญิง

ประเภทหญิง ต่อชาย

การแข่งขันมีการแข่งขันหลายรอบคือ รอบคัดเลือก รอบรองชนะเลิศ และรอบชิงชนะเลิศ และยังมีการแข่งขันแบบปล่อยพร้อมกันหมดเรียกว่าแข่งน้ำนอง

นอกจากจะได้ชมการแข่งขันเรือยาวแล้ว ยังจะได้ชมการเซิ้งเรือยาวด้วย ซึ่งเรือแต่ละลำจะทำการเซิ้งเรือไปตามลำน้ำโขง ให้ผู้ดูผู้ชมได้ชมกันอย่างสนุกสนาน

2. **งานลอยกระทง** (การไหลเรือไฟ)

งานลอยกระทงที่เมืองเชียงคานชาวคุ้มวัดต่างๆ จะจัดทำเรือไฟขนาดใหญ่ด้วยไม้ไผ่ประดับหยวกกล้วยปะไฟอันมีเทียนและตะเกียงกระบอกไม้เป็นรูปต่างๆ อย่างสวยงาม (ซึ่งบางปีมีการประกวดแข่งขันเรือไฟกันเป็นที่ครึกครื้นสนุกสนาน) คนเฒ่าคนแก่จะพาบุตรหลานทำกระทงน้อยไปร่วมลอย ทำให้ลำน้ำโขงสว่างไสวด้วยแสงเทียนแสงตะเกียงทั้งเล็กใหญ่เต็มไปหมดและในปัจจุบันจะใช้เครื่องไฟฟ้าประดับเพิ่มเติมยิ่งทำให้ดูสวยงามยิ่งขึ้นภาพเช่นนี้จะมีปรากฏให้เห็นอีกครั้งในวันเพ็ญเดือน 12

3. **การแห่ปราสาทผึ้ง** (พาสาดผึ้ง)

การแห่ปราสาทผึ้งยังคงเป็นประเพณีที่รักษาและปฏิบัติกันมาแต่โบราณกาลอีกอย่างหนึ่งของเมืองเชียงคาน คือ การแข่งขันปราสาทผึ้ง ครั้งแรกๆ คุ้มวัดต่างๆ จัดทำแล้วไหลตามลำน้ำโขงในเวลากลางคืน และมีการประกวดแข่งขันกันเหมือนกับกระทง แต่เป็นภาระมาก ความปลอดภัยมีน้อยกว่ากระทงหรือเรือไฟ จึงได้เปลี่ยนมาแห่บนบกแทน และนิยมจัดแห่กันวันแรกของงานเทศกาลออกพรรษา

วิธีการจัดทำปราสาทผึ้ง คุ้มวัดต่างๆ จะสร้างโครงตามรูปลักษณะที่ต้องการ (คล้ายกับการสร้างบ้านหรือสร้างปราสาท) จากนั้นก็หล่อด้วยผึ้ง หรือทำบล็อกรูปต่างๆ (คล้ายกับซีเมนต์บล็อก) ก่อเติมสร้างไม่ให้มองเห็นโครงเดิม ดูแล้วคล้ายกับว่าสร้างด้วยผึ้งทั้งหลัง (บางวัดก็จะสร้างด้วยผึ้งล้วนๆ) แล้วประดับตกแต่งให้สวยงาม (ปราสาทนั้นจะสูงประมาณ 3 - 5 เมตร)

วันแรกของงานออกพรรษา คุ้มวัดต่างๆ จะนำปราสาทผึ้งไปร่วมตั้งขบวนแห่ เวลาประมาณ 08.00 - 09.00 น. (ถ้าหากอากาศร้อนกว่านี้ผึ้งจะถูกความร้อนของแดดเผาละลายเสียรูปทรง) แห่ไปรอบๆ เขตสุขาภิบาล ผ่านไปตามเขตที่กรรมการให้คะแนน และนำไปประดับไว้ที่กองอำนวยการจัดงานเทศกาลออกพรรษา ส่วนเวลากลางคืนมีการประดับไฟแสงสีต่างๆ เทพี

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ประจำปราสาทผึ้งจะไปประจำปราสาททุกคืน และยังมีการละเล่นพื้นเมืองของชาวคุ้มวัดต่างๆ ด้านหน้าปราสาทผึ้งเป็นที่สวยงามและสนุกสนานยิ่งนัก

จากเทศนาอานิสงส์ 44 อานิสงส์ กล่าวถึงประวัติและการทานปราสาทผึ้งว่า “ในสมัยที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ๆ ได้เที่ยวเผยแพร่สัจธรรมไปตามที่ต่างๆ และขณะที่พระองค์ประทับอยู่ในป่ากรุงโกสัมพีนั้น ทรงประทับอยู่พระองค์เดียวไม่มีพระสงฆ์และอุปัฏฐากติดตาม ที่ป่านั้นมีพญาช้างสาร และพญาลิงอยู่ เมื่อแลเห็นพระพุทธองค์ก็เกิดความเลื่อมใส พญาช้างสารจึงได้นำเอาน้ำทูลถวาย ส่วนพญาลิงได้รังผึ้งทูลถวาย พระองค์เห็นสัตว์ทั้งสองมีความเลื่อมใสอันบริสุทธิ์ยิ่ง จึงรับถวายจากสัตว์ทั้งสองนั้น ซึ่งเห็นว่าการทานของพญาสัตว์ทั้งสองมีอานิสงส์มากยิ่ง จึงมาแสดงธรรมและสั่งสอนพุทธบริษัททั่วไปให้เห็นเป็นกุศลด้วย

ต่อมาพระพุทธเจ้าเสด็จกรุงสาวัตถี โดยประทับอยู่วัดบุปผารามแล้วโคจรบิณฑบาตเพื่อขวนขวายที่จะให้เวไนยสัตว์ทั้งปวงให้พ้นจากสังสารวัฏ ตรัสพระสัจธรรมเทศนาโปรดสัตว์ให้ได้มรรคสี่ผลสี่ประดิษฐานในพระนิพพานอันเกษมสุขนิราศภัย ในกาลครั้งนั้น จึงมีกษัตริย์องค์หนึ่งพระนามว่า “ปัสเสนะทิโกสะโลราชา” ตรัสให้เสวกามาตย์ สร้างปราสาทผึ้ง (พาสาดผึ้ง) เมื่อเสด็จแล้วสมเด็จพระปัสเสนทิโกศลราชบพิตรก็นำเอานางสนมกำนัล บรรพสัตว์ทั้งหลาย อันมีพราหมณ์คหบดี แวดล้อมแห่ปราสาทดอกผึ้งไปกรุงสาวัตถี เข้าสู่วัดบุปผารามวิหาร ที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ถวายบูชา รูปประทีป ดอกไม้ แล้วก็ถวายมัทธุปุบผังปาสาทังยังปราสาทดอกผึ้ง พระพุทธองค์จึงแสดงพระธรรมเทศนาต่อไปว่า “การแจกทาน แม้จะมากจะน้อย จะหนักจะเบาก็ตาม เมื่อมีความเลื่อมใสศรัทธาแก่กล้าด้วยบริสุทธิ์ใจแล้ว ถือว่าได้กุศลยิ่ง ในความสุขสามประการคือ มนุษยสมบัติ และนิพานสมบัติ สำเร็จสมบัติทั้ง 3 ประการนี้โดยอำนาจทานบารมีอุปนิสัย”

ฉะนั้น ได้มีการทำปราสาทดอกผึ้งให้ทาน อันเป็นเยี่ยงอย่างจากพระเจ้าเสนทิโกศลกรุงโกสัมพี แห่ไปยังวัดบุปผารามกรุงสาวัตถี ในวันเพ็ญเดือนสาม หรือวันสำคัญพิเศษทางพระพุทธศาสนาสืบมาจนถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะวันออกพรรษาและวันมาฆบูชา เป็นประเพณีสืบมา

4. การแห่แม่นางแมว

ส่วนมากจะทำกันในเดือนหก เดือนเจ็ด และเดือนแปด ถ้าปีใดเกิดฝนไม่ตกหรือตกช้ากว่ากำหนดมาก ก็มีการประชุมหารือกันเพื่อจัดทำพิธีขอน้ำขอฝน โดยกำหนดวัน แล้วให้ทุกคน (เท่าที่จะมาร่วมทำพิธีได้) ได้ไปรวมกันตามที่ประชุมนัดหมายเอาไว้แล้วก็จับเอาแมวใส่กรง (หับ) ผูกกรงติดกับไม้คานสำหรับหามแห่ มีดอกไม้ธูปเทียนใบกัลปพฤก (ใบคูณ) เสียบสำหรับทำเป็นร่ม มีเครื่องมโหรี ฆ้องกลอง ฉิ่ง ฉาบ พิณ แคน มีทั้งหญิงชาย ทำขบวนแห่อย่างสวยงาม จากนั้นก็จะมีขันน้ำติดไปด้วยทุกคน เมื่อได้เวลาแล้วก็ย้ำฆ้องกลองระฆัง ออกแห่ไปตามถนนของหมู่บ้าน ผ่านไปยังบ้านของใครเจ้าของบ้านจะต้องรีบนำเอาน้ำมาสาดใส่ขบวนแห่พร้อมกับนาง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

แมวที่อยู่ในกรง วิธีขอฟ้าขอฝนหรือชาวบ้านเรียกว่า “การเอิ้นขอฝน” ก็มีการร้องเป็นกลอน เช่น “นางแมวเอย ขอฟ้าขอฝน เทวดาจงดล ให้ฝนตกมา ตกมาแล้ว แมวสิบ่อตาย หน้าบ่อลาย ขายหน้าบ้านเผิ่น ลงมาเถิ่น (เถอะ) ลงมาไวๆ ชาวฟ้าอย่าโหดร้าย บ่อมีใจบุญ....เฮาบ่อเล่นชาวบ้านก่าบ่อเฮือง เฮาบ่อเล่นชาวบ้านก่าบ่อหุ่ง (เฮือง - หุ่ง คือเจริญ) บักบุ้งตายสา เข้าไห่ (ไร่) ตายคา ข้าวนาตายแล้ง ตายแอ่งแม้ง ปลาอยู่ในหนอง เจ้าอย่าลองให้ข้อย (ข้า) ใจฮ้าย (ร้าย) พวกผู้ร้ายลิลักของกินทรัพย์ในดินสิหมดสิเลี้ยง (เกลี้ยง) แม่บุญเลี้ยง (เทวดา) ฮีบ (รีบ) ตกลงมา มาเยอฝนเอย ตกมาเดอฝนเอย” ทุกคนในขบวนแห่ก็สาดน้ำกันรวมทั้งนางแมว แล้วก็ตั้งต้นว่ากันใหม่ คือ ต้องมีคนร้องนำ (ต้นเสียง) ขบวนแห่ร้องตามเป็นวรรคๆ ไปทำกันกลางวัน ก่อนจะเลิกราจากกัน ก็ต้องนำขบวนแห่ทุกคนไปยังท้องลำธารหรือแม่น้ำที่มีทรายแล้วใช้ขันน้ำที่นำไปสาดน้ำนั้นขนเอาทรายเข้าไปในวัดร่วมกันก่อพระเจดีย์ทราย จากนั้นก็ทำพิธีปล่อยแม่นางแมว เป็นเสร็จพิธีแยกย้ายกันกลับบ้าน ทุกคนได้รับความสนุกสนานเบิกบานใจ อีกประมาณ 2-3 วัน ฝนก็จะตกลงมา หรือถ้าไม่ตกลงมาประมาณ 7-10 วัน ถือว่าไม่ขลังต้องแห่ใหม่ บางครั้งพอทำเสร็จกลางคืนก็เกิดลมฝนตกลงมาพอดี นับว่าเป็นโชคดีหรือที่เรียกว่าแม่นางแมวนี้ขลังจริงๆ (ความนับถือทางไสยศาสตร์) ถ้าคิดถึงหลักธรรมชาติวิทยาแล้วฝนตกต้องตามฤดูกาล ถ้าฝนน้อยก็ตกน้อยหรือไม่ตกเลย หรือนานๆ ตกครั้ง แล้วแต่ว่าอากาศหรือลมจะพัดพาเอาก้อนเมฆมาเมื่อก้อนเมฆหนักมากที่ไหนก็ตกลงมาที่นั่น นี่คือกฎของธรรมชาติ นอกจากนี้ ชาวอำเภอเชียงคานก็ยังมีประเพณีอื่นๆ อีกตามทางไสยศาสตร์ของแต่ละหมู่บ้านอีกมากมาย แต่ไม่ขึ้นหน้าขึ้นตา ถือว่าเป็นประเพณีของหมู่บ้านไป

1.3 จากอาชีพค้าขายสู่ผ้าฝ้ายทอมือ (พ.ศ.2515 - พ.ศ. 2549)

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ (ไร่ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว งา ปอ มันสัมปะหลัง) ทำสวน โดยเฉพาะ สวนกล้วย ค้าขาย มีข้าวปลาอาหารสมบูรณ์ ประชาชนมีฐานะปานกลางจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย ดังที่แม่สุจินดา จันดาบุญ อายุเกือบ 60 ปี ย้อนรำลึกเมืองเชียงคานให้ฟังว่า “สมัยก่อนเมืองเชียงคานเป็นบ้านเก่า ห้องแถวบริเวณนี้เป็นที่ขายของทุกอย่าง ปลาร้า เกลือ ขี้ใต้ คนลาวจะข้ามเรือมาซื้อสินค้าจากฝั่งไทยเพื่อไปขายที่ลาว” (สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับคุณยายศรีพัน อ้นมา อายุ 75 ปี ชาวบ้านเชียงคานและเจ้าของบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์ เล่าให้ฟังว่า “ ย้อนกลับไปเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา ย่านนี้เป็นร้านค้า สมัยปู่ ย่า ตายาย ค้าขายกับลาว พอมาตอนหลังค้าขายกับลาวเดินทางไป-มา มีความยากลำบากทำให้ต้องปิดร้าน” (ศรีพัน อ้นมา, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

นอกจากการประกอบอาชีพค้าขายแล้ว ชาวบ้านเชียงคานแต่ดั้งเดิมประกอบอาชีพทอผ้านวมฝ้าย" หรือ "ผ้าห่มฝ้าย" ซึ่งทำกันมาตั้งแต่โบร่ำโบราณ เรียกว่าทำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคนแล้ว ปัจจุบันสินค้าขึ้นชื่อชนิดนี้ของที่นี่ มีหลายเจ้าหลายยี่ห้อให้เลือกซื้อ และในยุคที่นักเดินทางนิยมมาท่องเที่ยวเชียงคาน "ผ้านวมฝ้าย" และผลิตภัณฑ์หลายอย่างทั้งหมอนหนุน หมอนข้าง เบาะนั่งที่ทำจากฝ้าย ต่างขายดิบขายดี จนฝ้ายในพื้นที่ขาดแคลน ต้องนำเข้าจากฝั่งลาว บางช่วงผ้าห่มฝ้ายหมด ต้องนำใยสังเคราะห์มาทำแทนคุณราตรี พรหมมหาราช" รับช่วงต่อมาจากรุ่นพ่อรุ่นแม่

คุณราตรี เล่าว่า เกิดที่เชียงคานและอยู่ที่นี่ตลอด ทำผ้าห่มมาตั้งแต่อายุ 6-7 ขวบ เมื่อก่อนใช้แรงงานในบ้านหมด ไม่ได้จ้างคนอื่น เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ตอนหลังเมื่อไม่กี่ปีมานี้เริ่มจ้างคนเพิ่ม เพราะลูกค้าเริ่มต้องการมากขึ้น คนมาเที่ยวก็ซื้อเป็นของฝาก

“ที่บ้านทำมาตั้งแต่รุ่นคุณยาย คุณแม่ แล้วก็ตัวดิฉันเอง คุณยายก็ 83 ย่าง 84 ปี ทำมาประมาณ 50-60 ปีแล้ว เมื่อก่อนที่เชียงคานทำหมดบ้านหมดเมืองเลยทุกหลังคาเรือน เพราะพอทำนาเสร็จ ตกเดือนพฤษภาฯ มิถุนาฯ เมื่อทำนาเสร็จเราก็จะปลูกฝ้าย ตามเนินบ้านหรือตามขอบที่ดินที่ว่างๆ ที่เป็นดินสูงๆ หน่อยเพราะฝ้ายไม่ถูกกับน้ำ พอปลูกได้ 5 เดือน พฤศจิกายน ธันวาคม เกี่ยวข้าวเสร็จแล้วก็เก็บฝ้าย แล้วก็เอาเครื่องมาดีดเม็ดออกแล้วก็ทำใช้กัน เมื่อก่อนไม่ใช่เมืองเปิดเราก็ทำใช้กันในบ้านทุกครัวเรือน พ่อบ้านก็ไปตัดไม้มาทำอุปกรณ์ ผ้าก็ทอใช้กันเอง”

สมัยก่อนขายกันตั้งแต่กิโลกรัมละหกสลึง ปัจจุบันเศรษฐกิจเติบโตขึ้นทุกอย่างราคาเพิ่มขึ้น แรงงานก็สูงขึ้น ตอนนี้ขายกิโลกรัมละ 150 บาท และในเร็วๆ นี้อาจจะปรับราคากันใหม่ เพราะราคาฝ้ายปรับเพิ่มขึ้น 2 เท่า ผ้ามุ้งขึ้นราคา ค่าแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าครองชีพก็สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องขึ้นราคาเพราะไม่อย่างนั้นจะอยู่ไม่ได้

สำหรับราคาที่ขายขนาด 3 ฟุตครึ่ง ที่เชียงคานเรียกกิโลครึ่งจะเป็นขนาดกว้าง 1.15 เมตร ยาว 1.90 เมตร ถ้า 2 กิโลกรัมก็ 4 ฟุตครึ่ง กว้าง 1.35 เมตร ยาว 2 เมตร ส่วน 3 กิโลกรัม กว้าง 1.80 เมตร ยาว 2 เมตร ประมาณ 6 ฟุต บางช่วงขายดีฝ้ายมีไม่พอ ต้องใช้ใยสังเคราะห์แทน ซึ่งลูกค้าบางคนก็ชอบ เมื่อเป็นดังนี้ ผู้ประกอบการทำผ้าห่มฝ้ายบางเจ้าก็เริ่มทำใยสังเคราะห์บ้างแล้ว เพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้น

คุณราตรีเล่าขั้นตอนการทำผ้าห่มผ้าฝ้ายให้ฟังว่า “อุปกรณ์การทำผ้านวมประกอบด้วย 1. ตาชั่ง 2. ไม้เมตรสำหรับวัด 3. ไม้สี่เหลี่ยมขอบยาวๆ ประมาณ 4-5 อัน 4. ไม้หมุนทำผ้านวม 5. เส้นด้ายสำหรับเวลาสาน เมื่อก่อนเส้นด้ายคนเชียงคานทำเองหมดแต่เดี๋ยวนี้ซื้อจากกรุงเทพฯ ก็คือ ฝ้ายนั่นเอง แต่นำไปเข้าโรงงานแล้วทำเป็นเส้นด้ายออกมา จากนั้นมาย้อมเป็นสีชมพู เพราะถ้าเป็นสีขาวกลางคืนจะมองไม่ค่อยเห็น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ขั้นตอนการทำ หลังจากเอาฝ้ายมาดีดเม็ดออก แล้วนำฝ้ายมาชั่ง โดยเอาไม้มาตีตาราง เล็ก กลาง ใหญ่ พร้อมนำฝ้ายมาวางจัดให้เป็นระเบียบเพราะถ้าห่างเป็นรูจะขาดง่าย พอวางฝ้ายเสร็จก็ต้องเหลือไว้อีกครึ่งหนึ่งไว้ทำอีกหน้าหนึ่ง พอปูเสร็จต้องใช้ 3 คนมาสาน โดย 2 คน มาสาน แล้วอีกคนหนึ่งก็มาแกว่งๆ 3-4 รอบ แล้วเอาไม้หมุนมาหมุนประมาณครึ่งชั่วโมงให้ฝ้ายกับด้ายติดกันแน่นๆ แล้วก็พลิกกลับพับขอบสี่เหลี่ยม

ใช้ไม้เมตรมาวัดตามขนาดที่ต้องการ อย่างกิโลครึ่ง 1.15 เมตร ยาว 1.90 เมตร วัดเสร็จแล้วก็เอาผ้าฝ้ายที่เหลือจากการทำหน้าหนึ่งแล้วก็ปูอีกครั้งหนึ่ง ตามด้วยการสานอีกรอบแล้วก็หมุนอีกครึ่งชั่วโมงหรือชั่วโมงกว่าๆ ให้เข้ากันดี พอหมุนเสร็จก็มาเย็บผ้ามุ้งใส่แล้วมาตรึง ตามด้วยเย็บปลายตีนเสร็จแล้วทำ 4 ขอบเพราะกลัวว่าจะไม่ค่อยแน่นเนื่องจากปัจจุบันฝ้ายเข้าโรงหีบ พอตรึงเสร็จก็ใส่ปลอกแล้วม้วนใส่ป้ายชื่อเป็นอันเสร็จการทำผ้านวมหนึ่งผืนใช้เวลา 2-2 ชั่วโมงครึ่ง

ผ้าห่มฝ้ายของเชียงคานนั้น เมื่อก่อนทำเฉพาะหน้าร้อนแล้วมาขายหน้าหนาว เพื่อจะได้ขายให้ลูกค้านำไปห่มตรงกับฤดูหนาวพอดี แต่ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวแห่มาเที่ยวเชียงคานจำนวนมาก ทำให้ต้องทำผ้าห่มตลอดปี เพื่อให้เพียงพอจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้ซื้อเป็นสินค้าของฝาก

คุณราตรี เล่าให้ฟังว่า “ธุรกิจการทำผ้าห่มในยุคนี้มีปัญหาในเรื่องฝ้ายในบางช่วง เพราะปัจจุบันพื้นที่ปลูกฝ้ายในเชียงคานและในจังหวัดเลยลดน้อยลง เกษตรกรหันไปปลูกยางพาราและทำสวนผลไม้เพิ่มขึ้น ขณะที่สมัยก่อนทางร้านจะไปรับซื้อฝ้ายตามหมู่บ้านต่างๆ รวมทั้งที่ฝั่งลาวนำฝ้ายมาขายให้ที่ร้านด้วย”

แม้การทำผ้าห่มฝ้ายจะมีปัญหาบ้างในเรื่องขาดแคลนวัตถุดิบ แต่สำหรับร้านนิยมไทยยังดำเนินธุรกิจผ้าห่มฝ้ายอย่างต่อเนื่อง เพราะเชื่อว่า ผ้าห่มฝ้ายยังเป็นที่ต้องการของผู้ที่เคยใช้ รวมถึง นักท่องเที่ยว

คำขวัญของอำเภอเชียงคานที่ว่า “เมืองคนงาม ข้าวหลามยาว มะพร้าวแก้ว เพริศแพร้ว เกาะแก่ง แหล่งวัฒนธรรม น้อมนำศูนย์ศิลปาชีพ” หมายถึงผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อ อย่างเช่นมะพร้าวแก้ว ซึ่ง คุณสิริกร ศรีทอง “นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเชียงคาน เล่าให้ฟังว่า “สินค้าที่เด่นๆ เป็นผลิตภัณฑ์โอท็อปห้าดาว คือมะพร้าวแก้ว จุดเด่นอยู่ที่ความอ่อนนิ่ม ไม่ใส่สารกันเชื้อราและสารกันบูด ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ทั้ง อย. และ มผช. แต่มะพร้าวแก้วก็มีหลายเกรด เดิมใช้มะพร้าวในพื้นที่เพื่อจำหน่ายที่แก่งคุดคู้ พอเป็นอาชีพที่โดดเด่นคนก็ทำมากมาย แหล่งวัตถุดิบไม่เพียงพอเลยต้องสั่งจากเพชรบูรณ์”

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.6 การแปรรูปมะพร้าวแก้ว

ภาพที่ 4.7 มะพร้าวแก้ว ของดีเมืองเชียงคาน

สอดคล้องกับสำเนียง ทาก้อม เล่าให้ฟังว่า “มะพร้าวแก้วที่เชียงคานเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อ มีจำหน่ายที่แก่งคุดคู้ ห่างจากชุมชนเชียงคานประมาณ 2 .5 กิโลเมตร แต่มีปัญหาว่า หลังจากสินค้าได้รับความนิยม ทำให้จำนวนมะพร้าวไม่พอจำหน่าย ชาวบ้านต้องไปซื้อมะพร้าวจากจังหวัดอื่นและมาแปรรูปเป็นมะพร้าวแก้วทำให้มีต้นทุนในการจำหน่ายสูง “(สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

1.4 จากผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายสู่ธุรกิจโฮมสเตย์ (พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน)

แม่สุจินดา จันดาบุญ ชาวบ้านอำเภอเชียงคาน อายุเกือบ 60 ปี เล่าให้ฟังว่า “ในปี 2550 เป็นปีที่ความเจริญเริ่มเข้ามาสู่เมืองเชียงคาน เป็นเพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชนอำเภอเมืองเชียงคานให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว” (สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. (Tourism Authority of Thailand) เป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีภารกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ในประเทศไทยให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ทำหน้าที่เผยแพร่ความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณถนนชายโขงออกไปสู่สายตาสาธารณชน ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ทั้งประวัติความเป็นมาของอำเภอเชียงคาน สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แหล่งวัฒนธรรม ผ่านทางเว็บไซต์นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ได้จัดให้กิจกรรมวอล์คแรลลี่พาสื่อมวลชนมาเยี่ยมชม

ทำให้ในปี 2550 เป็นต้นมา การดำเนินอาชีพของชาวบ้านบริเวณชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงเกิดความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับคำบอกเล่าของ แม่สุจินดา จันดาบุญ ที่บอกว่า “การดำเนินชีวิตของคนเชียงคานในสมัยก่อนกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก จากแต่เดิมที่ชาวบ้านประกอบอาชีพค้าขาย ทำไร่ ทำนา แต่เมื่อเมืองเชียงคานเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชียงคานเป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านเลิกประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา และเอาบ้านไม้ของตัวเองมาทำโฮมสเตย์ (สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ภาพที่ 4.8 แผนที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง เมืองเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

หากจะย้อนกลับไปดูประวัติของการกำเนิดโฮมสเตย์ขึ้นในประเทศไทย จะพบว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมาย การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กร ท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรม การท่องเที่ยว หลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรม Home Stay ก็เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่ได้รับ ความสนใจมากทั้งจากองค์กรท้องถิ่นองค์กรเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ

จากการติดตามความเป็นมา พบว่า Home Stay ภายในประเทศไทยเกิดขึ้นมานาน แต่รูปแบบและกิจกรรมอาจแตกต่างหลายหลาก หากวิเคราะห์จากอดีตที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ตามยุคสมัยดังนี้

ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525)

- กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิตรับทราบปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ
- กระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยว จะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางการเดินป่า

ยุคกลาง (ปี 2526-2536)

- กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบ Home Stay ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขา ที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้ มีการท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัด Home Stay เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

ยุคตั้งแต่ปี 2537 - ปัจจุบัน

- ยุคนี้เป็นการเน้นกระแส การพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจะพบได้ว่า การท่องเที่ยว จะมีแนวโน้มที่ จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบ Home Stay โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคม ทั้งรุ่นเก่า และรุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่า พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่อง Home Stay ก็จะเป็นพื้นที่ ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทย เข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/อวนลาก อวนลุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ.นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก)บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เชยเฉลิม (เกษตรยั่งยืน)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบ การท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourism และ Home Stay

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุกหน่วยงาน ของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยว ในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรม Home Stay เพิ่มมากขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทย บ้านโคกโก่ง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่ชนกลุ่มน้อย หมู่บ้านชาวเขาก็มีการสนับสนุนการจัด กิจกรรม Home Stay ด้วยเช่นกัน

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทย และชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม หัตถกรรมของท้องถิ่น โดยมี Home Stay ที่มีความหมายมากกว่า เป็นที่พัก เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบ ที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลาง และจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมอยู่ด้วย

เช่นเดียวกับ “ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย” เป็นชุมชนเล็กๆ ในตำบลเชียงคานที่คนในชุมชนรวมตัวกันจัดเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ขึ้นมา โดยอาศัยศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของชาวบ้าน

ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตั้งอยู่บริเวณถนนชายโขง มีลักษณะเป็นห้องแถวเรียงกันตลอดแนว อายุประมาณ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยมเปิดกว้าง เนื่องจากสมัยก่อนเป็นชุมชนค้าขายไทย-ลาว และปัจจุบันบ้านบางหลังได้ปรับปรุงขึ้นเพื่อทำเป็นที่พักโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และร้านอินเทอร์เน็ต

อาจารย์สำเนียง ทาก้อม บอกว่า “ชาวบ้านเชียงคานในบริเวณถนนชายโขงเกือบทุกหลังคาเรือนได้เอาบ้านของตัวเองมาทำโฮมสเตย์ ถ้าตัวเองไม่ทำเอง ก็ให้ลูกหลานทำ” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับคำบอกเล่าของคุณยายศรีพรรณ อ้นมา อายุ 75 ปี เจ้าของบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์ว่า “ยายเป็นคนแรกที่ทำโฮมสเตย์ เริ่มปี 2550 เนื่องจากยายไปเที่ยวอัมพวา เห็นเค้าทำก็เลยทำมั้ง” (ศรีพรรณ อ้นมา, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.9 คุณยายศรีพรรณ อ้นมา เจ้าของบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์

บ้านศรีพรรณ โฮมสเตย์ อยู่บนถนนชายโขง อยู่ระหว่าง ซอยศรีเชียงคาน 13 และ 14 เป็นบ้านไม้เก่า 2 ชั้น ประตูบานเฟี้ยมที่เวลาเปิดจะใช้เป็นไม้บานพับ คุณยายศรีพรรณจะคิดราคาค่าที่พัก 150 บาทต่อคนต่อคืน จะมีอาหารเช้า ประมาณข้าวต้มหรือขนมปัง ให้กับผู้ที่มาพัก กินฟรีไม่อั้น ส่วนมื้อเที่ยง และเย็น คุณยายยินดีทำให้ทาน แต่อยากคนไปพัก ช่วยซื้อของสด หรือช่วยจ่ายเพิ่มให้คุณยาย

หน้าบ้านศรีพรรณ โฮมสเตย์ จักรยานให้ผู้มาพักใช้ขี่ชมเมือง

ภาพที่ 4.10 บริเวณโดยรอบศรีพรรณโฮมสเตย์

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บริเวณภายในบ้านชั้นสองของศรีพรรณ โฮมสเตย์

หลังบ้านศรีพรรณ โฮมสเตย์ติดริมโขง ที่นอนเสริมเตรียมพร้อมสำหรับผู้มาเยือน

ภาพที่ 4.11 บริเวณโดยรอบบ้านศรีพรรณโฮมสเตย์

เช่นเดียวกับ “เฮือนไม้ริมโขง” โฮมสเตย์บริเวณปากซอย 7 เป็นบ้านไม้เก่า 2 ชั้น มีอายุยืนยาวกว่า 100 ปี เฮือนไม้ริมโขงมีห้องพัก 2 ห้อง ไม่มีห้องน้ำในตัว บริเวณชั้นบนจะมีเก้าอี้ระเบียงยื่นออกมาด้านข้าง ผู้ที่มาพักอาศัย สามารถจะใช้เป็นที่นั่งพักผ่อน หรือที่นั่งสนทนา หรือนั่งชมบรรยากาศในยามเย็นได้ เพราะบริเวณชั้นสอง จะทำให้เราได้มองเห็นบรรยากาศริมโขง และบรรยากาศถนนคนเดิน ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ ราคาที่พัก 400 บาทต่อห้อง หากไม่ใช่ช่วงท่องเที่ยวคิดราคาห้องละ 300 บาท แม่สุจินดา จันดาบุญ เจ้าของเฮือนไม้ริมโขง บอกว่า “แม่นอนที่บ้านหลังนี้ เวลามีนักท่องเที่ยวมาพักที่บ้านหลังนี้เราก็ดีใจ เพราะบ้านเราเก่าจริงๆ คนเชียงคานเป็นคนใจดี เปิดโอกาสให้คนภายนอกเข้ามาอยู่ เข้ามาท่องเที่ยว”

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

(แม่สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554) นอกจากเฮือนไม้ริมโขงแล้ว ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงยังมีโฮมสเตย์อีกจำนวนมากที่เปิดให้บริการนักท่องเที่ยว

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตั้งแต่เริ่มต้นการก่อตัวเป็นเมืองเชียงคานจนมาถึงปัจจุบัน จะช่วยทำมองเห็นภาพรวมและง่ายต่อการทำความเข้าใจในการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นตอนๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่จะนำเสนอในตอนต่อไป

ตอนที่ 1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทางเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทำให้ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้เล่าให้ฟังว่า

“วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อต้องการให้คำว่าเชียงคานติดตลาดท่องเที่ยวของไทย นำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่นี่ ตั้งเป้าไว้ว่า เมืองเชียงคานเป็นเมืองอนุรักษ์วัฒนธรรม พัฒนาเมืองเชียงคานให้เป็นเมืองวัฒนธรรม ไม่ใช่เป็นพัทยา “(ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ประกอบไปด้วย 4 สื่อ ด้วยกัน มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

1. สื่อบุคคล
2. สื่ออินเทอร์เน็ต
3. สื่อมวลชน
4. สื่อเฉพาะกิจ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. สื่อบุคคล

สื่อบุคคล เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ไปสู่ผู้รับสารโดยตรง และสามารถชักจูงใจผู้รับสารได้โดยวิธีการพูดคุยแบบกันเอง ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปในลักษณะยืดหยุ่น ปรับให้เข้ากับผู้รับสารเป็นรายๆ ไปได้และสามารถที่จะซักถาม ทำความเข้าใจ และมีปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้ ทำให้รับทราบความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารได้ทันที และจากการศึกษาวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลเป็นหลักในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อบุคคลเป็นการประชาสัมพันธ์โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ง่ายที่สุดที่ทางชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชาย โขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้ในประชาสัมพันธ์อันได้แก่

1.1 ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน

1.2 เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยว

1.3 เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว

1.1 ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน ถือได้ว่าเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลแรกที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกโดยผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชนเมื่อได้ออกไปนอกหมู่บ้าน เวลาไปพบใครที่ไหนทั้งญาติ และเพื่อนๆ มีโอกาสเชิญชวนให้คนภายนอกได้เข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน โดยเฉพาะอาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และเป็นแกนนำชุมชน มักจะได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายการให้ความรู้เรื่องของการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ในรูปแบบต่างๆ อยู่เป็นประจำ และได้มีโอกาสพบปะผู้คนจำนวนมากในแต่ละครั้ง ซึ่งอาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระได้ทำตัวเองให้เป็นสื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนไปในตัวด้วย ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง ที่เล่าให้ฟังว่า

“ผมพยายามใช้ตัวเองเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ พยายามบอกกล่าวเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงคานให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ โดยเฉพาะเวลาไปเป็นวิทยากรบรรยายที่ไหน จะบอกและตอกย้ำกับทุกคนว่า เชียงคานเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เอาวัฒนธรรประเพณีเมืองเชียงคานมาเป็นประชาสัมพันธ์เป็นจุดขายเพื่อดูดดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว” (ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.2 เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยว

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า เพื่อน และญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวนั้น ถือได้ว่าเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์และช่วยจูงใจให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ ที่เป็นเพื่อนของตนเอง หรือไม่ก็เป็นญาติพี่น้องของตนเองได้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบาลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพราะนักท่องเที่ยวแต่ละคนที่เคยมาเที่ยวแล้วส่วนใหญ่ก็จะเกิดความประทับใจ ซึ่งแต่ละคนจะมีกลุ่มเพื่อน และญาติพี่น้องของตนเองที่ยังไม่เคยมาเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก เกิดจากการบอกต่อกัน ขยายจากหนึ่งเป็นสอง จากสองเป็นสี่อย่างไม่หยุดยั้ง เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับบอกเล่าของจงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไผ่แก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวที่อำเภอเชียงคานเล่าให้ฟังว่า

“เพื่อนที่เค้าเคยมาเที่ยวที่นี่กลับไปเล่าให้เราฟังว่า ที่เชียงคานมีบรรยากาศสงบวิถีชีวิตดั่งเดิม พอฟังแล้ว ประกอบกับเราก็ได้เห็นตามสื่อ ประเภทหนังสือเมื่อได้อ่านยิ่งทำให้รู้จักเชียงคานเป็นอย่างไร เพื่อนทำให้เราตัดสินใจมาเที่ยวเชียงคาน “(จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2554)

เช่นเดียวกับ ฉอง สบายเขต ประกอบอาชีพทำไร่หน่อยหน่า ที่จังหวัดนครราชสีมา แต่ได้มีโอกาสเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“ผมมาเที่ยวเชียงคาน เพราะญาติพี่น้องชวนมาเที่ยวครับ ไม่ได้รู้จักสื่อไหน มีแต่เค้ามาทำบุญเค้าก็เลยชวนผมมาเที่ยว ทำให้มีความประทับใจ เพราะเป็นเมืองที่สงบเงียบ ไม่วุ่นวายครับ “(ฉอง สบายเขต, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์ พนักงานบริษัทเอกชนที่ได้เดินทางมาเที่ยวที่อำเภอเชียงคาน บอกว่า “รู้จักเมืองเชียงคานเพราะเพื่อนๆเล่าให้ฟังบอกว่าบรรยากาศที่นี่เงียบสงบ บ้านไม้เก่าสวยงามน่ามาเที่ยว”

1.3 เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว

จากข้อมูลทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า เจ้าหน้าที่บริษัทนำเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสื่อบุคคลที่มีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวคนไทย จะได้รับรู้ข้อมูลเรื่องราวของชุมชน จนนัก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ท่องเที่ยวเกิดความสนใจและอยากที่จะมาเที่ยว ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และผู้นำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้เล่าให้ฟังว่า

"หลังจากนักท่องเที่ยวเริ่มรู้จักเชียงคานมากขึ้น เราก็พยายามประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากกับพวกกลุ่มบริษัทการท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว ให้มีการจัดโปรแกรมมาท่องเที่ยวที่เมืองเชียงคานมากขึ้น มีการจัดทำเอกสารประกอบการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอธิบายถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในเมืองเชียงคาน "(ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

2. สื่ออินเทอร์เน็ต

สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยมากที่สุดในยุคปัจจุบัน เพราะสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดมากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะมีพื้นที่มากกว่า และมีความรวดเร็ว ครอบคลุมทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ เนื่องจาก ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายไม่ได้จำกัดเฉพาะเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น และจากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ ซึ่งสามารถแบ่งสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ตที่ทางชุมชนใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้ดังนี้ คือ

2.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW)

2.2 บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์

2.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW)

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวโดยสามารถแบ่งบริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) ออกได้ 2 รูปแบบ ดังนี้ คือ

2.1.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของชุมชน

2.1.2 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ

2.1.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของชุมชน

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนขึ้นมาเองภายใต้เว็บไซต์ที่มีชื่อว่า "WWW.เชียงคาน.Com ซึ่งการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเองนี้ ทางชุมชนได้มีการว่าจ้างโปรแกรมเมอร์ให้เป็นผู้จัดทำ และดูแลเว็บไซต์ของ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชุมชน โดยทางชุมชนจะเป็นผู้ดูแลในส่วนของเนื้อหาของเว็บไซต์ทั้งหมด และสามารถเข้าไปปรับเปลี่ยนได้ด้วยตัวเอง โดยจะมีโปรแกรมเมอร์ผู้ดูแลเว็บไซต์จะเป็นผู้แนะนำและรับผิดชอบคอยดูเรื่องเทคนิคต่างๆ ให้ โดยเนื้อหาของ “WWW.เชียงคาน.Com มีการนำเสนอข้อมูลเรื่องราวต่างๆ ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างละเอียด เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในชุมชน โปรแกรมการท่องเที่ยว สถานที่พักโฮมสเตย์ อัตราค่าใช้จ่าย ตลอดจนภาพถ่ายต่างๆ ที่สวยงามของชุมชน และข้อความประทับใจ รวมถึงข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการท้องถิ่น และเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้เล่าให้ฟังว่า

“ย้อนกลับไปเมื่อปี 2546 ผมถ่ายภาพวิวเมืองเชียงคานโพสต์รูปผ่านเว็บไซต์พันธุ์ทิพย์ดอทคอม จากนั้น ในปี 2549 ผมเริ่มสร้างเว็บไซต์เชียงคาน ดอทคอม โดยมีเป้าหมายสำคัญให้คำว่าเชียงคานติดตลาดท่องเที่ยวของไทย ผมทำหน้าที่ดูแลเนื้อหาทั้งหมด ประวัติความเป็นมา สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ของฝากที่ระลึก ร้านอาหาร รวมทั้งทำหน้าที่ตอบกระทู้ไขข้อข้องใจของนักท่องเที่ยว และโพสต์รูปต่างๆ ลงในเว็บไซต์ได้ ทั้งกิจกรรม ประเพณี งานวัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่อยากจะมาเที่ยวเมืองเชียงคานได้รับรู้ข้อมูลมากที่สุด” (ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

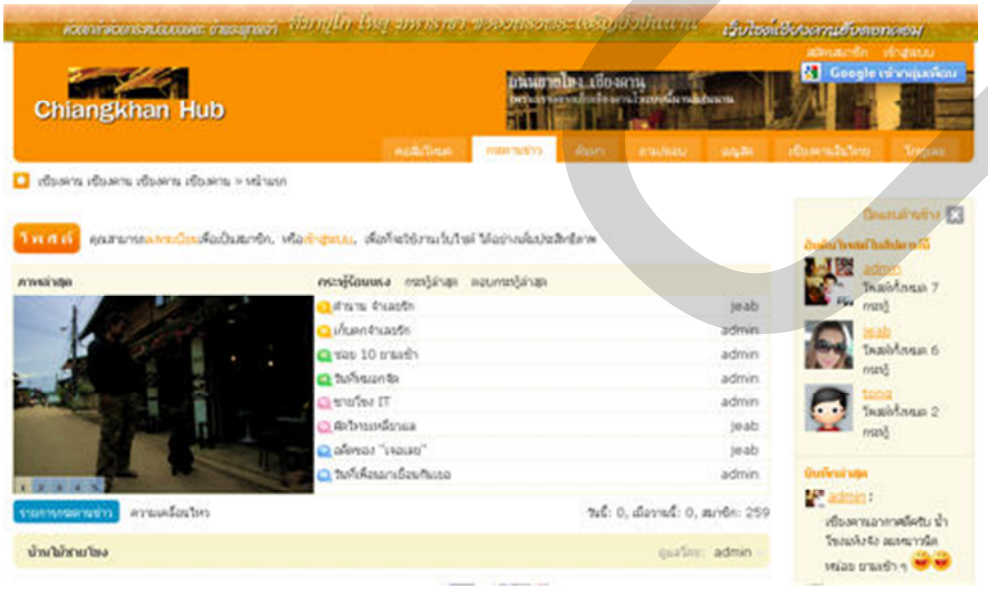
ภาพที่ 4.12 เว็บไซต์เชียงคาน.COM

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการจัดทำเว็บไซต์ WWW.เชียงคาน.COM เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนขึ้นมาเอง

2.1.2 บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ต่างๆนั้น เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้ โดยที่ชุมชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรเลย แต่เกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนแล้วได้เข้าไปโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ต่างๆ อยู่เป็นประจำ เช่น www.taklong.com/www.chiangkhantour.com ได้เขียนถึงชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ไว้อย่างน่าสนใจ เน้นความเป็นธรรมชาติของสถานที่ วิถีชีวิตดั่งเดิมของชาวบ้านที่ไม่ต้องจัดฉาก และหาดูได้ยากยิ่งในปัจจุบัน ความเป็นกันเองของเจ้าของบ้านที่เชียงคานที่มีความเป็นกันเอง มิตรภาพที่ดี ความมีน้ำใจที่เอื้ออาทรให้กับนักท่องเที่ยวต่างถิ่นที่มาเยือนเชียงคาน ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนของชาวอำเภอเชียงคาน เช่นเดียวกับเว็บไซต์ “www.chiangkhanhub.com ที่บอกเล่าเรื่องราวรายละเอียดการเดินทางเมืองเชียงคานเริ่มต้นตั้งแต่การเดินทาง การเลือกที่พัก ที่มีให้นักท่องเที่ยวได้เลือกหลายราคา ร้านอาหาร พร้อมกับโพสภาพถ่ายบรรยากาศที่เมืองเชียงคานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข้อมูลเมืองเชียงคานมากขึ้น

ภาพที่ 4.13 การโพสต์ข้อความบนกระทู้เว็บไซต์เชียงคานฮับ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

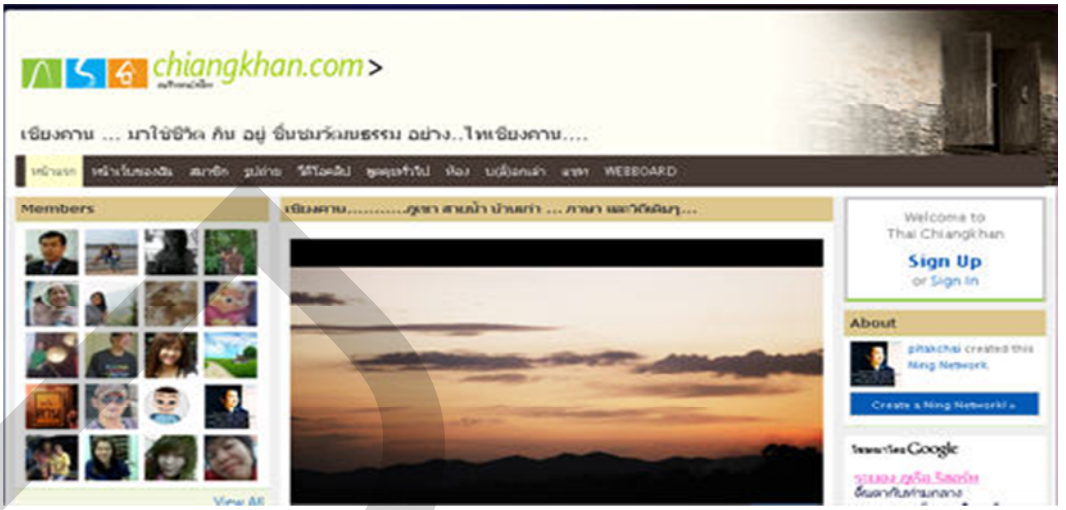
บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ต่างๆ ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้เป็นอย่างดี

2.1.3 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ภายหลังจากการที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เปิดตัวเป็นชุมชนท่องเที่ยวได้มาระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้พอสมควร ทางกลุ่มผู้ประกอบการได้มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ภายใต้เว็บไซต์ www.chiangkhan.com ซึ่ง การจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเองนี้ ทางผู้ประกอบการได้มีการร่วมกลุ่มกันว่าจ้างโปรแกรมเมอร์ให้เป็นผู้จัดทำ และดูแลเว็บไซต์ หากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือเจ้าของโฮมสเตย์ต้องการจะใช้เว็บดังกล่าวเพื่อประชาสัมพันธ์จะมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 200 บาท หรือปีละ 2,000 บาท โดยทางกลุ่มผู้ประกอบการจะเป็นผู้ดูแลในส่วนของเนื้อหาของเว็บไซต์ทั้งหมด และสามารถเข้าไปปรับเปลี่ยนได้ด้วยตัวเอง โดยจะมีโปรแกรมเมอร์ผู้ดูแลเว็บไซต์จะเป็นผู้แนะนำและรับผิดชอบคอยดูเรื่องเทคนิคต่างๆ ให้เนื้อหาของ www.chiangkhan.com มีการนำเสนอข้อมูลเรื่องราวต่างๆ ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างละเอียด เช่น ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในชุมชน โปรแกรมการท่องเที่ยว สถานที่พักโฮมสเตย์ อัตราค่าใช้จ่าย ตลอดจนภาพถ่ายต่างๆที่สวยงามของชุมชน และข้อความประทับใจ รวมถึงข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังคำบอกเล่าของ คุณปรีชา นามนนท์ อายุ 39 ปี เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านริมโขง เล่าให้ฟังว่า

“เว็บไซต์ www.chiangkhan.com ทำเชิงพาณิชย์ เดือนละ 200 บาท หรือปีละ 2,000 บาท ผู้ประกอบการต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง เราไปติดต่อขอลง อยากมีลูกค้าเยอะๆ จ่ายตังเยอะ จะได้ออกหน้าเว็บ” (ปรีชา นามนนท์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.14 เว็บไซต์เชียงคานดอทคอม

เว็บไซต์ของกลุ่มผู้ประกอบการในเมืองเชียงคานที่รวมตัวกันจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. สื่อมวลชน

สื่อมวลชนเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้ส่งสาร ซึ่งอาจเป็นบุคคลเดียว หรือกลุ่มบุคคลสามารถส่งข่าวสารข้อมูลไปยังผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก และอาศัยอย่างกระจัดกระจายได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว และ จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ โดยสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนเหล่านี้ ทางชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่ได้เป็นผู้ผลิตขึ้นมาเอง แต่มีบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตขึ้นมา ซึ่งสามารถแบ่งสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนที่ทางชุมชนใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้ดังนี้ คือ

3.1 โทรทัศน์

3.2 หนังสือพิมพ์

3.3 นิตยสาร/วารสาร

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.1 โทรทัศน์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า สื่อทางโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ โดยสื่อทางโทรทัศน์ที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำหรือผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตให้ โดยมีสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ในประเทศ และเคเบิ้ลทีวี ได้เดินทางเข้ามาในชุมชน เพื่อติดต่อขอถ่ายทำรายการทางสถานีโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ โดยชุมชนท่องเที่ยวนั้นได้มีการช่วยเหลือบริการในเรื่องต่างๆ เช่นเรื่องของที่พัก เรื่องของอาหารการกินต่างๆ ทางชุมชนจะเป็นผู้ออกให้ เพราะถือว่าได้เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอก ดังคำบอกเล่าของ คุณอัญชลี หาหล้า ชาวบ้านเชียงคาน และเป็นผู้ประกอบการของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ชุมชนร้านสะบายดีเชียงคาน เล่าให้ฟังว่า

“เมื่อช่วงกลางปีที่ผ่านมา (20 กรกฎาคม 2553) รายการ เที่ยวไทยไม่ตกยุคของไทยพีบีเอส ได้มาถ่ายทำรายการท่องเที่ยวที่เมืองเชียงคาน จากนั้นในช่วงปลายปี ทางรายการข่าว 3 มิติ ทางช่อง 3 ที่คุณกิตติ สิงหาปัด เป็นพิธีกร ได้มาลงพื้นที่ทำข่าวโดยปั่นจักรยานพาเที่ยวเมืองเชียงคาน ผู้ประกอบการก็พาเค้าเที่ยวชมเมือง เวลายามค่ำคืนที่นี่สวยนะ ภาพที่ออกไปทำให้คนรู้จักเมืองเชียงคานและมาอยากมาเที่ยวเมืองเชียงคานมากขึ้น” (อัญชลี หาหล้า, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

รายการทางโทรทัศน์ที่ได้เคยทำการบันทึกภาพ และได้ออกอากาศจนทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและให้การตอบรับเป็นอย่างดี ด้วยการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมีหลายรายการด้วยกัน เช่น

- รายการข่าว 3 มิติ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศทุกวัน เวลา 22.30 นาฬิกา ยกเว้นวันอังคาร เมื่อช่วงปลายปี 2553 โดยกิตติ สิงหาปัด พิธีดำเนินรายการได้ลงพื้นที่สำรวจการลงทุนและท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย เป็นอีกหนึ่งพื้นเศรษฐกิจสำคัญที่ข่าวสามมิติได้พาคุณผู้ชมไปสัมผัสบรรยากาศยามค่ำคืนโดยขี่จักรยานพาเที่ยวชมชุมชน

- รายการ เที่ยวไทยไม่ตกยุต ตอน เสน่ห์เชียงคาน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย วันที่ 20 กรกฎาคม 2553

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- รายการ ที่นี่หมอชิต ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 วันที่ 9 มกราคม 2554 เป็นรายการวาไรตี้ ที่สัญญา คุณากร พิธีกร นำทีมนักแสดง ท่องเที่ยวชมความสวยงามและความน่ารักของเมืองเชียงคาน ที่ยังคงอนุรักษ์และรักษาสภาพบ้านไม้แบบดั้งเดิมไว้ มีการตกแต่งปรับเปลี่ยนให้ดูสวยงามบ้างเป็นร้านขายของน่ารักๆ มากมาย บ้างก็เป็นโฮมสเตย์ ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก

- รายการแจ๋วพาเที่ยว ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เมื่อช่วงต้นปี 2554 พิธีกรพาชมบรรยากาศความงานบนภูทอก พาเที่ยวถนนคนเดินบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

- รายการนิวส์วาไรตี้ ช่วง แม็กกาซีนไทยแลนด์ ทางสถานีโทรทัศน์ ทีเอ็นเอ็น 24 ออกอากาศจันทร์-ศุกร์ เวลา 14.00 - 15.00 น. โดยการนำเสนอจะแบ่งเป็น 2 ตอน พิธีกรชาย อั๋น ภูวนาท คุณผลิน ตอนแรก และพิธีกรหญิง สุภิญญา รูปขำดี และกัญญารัตน์ พิมพ์สวัสดิ์ เป็นบอกเล่าเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงคานให้ผู้ชมได้รับทราบ ส่วนตอนที่สอง เป็นการพาท่องเที่ยวชมบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.2 หนังสือพิมพ์

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ โดยสื่อหนังสือพิมพ์ที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น ทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำ หรือผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกซึ่งเป็นพวกคอลัมน์นิสต์ของทางสื่อหนังสือพิมพ์ต่างๆ ได้ติดต่อเข้ามาเพื่อขอข้อมูล และเข้ามาเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยอยู่เป็นประจำ โดยทางชุมชนนั้นได้มีการช่วยเหลือบริการในเรื่องต่างๆ เช่นเรื่องของที่พัก เรื่องของอาหารการกินต่างๆ เพราะทางชุมชนถือว่าได้เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอก ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการท้องถิ่นและเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“หลังจากสื่อทางอินเทอร์เน็ตเผยแพร่ออกไป ทำให้เชียงคานเป็นที่สนใจของสื่อต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะ หนังสือพิมพ์ มีเดินทางมาทำข่าวที่นี่เยอะมาก เราได้ให้ข้อมูลในเรื่อง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ของประวัติความเป็นมา สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมถึง พาเที่ยวชมบรรยากาศที่ชุมชนบ้านไม้เก่าริมโขง (ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

สื่อหนังสือพิมพ์ได้เคยเข้ามาติดต่อขอข้อมูล และได้ทำการเผยแพร่เรื่องของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และให้การตอบรับเป็นอย่างดีด้วยการเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน มีหลายหนังสือพิมพ์ด้วยกัน ที่สำคัญ เช่น

หนังสือพิมพ์ โพสต์ ทูเดย์ ฉบับวันที่ 30 ตุลาคม 2553 คอลัมน์: กอดเมืองไทยให้หายหนาว เรื่อง อยากให้ เชียงคาน หยุดนิ่ง โดย นิธิ ท้วมประถม เป็นการกระตุ้นให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวเมืองไทยกันมากขึ้น โดยเล่าถึงความสวยงามของเมืองเชียงคาน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและ วัฒนธรรมของชาวบ้านเมืองเชียงคานที่มีแต่ความอบอุ่น และ มีน้ำใจ แต่ขณะเดียวกันบอกเล่าถึงความเจริญที่กำลังคืบคลานเข้ามาสู่เมืองเชียงคาน ทั้งนักลงทุน และจำนวนนักท่องเที่ยว ทำให้ผู้เขียนอยากจะรักษาเมืองเชียงคานให้คงอยู่อย่างดั่งเดิม

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 4 ธันวาคม 2553 คอลัมน์ “สบายๆ สไตล์" ไมตรี" เรื่อง เสน่ห์เชียงคาน โดย ไมตรี ลิมปิชาติ นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองเชียงคานที่มีมนต์เสน่ห์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น บรรยากาศริมโขง ที่พักแบบโฮมสเตย์ บ้านไม้เก่า รวมถึงร้านค้าของที่ระลึกที่ตั้งชื่อแปลกๆ เพื่อดึงดูดความสนใจ อาทิ ร้านรักเลย ร้านคานทอง

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับวันที่ 15 ธันวาคม 2553 คอลัมน์ First Drive เรื่อง “ขี่ดีแมคซ์ไททาเนียมหาลมหนาว ไอ-จินนี่ นำทางสู่เมืองเชียงคาน “โดย สุรชัย มณีมหานนท์ เล่าเรื่องราวคาราวานท่องเที่ยวที่พาสื่อมวลชนจากทุกแขนงบุกตะลุยเมืองเชียงคานด้วยรถยนต์ ที่ต้องใช้ระยะทางมากกว่า 500 กิโลเมตร เพื่อให้สื่อมวลชนได้ไปสัมผัสเมืองเชียงคาน เมืองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บอกเล่าถึงกิจกรรมมากมายที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสเมื่อไปเยือนเชียงคาน ไม่ว่าจะเป็นการเดินชมบรรยากาศ ชุมชน ตลาดเก่าเชียงคาน ได้เรียนรู้วัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว สร้างความประทับให้ผู้มาเยือนเป็นอย่างมาก

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 6 มกราคม 2554 คอลัมน์: นอกกะลา เรื่อง “สวัสดีปีใหม่ สวัสดีเชียงคาน” โดย สกาวรินทร์ ปราณชลีถิรวัฒน์ นำเสนอเมืองเชียงคาน แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เมืองเชียงคานที่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ผู้คนต่างมีจุดมุ่งหมายที่จะไปเยือนเพื่อพักผ่อนเยี่ยมชมวิถีชีวิต วัฒนธรรม ในกระแสทุนนิยมที่ประชาชนมีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงวัตถุเป็นหลัก

หนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2554 ในคอลัมน์: ตะลอนตามอำเภอใจ: เรื่อง “ตักบาตรข้าวเหนียว ชาวเชียงคานสืบทอดราว 400 ปี” โดย นวย เมืองธน นำเสนอ ความงดงามเมืองเชียงคาน ที่บริเวณริมโขงที่นักท่องเที่ยวจะได้ดื่มด่ำความสุขจาก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ธรรมชาติที่ยังสะอาดบริสุทธิ์ ไร้การปรุงแต่ง รวมถึงการเรียนรู้วัฒนธรรม การตักบาตรข้าวเหนียว นับได้ว่าเป็นมนต์เสน่ห์ของเชียงคานที่มีการปฏิบัติสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

หนังสือพิมพ์ข่าวสด ฉบับวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2554 (กรอบบ่าย) ในคอลัมน์: รู้ก่อนเที่ยว: ทะเลหมอก-รับวันใหม่ภูทอก-เชียงคาน “ได้นำเสนอบรรยากาศการได้ไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสพระอาทิตย์ขึ้นที่ภูทอก ทะเลหมอกเมืองเชียงคานที่มองจากภูทอก บ้านเก่า 100 ปีเมืองเชียงคาน ประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวเมืองเชียงคาน

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ 360 องศา รายสัปดาห์ ฉบับวันที่ 18 - 24 กรกฎาคม 2554 ในคอลัมน์ “บริหารท่องเที่ยวเชิงครีเอทีฟปาย-เชียงคาน-น่าน โมเดล” นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า “Creative Tourism” ที่สร้างความแตกต่างให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย และเป็นการต่อยอดจาก “การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เน้นการนำเสนอวัฒนธรรม วิถีชีวิตคนในท้องถิ่นในรูปแบบ One Way หรือเป็นการนำเสนอจากชุมชน หรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางเดียว

3.3 นิตยสาร/วารสาร

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า สื่อทางนิตยสาร/วารสาร เป็นสื่อที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้โดยสื่อนิตยสาร/วารสารที่ได้ช่วยในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำ หรือ ผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตให้ ทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฏฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระและเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“หลังจากสื่อทางอินเทอร์เน็ตเผยแพร่ออกไป ทำให้เชียงคานเป็นที่สนใจของสื่อต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ มีเดินทางมาทำข่าวที่นี่เยอะมาก เราได้ให้ข้อมูลในเรื่องของประวัติความเป็นมา สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมถึง พาเที่ยวชมบรรยากาศที่ชุมชนบ้านไม้เก่าริมโขง (ณัฏฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม 2554)

นิตยสาร/วารสารที่ได้เคยเข้ามาติดต่อข้อมูล และได้ทำการเผยแพร่เรื่องราวของชุมชนจนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และให้การตอบรับเป็นอย่างดีด้วยการเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน มีหลายนิตยสารด้วยกันที่สำคัญ เช่น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

นิตยสาร D+plus ฉบับวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2553 คอลัมน์ เชียงคาน: เสน่ห์เมืองเล็ก ริมฝั่งโขง บอกเล่าถึงการเดินทางไปเยือนเมืองเชียงคาน เหมือนทำหน้าที่เป็นไกด์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหารในเมืองเชียงคาน พร้อมกับภาพถ่ายสวยงามที่บอกเล่าถึงความประทับเมื่อได้ไปเยือนเชียงคาน

นิตยสารท่องเที่ยว “Voyage Travel & Lifestyle Magazine “ฉบับเดือนกันยายน 2553 นิตยสารท่องเที่ยวสำหรับคนทำงานรุ่นใหม่ ที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหารที่เมืองเชียงคาน

พ็อคเก็ตบุ๊ค ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2553 เรื่อง “เที่ยวเชียงคาน” โดยสำนักพิมพ์บีวาว เป็นหนังสือขนาดพกพา แนะนำการเดินทางท่องเที่ยวเมืองเชียงคานในทุกรูปแบบ ที่พัก แหล่งอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว ของฝาก รวมถึงวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่ควรค่าแก่การเรียนรู้

นิตยสาร อสท ฉบับเดือนสิงหาคม 2554 "คนเล่าเรื่อง เมืองน่ารัก" รวบรวม 20 เส้นทางท่องเที่ยว ทั่วประเทศที่นักท่องเที่ยว ไม่เคยไป หรือ แม้ว่าจะเคยไปมาแล้ว แต่อาจจะพบกับมุมมองใหม่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น อย่างเช่นเมืองเชียงคาน ที่มีการแนะนำท่องเที่ยวอย่างไรเมืองเหล่านี้จะไม่สูญหาญ เป็นการเปิดมุมมองด้านการท่องเที่ยวที่คุณอาจไม่เคยมองเห็นมาก่อน

ภาพที่ 4.15 นิตยสาร “Voyage Travel & Lifestyle Magazine “ฉบับเดือนกันยายน 2553 นำเสนอเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.16 พ็อคเก็ตบุ๊ค ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2553 เรื่อง “เที่ยวเชียงคาน” โดยสำนักพิมพ์ บีวาว หนังสือขนาดพกพา แนะนำการเดินทางท่องเที่ยวเมืองเชียงคานในทุกรูปแบบ

4. สื่อเฉพาะกิจ

สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ถูกผลิตขึ้นมา โดยมีเนื้อหาที่เฉพาะแบบมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม ผู้ส่งสารสามารถส่งข้อมูลข่าวสารเฉพาะเรื่องให้ผู้รับสารเป้าหมายได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้นๆ และยังสามารถทำให้ผู้รับสารทราบข่าวสารความรู้ได้โดยตรงและถูกต้องอันจะส่งผลต่อการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการ ได้ และจากการศึกษาวิจัย พบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อเฉพาะกิจเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งมีทั้งผลิตสื่อเฉพาะกิจของชุมชนขึ้นมาเอง และ สื่อเฉพาะกิจบางส่วนที่หน่วยงานภายนอกผลิตขึ้นมาให้ ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถแบ่งสื่อเฉพาะกิจที่ช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน ได้ดังนี้ คือ

4.1 แผ่นพับ

4.2 เอกสารทางวิชาการ

4.3 สินค้าของที่ระลึก

4.1 แผ่นพับ

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า แผ่นพับประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จังหวัดเลย ถือได้ว่าเป็นสื่อเฉพาะกิจแห่งแรกที่ได้จัดทำขึ้น โดยได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น มีลักษณะเรียบง่ายเป็นแผ่นพับสอง โดยด้านหน้าของแผ่นพับจะมีรูปซุ้มประตูทางเข้าสู่เมืองเชียงคาน ส่วนด้านล่างจะเป็นที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ติดต่อกับทางชุมชน ส่วนด้านหลังจะเป็นแผนที่การเดินทางมายังชุมชน สำหรับด้านในของแผ่นพับทั้งหมดจะมีรายละเอียดเนื้อหาประวัติความเป็นมาโดยย่อรวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว และวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้ไปวางไปตามสถานที่ต่างๆ อย่างเช่นการท่องเที่ยวจังหวัดเลย วัดศรีคุณเมือง หรือไปฝากกับบริษัททัวร์ท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และจะได้มาท่องเที่ยวในชุมชน ดังคำบอกเล่าของอาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระและเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“ในตอนแรก เราได้ทำแผ่นพับขึ้นมา เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทำแบบง่ายๆ เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนยุ่งยากเราก็ไปแจกตามสถานที่ต่างๆ ก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวพอสมควรนะ แต่มาช่วงหลังๆงบประมาณหมดเราก็ไม่ได้ทำ (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ภาพที่ 4.17 แผ่นพับแนะนำเมืองเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

4.2 เอกสารทางวิชาการ

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า เอกสารทางวิชาการนั้น เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเอกสารทางวิชาการนั้นเป็นสื่อเฉพาะกิจที่นักวิชาการท้องถิ่นในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้จัดทำขึ้น โดยเป็นการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของอำเภอเชียงคานให้กับนักท่องเที่ยว คณะครูอาจารย์ นักศึกษาที่เข้ามาทำวิจัยได้ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาและค้นคว้า ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระและเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งเป็นผู้เขียนหนังสือประวัติศาสตร์และตระกูลเมืองเชียงคาน เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“หลังจากเมืองเชียงคานเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและมีคนถามถึงประวัติความเป็นมา ทำให้เราต้องไปสืบค้นประวัติจากรุ่นปู่ย่าตายาย และได้เขียนเป็นหนังสือประวัติศาสตร์และตระกูลเมืองเชียงคาน ในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี เมืองเชียงคาน 2552 เพื่อที่จะเป็นประโยชน์กับครู อาจารย์ นักศึกษา รวมถึงนักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติของเมืองเชียงคาน” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

4.3 สินค้าของที่ระลึก

จากข้อมูลในการค้นคว้าทางเอกสารต่างๆ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า สินค้าของที่ระลึกได้ถือว่าเป็นสื่อเฉพาะกิจที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอกได้รู้จัก โดยสินค้าของที่ระลึกของทางชุมชนส่วนใหญ่เป็นเสื้อยืด ซึ่งทางชุมชนและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนได้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาได้เลือกซื้อหาไปสวมใส่เอง หรือ ไม่ซื้อไปฝากบุคคลอื่นๆ ที่รู้จักเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่ง ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการท้องถิ่นเชียงคาน เล่าให้ฟังว่า

“สินค้าของที่ระลึกที่ชุมชนและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง คือ เสื้อยืด มีหลายแบบ ทั้งคำพูดหรือจะเป็นลวดลายรถจักรยาน ตู้ไปรษณีย์ แสดงถึงอัตลักษณ์ของเชียงคานได้รับความสนใจจากท่องเที่ยวเป็นของฝากของที่ระลึก” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.18 เสื้อยืด สินค้าของที่ระลึกชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการศึกษาจากข้อมูลทางด้านเอกสาร การสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเรื่องการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นตารางแสดง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตารางที่ 4.1 แสดงการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สื่อบุคคล	สื่ออินเทอร์เน็ต	สื่อมวลชน	สื่อเฉพาะกิจ
1. ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน 2. เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยว 3. เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว	1. บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) 1.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของชุมชน 1.2 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ 2. บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์	1. โทรทัศน์ 2. หนังสือพิมพ์ 3. นิตยสาร/วารสาร	1. แผ่นพับ 2. เอกสารทางวิชาการ 3. สินค้าของที่ระลึก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ด้วยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทำให้ผู้วิจัยพบว่า มีปัจจัยอยู่ 2 ปัจจัยด้วยกัน ที่นำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ซึ่งอาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระ ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“ปัจจัยต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะว่าไปก็จะประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยแรกเกิดจากภายในชุมชนที่ชาวบ้านช่วยกัน และปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ การช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในชุมชน” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

2.1 ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นบริบท (สิ่งแวดล้อม) ภายนอกชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้

2.1.1 นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2.1.2 การส่งเสริมจากสื่อมวลชน

2.1.1 นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ทำหน้าที่กำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวในระดับประเทศ และภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพลักษณ์ในด้านการส่งเสริมการตลาดประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้จากนโยบายหลักของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ได้ให้ไว้ทั้ง 8 ประการ ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ

2) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งในพื้นที่ใหม่และในตลาดเฉพาะกลุ่ม ภายใต้การสร้างความเข้มแข็งของตราสินค้า (Brand) ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายตัวสู่แหล่งท่องเที่ยวรองมากขึ้น เพื่อสร้างสมดุล ระหว่างพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและข้ามภูมิภาค

5) ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการทำการตลาดร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทั้งภายในภูมิภาคและภายนอกภูมิภาค อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของภูมิภาคนี้ในตลาดท่องเที่ยวโลก

6) มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อน (Driving Force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีศักยภาพทางการแข่งขันระดับนานาชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรในบทบาทเชิงวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาด

7) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (e - Tourism) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทย และเสริมสร้างศักยภาพในการส่งเสริมการตลาดผ่านสื่อสารสนเทศ

8) ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยเป็นการประสานความร่วมมือและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จากนโยบายหลักทั้ง 8 ข้อของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะพบว่ามีนโยบายที่ชัดเจนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมถึง 3 นโยบายด้วยกัน คือ

นโยบายข้อ 3 ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

นโยบายข้อ 4 ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายตัวสู่แหล่งท่องเที่ยวรองมากขึ้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและข้ามภูมิภาค

นโยบายข้อ 8 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยเป็นการประสานความร่วมมือและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน และเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพ การแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนด 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว เน้นพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว และการสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เน้นพัฒนาและยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรม และมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยว การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ท่องเที่ยว การป้องกันและรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพบุคคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยว เน้นการเสริมสร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว การสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ สร้างกระแสการรับรู้ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว และการสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เน้นการสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554, เมษายน 2554)

จากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่มีความชัดเจนในเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย ได้เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตั้งแต่เริ่มการเปิดตัวเป็นชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นหนึ่งในสินค้าทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนการตลาด 3 ปี คุณอัจฉพรรณ บุญเจริญ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเลย ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“หากจะย้อนกลับไปเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2551-2553 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน เพราะในช่วงเวลานั้น เมืองเชียงคานมีแต่ความเงียบสงบ ที่พักมีเพียงไม่กี่ห้อง ไม่มีแอร์ มีแต่พัดลม มีดวงไฟเล็กๆ สีเหลืองที่แขวนอยู่หน้าบ้านไม้เก่า ทำให้การท่องเที่ยว เน้นส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักเมืองเล็กๆ ที่มีความเงียบสงบ มีจุดขายคือวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย มีวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่มีการสืบทอดกันมาหลายๆ รุ่น เรียกได้ว่าเป็นจุดกำเนิดที่การท่องเที่ยวส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเชียงคานตั้งแต่เริ่มต้นและได้บรรจุให้ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

โฮมสเตย์ เป็นหนึ่งในสินค้าทางการท่องเที่ยวของสำนักงาน ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนการตลาดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเราได้ช่วยทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง” (อัจฉพรรณ บุญเจริญ, สัมภาษณ์, 12 ตุลาคม 2554)

นอกจากการได้เข้าไปช่วยส่งเสริมในระยะแรกของการเปิดตัวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยแล้ว ในระยะต่อมาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ได้มีนโยบายในการส่งเสริม การเตรียมความพร้อมให้กับทางชุมชน โดยได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวเข้าไปจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในเรื่องของเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น เทคนิคการให้บริการต้อนรับนักท่องเที่ยว เทคนิคการเป็นเจ้าบ้านที่ดี เทคนิคการเป็นผู้นำชมสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งคุณอัจฉพรรณ บุญเจริญ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“พอเริ่มชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง เริ่มเปิดตัวได้ระยะหนึ่ง ในเรื่องของการเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบายส่งเสริมโดยเข้าไปช่วยอบรมในเรื่องของการให้ความรู้กับผู้นำชุมชน และชาวบ้าน ในเรื่องของการบริหารจัดการหมู่บ้านจะมีการดูแลรักษาทำความสะอาด เรื่องที่จอดรถ เรื่องของอาหาร เรื่องของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เน้นการไหว้พระ 9 วัด รวมถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีควรทำอย่างไร”

2.1.2 การส่งเสริมจากสื่อมวลชน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น สื่อมวลชนถือได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างชาติ โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทสถานีโทรทัศน์ซึ่งจะมีบทบาทอย่างมากในการเข้าไปทำการบันทึกภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อนำไปออกอากาศ ทั้งสถานีโทรทัศน์ภายในประเทศ เคเบิ้ลทีวี ได้เข้ามาถ่ายทำรายการโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และแกนนำ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“สื่อมวลชนถือได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกชุมชนที่มีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

รายการทางโทรทัศน์ที่ได้เคยทำการบันทึกภาพ และได้ออกอากาศจนทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและให้การตอบรับเป็นอย่างดี ด้วยการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมีหลายรายการด้วยกัน เช่น

- รายการข่าว 3 มิติ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ออกอากาศทุกวัน เวลา 22.30 นาฬิกา ยกเว้นวันอังคาร เมื่อช่วงปลายปี 2553 โดยกิตติ สิงหาปัด พิธีดำเนินรายการได้ลงพื้นที่สำรวจการลงทุนและท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย เป็นอีกหนึ่งพื้นเศรษฐกิจสำคัญที่ข่าวสามมิติได้พาคุณผู้ชมไปสัมผัสบรรยากาศยามค่ำคืนโดยขี่จักรยานพาเที่ยวชมชุมชน
- รายการ เที่ยวไทยไม่ตกยุต ตอน เสน่ห์เชียงคาน ออกอากาศทางสถานีโทนทัศน์ ทีวีไทย วันที่ 20 กรกฎาคม 2553
- รายการ ที่นี่หมอชิต ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 วันที่ 9 มกราคม 2554 เป็นรายการวาไรตี้ ที่สัญญา คุณากร พิธีกร นำทีมนักแสดง ท่องเที่ยวชมความสวยงามและความน่ารักของเมืองเชียงคาน ที่ยังคงอนุรักษ์และรักษาสภาพบ้านไม้แบบดั้งเดิมไว้ มีการตกแต่งปรับเปลี่ยนให้ดูสวยงามบ้างเป็นร้านขายของน่ารักๆ มากมาย บ้างก็เป็นโฮมสเตย์ ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก
- รายการแจ๋วพาเที่ยว ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เมื่อช่วงต้นปี 2554 พิธีกรพาชมบรรยากาศความงามบนภูทอก พาเที่ยวถนนคนเดินบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- รายการนิวส์วาไรตี้ ช่วง แม็กกาซีนไทยแลนด์ ทางสถานีโทรทัศน์ ทีเอ็นเอ็น 24 ออกอากาศจันทร์-ศุกร์ เวลา 14.00 - 15.00 น. โดยการนำเสนอจะแบ่งเป็น 2 ตอน พิธีกรชาย อั๋น ภูวนาท คุณผลิน ตอนแรก และพิธีกรหญิง สุภิญญา รูปขำดี และ กัญญารัตน์ พิมพ์สวัสดิ์ เป็นบอกเล่าเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของเมืองเชียงคานให้ผู้ชมได้รับทราบ ส่วนตอนที่สอง เป็นการพาท่องเที่ยวชมบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

รายการที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของรายการโทรทัศน์ทั้งหมดที่เคยทำการบันทึกภาพ และได้ออกอากาศ เนื่องจาก ชุมชนแห่งนี้ได้รับการกล่าวถึงเป็นเวลาหลายครั้ง แต่ที่กล่าวมานี้เป็นรายการที่ทำให้ผู้รับสื่อสนใจ และให้การตอบรับเป็นอย่างดีด้วยการเดินทางมาเยี่ยมชมและพักในสถานที่จริง ซึ่งคุณอนุวัตร พูลศรี นักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ที่มาท่องเที่ยวที่นี่เพราะได้เห็นในรายการข่าวสามมิติทางช่อง 3 ที่ คุณกิตติ สิงหาปัด ได้ขี่จักรยานเที่ยวชมเมืองเชียงคานในช่วงยามค่ำคืน สวยมากๆ ก็เลยอยากมาเห็นของจริง” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

เช่นเดียวกับ คุณสานิจ ขันธ์ทอง นักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนได้กล่าวเสริมถึงเรื่องนี้ว่า

“รายการที่นี่หมอชิตทางช่อง 7 เอาภาพสวยๆ บรรยากาศสวยๆที่เมืองเชียงคานมานำเสนอ ทำให้เราอยากไปเที่ยวไปถ่ายรูป” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

2.2 ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายใน ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้

2.2.1 สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

2.2.2 วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของหมู่บ้าน

2.2.3 บทบาทของผู้นำชุมชน

2.2.4 ผลประโยชน์จากรายได้ที่จะได้รับ

2.2.1 สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น สิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องพิจารณาและถือเป็นปัจจัยภายในชุมชนที่มีความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นก็คือ สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ถือได้ว่า เป็นชุมชนบ้านไม้เก่าที่มีสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยสองฝั่งของชุมชนเป็นบ้านไม้เก่าอายุ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยม เริ่มตั้งแต่ซอย 1 ถึงซอย 20 ตามถนนในชุมชน หรือตามตรอกซอกซอยต่างๆ ยังมีการอนุรักษ์บ้านไม้เก่าเอาไว้แบบเดิม

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.19 สภาพบ้านไม้เก่าประตูบางเฟี้ยมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เมื่อปี พ.ศ. 2452 ชุมชนแห่งนี้เป็นบ้านไม้เก่าทุกหลัง จะยกพื้นสูงทำให้ลมพัดผ่านได้สะดวก อากาศภายในบ้านจึงเย็นสบาย แม้ว่าอุณหภูมิภายนอกบ้านจะร้อน และในปี 2515 ทางราชการปรับปรุงถนนทำให้บ้านไม้เก่าเปลี่ยนเป็นบ้านไม้เก่าสองชั้น ส่วนวัสดุที่ใช้มุงหลังคาเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แบ่งออกเป็น 4 ยุค คือ บ้านไม้เก่ามุงหญ้าคา จากนั้นเปลี่ยนเป็นมุงหลังคาบานเกล็ดมุงด้วยดินขอ มุงด้วยสังกะสี และยุคปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นหลังคายุคล่อนคู่

ปัจจุบันพบว่า บ้านไม้เก่าโบราณเริ่มมีตัดทอนรายละเอียดรูปแบบในการสร้างออกไปบ้าง เช่น มีการก่อสร้างอิฐใต้ถุนเรือนเป็นห้องต่างๆ ทำบันไดขึ้นบ้านไว้ในชายคามิให้ตากแดดตากฝน หรือหน้าต่างแต่เดิมเป็นหน้าต่างไม้เปิดเข้าด้านในตัวเรือนได้เปลี่ยนเป็นกระจกระบบบานกระทุ้ง หรือบานเลื่อนบานเกล็ด เพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ดังคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าให้ฟังว่า

“ปัจจุบันบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาย อำเภอเชียงคาน เหลือบ้านเก่าจริงๆ ประมาณ 10 กว่าหลัง ส่วนใหญ่ชาวบ้านก็เปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่เราจะขอร้องให้ยังคงความเป็นบ้านไม้เก่า ไม่อยากให้สร้างบ้านปูน บ้านตึก เพื่อคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเชียงคานเอาไว้” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.20 ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การเดินทางสัญจรไปมาภายในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนภายในชุมชนจะใช้จักรยานเป็นพาหนะสำคัญในการเที่ยวชมสถานที่ต่างๆภายในชุมชนทำให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.21 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้จักรยานเที่ยวชมเมืองเชียงคาน

ภาพที่ 4.22 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้จักรยานเที่ยวชมเมืองเชียงคาน

ซึ่ง คุณอนุวัตร พูลศรี นักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“มาเที่ยวที่เชียงคานมีความประทับใจกับของเก่า บรรยากาศเก่าๆ รวมถึงบ้านไม้เก่าที่มีอายุร้อยกว่าปี รู้สึกภูมิใจที่ชาวบ้านเชียงคานอนุรักษ์ความเก่าแก่ของบ้านไม้เก่าเอาไว้ให้นักท่องเที่ยวได้มาเยี่ยมชม” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

คุณยุทธพงศ์ โคตรคำ นักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้กล่าวเสริมถึงเรื่องนี้อีกว่า

“ประทับใจกับบรรยากาศ ความเก่าแก่ของบ้านไม้เก่าที่หาดูได้ยาก พอได้มาเที่ยวที่เชียงคานรู้สึกชอบ” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

ภาพที่ 4.23 นักท่องเที่ยวนิยมใช้จักรยานเป็นพาหนะในการเที่ยวชมเมืองเชียงคาน

2.2.2 วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของหมู่บ้าน

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน เป็นชุมชนที่ชาวบ้านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เรียบง่าย โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดขาย ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี อันประกอบไปด้วย

2.2.2.1 ตักบาตรข้าวเหนียว

2.2.2.2 ผีขนน้ำ

2.2.2.3 สงกรานต์

2.2.2.4 งานออกพรรษา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.2.1 ตักบาตรข้าวเหนียว

จากการศึกษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่เมืองเชียงคาน ชาวบ้านสืบทอดตามบรรพบุรุษที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมมาจากทางหลวงพระบาง การตักบาตรข้าวเหนียว ที่เชียงคาน จึงถือเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์ ท้องถิ่นที่หาได้ยากและน่าสนใจ เป็นความงามทางวัฒนธรรม ที่สะท้อนความผูกพันของคนเชียงคานกับพระพุทธศาสนา ที่มีมาช้านาน

การตักบาตร คือ ประเพณีอย่างหนึ่งที่ชาวพุทธปฏิบัติกันมาแต่สมัยพุทธกาล พระภิกษุจะถือบาตรออกบิณฑบาตเพื่อรับอาหารหรือทานอื่นๆ ตามหมู่บ้านในเวลาเช้า ผู้คนที่ออกมาตักบาตรจะนำของทำทานต่างๆ เช่น ข้าว อาหารแห้ง มาถวายพระ ประเพณีนี้ชาวพุทธถือกันว่าเป็นการสร้างกุศล และถือว่าเป็นการแผ่ส่วนกุศลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้วด้วย โดยเชื่อกันว่าอาหารที่ถวายไปนั้นจะส่งถึงญาติผู้ล่วงลับด้วยเช่นกัน

การตักบาตรโดยทั่วไป ชาวพุทธผู้ศรัทธานิยมถอดรองเท้าและนั่งกับพื้นเวลาตักบาตรเพื่อเป็นการแสดงความเคารพในทานผู้คนที่นำของที่เอามาตักบาตรจะยืนรออยู่ตรงทางที่พระภิกษุเดินผ่าน ส่วนมากของที่ผู้คนใช้นิยมตักบาตรเป็นหลัก คือข้าว โดยก่อนที่พระภิกษุเดินทางมาถึงจะมีการนำถ้วยข้าวจบที่ศีรษะแล้วอธิษฐาน เมื่อพระภิกษุเดินทางมาถึงพระภิกษุจะหยุดยืนอยู่ตรงหน้าคนที่จะตักบาตรแล้วเปิดฝาบาตร ก่อนที่จะตักบาตรคนที่ตักบาตรจะต้องถอดรองเท้าก่อน จากนั้นคนที่ตักบาตรจะนำทานที่ตนมีถวายพระ เมื่อให้เสร็จแล้วพระจะให้พร คนที่ตักบาตรประนมมือรับพร (โดยปกติแล้วจะนิยมคุกเข่าหรือนั่งยองๆ ประนมมือ) ขณะที่ให้พรคนที่ตักบาตรอาจจะมีการกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับ (การกรวดน้ำนั้นอาจจะทำขณะที่พระให้พรหรือหลังจากการตักบาตรเสร็จสิ้นก็ได้) หลังจากที่พระภิกษุให้พรแล้วก็เป็นอันเสร็จพิธี

การตักบาตรในวันพระ ชาวพุทธนิยมมาทำบุญตักบาตรที่วัดในวันพระในวันพระ ทุกขึ้น/แรม 8/15ค่ำ โดยทั่วไปพระภิกษุจะไม่มีการออกบิณฑบาต ผู้คนจะนำทานไปถวายที่วัด และวันนั้นพระภิกษุจะมีการเทศนาธรรมที่วัด โดยคตินิยมการเข้าวัดทำบุญนั้นน่าจะมีมาแต่สมัยพุทธกาลที่ชาวพุทธไปวัดเพื่อรับฟังพระธรรมเทศนาและนำจตุปัจจัยไปถวายพระสงฆ์ ในอดีตการไปทำบุญตักบาตที่วัดวันพระนับว่าเป็นการไปพบปะเพื่อนฝูงญาติมิตรและแสดงออกถึงความสามัคคีของคนในชุมชนที่ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน

ชาวบ้านเชียงคานไม่นิยมใส่อาหารในบาตร แต่จะใส่ข้าวเหนียว หรือขนม หรือกล้วย ส่วนอาหารชาวบ้านจะนำไปถวายพระที่วัด เรียกว่า “จังหัน” (เป็นการนำอาหารใส่ถ้วยเล็ก แล้วใส่ในถาดกลมอีกที หรือที่ไทเชียงคานเรียกพาข้าว สมัยนี้ก็ ใช้คำว่า “ภัตตาหาร” เรียกแทน “จังหัน”)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชมรมตักบาตรข้าวเหนียวก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2553 ขอความร่วมมือ ในการตักบาตรข้าวเหนียวเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม 1. กรุณาแต่งกายให้สุภาพ ไม่นุ่งกางเกงขาสั้นเกินไป 2. ไม่ใส่เสื้อสายเดี่ยว 3. การถ่ายรูป ควรอยู่ห่างพระพอสมควร 4. ไม่ควรเดินไปมาในขณะพระบิณฑบาตร

ภาพที่ 4.24 วัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่เมืองเชียงคาน

2.2.2.2 ประเพณีผีขนน้ำ

ประเพณีผีขนน้ำบ้านนาซ่าว ตำบลนาซ่าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการละเล่นที่แตกต่างจากที่อื่นๆ ทั้งประวัติความเป็นมา ความเชื่อ รูปแบบวิธีการละเล่น การพัฒนาการอนุรักษ์ การละเล่นผีขนน้ำบ้านนาซ่าว ไม่มีประวัติว่าเล่นครั้งแรกเมื่อใด แต่ชาวบ้านก็เล่นสืบมาเป็นประเพณีเช่นที่บรรพบุรุษเคยปฏิบัติมาทุกปี

ภาพที่ 4.25 การละเล่นผีขนน้ำ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

กล่าวคือ ชาวบ้านนาซ่าวแต่เดิมเป็นชนกลุ่มน้อยเผ่าไทยพวน โดยอพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง จนมาพบบริเวณพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์คือ **“นาซำหว้า”** ซึ่งเหมาะแก่การตั้งหลังแหล่งเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ พอชุมชนขยายมากขึ้นก็ย้ายมาที่บริเวณบ้านสองโนน ตั้งเป็นหมู่บ้านใหญ่ขึ้น ซึ่งแต่ก่อนหมู่บ้านยังไม่มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ คงนับถือผีบรรพบุรุษ ผีปู่ย่าเท่านั้น

ประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่แรกคือ พิธีกรรมไหว้ผีบรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านร่วมกันจัดขึ้นเรียกว่า **“เลี้ยงบ้าน”** โดยกำหนดเอาวันเสร็จสิ้นจากการทำไร่ทำนาโดยมี **“จ้ำ (ผู้ประกอบพิธีกรรม)”** เป็นผู้ทำหน้าที่สื่อสารระหว่างชาวบ้านกับเจ้าปู่จิรมาณพ และเจ้าปู่ผ่านพิภพผ่าน บัวนางหรือเจ้าแม่นางเทียม (ผู้เป็นร่างทรงของเจ้าปู่ทั้งสอง) ซึ่งจะทำพิธีเข้าทรงกำหนดวันที่จะเลี้ยงบ้านขึ้น

จากนั้นจ้ำจะไปประกาศบอกชาวบ้าน โดยการตะโกนตามสี่แยกหรือที่ชุมชนหนาแน่น ไม่ก็ใช้วิธีขึ้นไปบอกตามบ้านทุกหลังคาเรือนภายในหมู่บ้านว่า ในปีนี้จะกำหนดจัดพิธีการเลี้ยงบ้านแล้ว ให้ชาวบ้านจัดหาข้าวปลาอาหาร และของบวงสรวงต่างๆ ไปประกอบพิธีกันที่ดอนหอ **“ศาลเจ้าปู่”** ของหมู่บ้าน เดิมการบวงสรวงนั้น

หลังจากเสร็จสิ้นพิธีการเลี้ยงผีบ้าน ก็จะมีการฉลองด้วยการร้องรำทำเพลง ซึ่งจะประกอบด้วยนางเทียมร่างทรงเจ้าปู่ นางเทียมร่างทรงคนอื่นๆ นางแต่ง จ้ำและผู้มาร่วมพิธีอย่างสนุกสนาน พิธีเลี้ยงบ้านนี้จะทำกันทุกปี แค่ปีละครั้งเท่านั้น จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณ ที่ผีปู่ผีย่า ตลอดจนผีบรรพบุรุษในหมู่บ้าน ได้ปกปักรักษา คุ้มครองตนและชาวบ้านให้อยู่เย็นเป็นสุขทำมาหากินได้อย่างอุดมสมบูรณ์

เล่ากันว่า “การบวงสรวงสัตว์เลี้ยงภายในบริเวณศาล สัตว์ที่นำไปผูกหลักเลี้ยงจะตายเองโดยไม่มีการฆ่า ขณะที่ประกอบพิธีอัญเชิญผีเจ้าปู่ และผีบรรพบุรุษต่างๆ ให้ลงมากินเครื่องเซ่น ปัจจุบันไม่นิยมทำกันแล้ว เพียงแต่นำเครื่องเซ่นพวกข้าวปลาอาหาร และสิ่งของอื่นๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้นมาประกอบพิธี”

การบวงสรวงนั้น จะมีการนำวัว ควาย มาฆ่าเพื่อเป็นเครื่องเซ่นสังเวยตามพิธีกรรม ในเวลาต่อมา ผีเจ้าปู่ได้บอกความผ่านร่างทรงว่า ให้ชาวบ้านทำ “แมงหน้างาม” หรือ “ผีขน” เพื่อเป็นการบูชาวัว ควาย ที่มีบุญคุณต่อชาวบ้าน แทนการนำมาฆ่าเพื่อเป็นเครื่องสังเวย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.26 การละเล่นผีขนน้ำ

นอกเหนือจากการบูชาเพื่อรำลึกคุณของวัว ควาย ที่มีต่อชาวบ้านแล้ว ยังมีความเชื่อสืบเนื่องต่ออีกว่า “ผีขน” คือ วัว ควาย ที่ตายไปแล้ว แต่วิญญาณยังคงวนเวียนอยู่ตามห้วย หนอง คลอง บึง รอบๆ หมู่บ้าน เมื่อชาวบ้านไปตักน้ำมาใช้ วิญญาณของสัตว์ทั้งสองจะตามเข้าหมู่บ้านมาด้วย ซึ่งพบแต่ขน และได้ยินแต่เสียงกระดึง แต่ไม่เห็นตัว ชาวบ้านจึงพากันเรียกว่า **“ผีขนวัว ผีขนควาย”**ยุคแรกๆ จะพากันเรียกว่า “การละเล่นผีขน” แต่ทุกครั้งหลังจบการละเล่นผีขน ฝนมักจะตก ชาวบ้านจึงพากันเรียกว่า “ผีขนน้ำ” มาถึงปัจจุบัน

รูปแบบพิธีการและการแต่งกาย

การเล่นผีขนน้ำแต่ละปี ถือเอาช่วงก่อนที่จะมีการลงมือทำการเกษตร ชาวบ้านจะมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อจัดทำบุญเดือนหก ประมาณวันแรม 1 ค่ำ ของทุกปี ก่อนวันทำบุญก็จะมีการบอกบุญไปยังหมู่บ้านใกล้เคียงให้มาร่วมงานบุญที่หมู่บ้านจะจัดให้มีขึ้น ซึ่งชาวบ้านในหมู่บ้านก็จะเตรียมสถานไว้เพื่อต้อนรับชาวบ้านถิ่นอื่นๆ ด้วย

ผู้ที่เล่นผีขนน้ำส่วนมาก เป็นชายหนุ่มในหมู่บ้าน และเด็กๆ เขาเหล่านั้นจะจัดเตรียมแต่งตัวหัวผีขนของตัวเอง เพื่อเล่นประกอบพิธีบวงสรวงผีบรรพบุรุษ หัวผีขนน้ำที่จะใช้เล่นหากผู้เล่นยังเก็บรักษาของเดิมไว้ ก็สามารถนำกลับมาเล่นใหม่ได้อีก โดยตกแต่งทาสีใหม่ ให้ดูสดและ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เข้มขึ้น แต่ส่วนมากผู้เล่นผีขนน้ำมักจะทำหัวผีขนน้ำขึ้นมาใหม่เพราะใช้เวลาทำ และตกแต่งไม่มากนัก

ภาพที่ 4.27 เด็กๆ แต่งชุดผีขนน้ำ เป็นการสืบทอดประเพณี

การทำและตกแต่งหัวผีขนน้ำ นั้นจะนำเอาไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้นุ่น ไม้ตีนเป็ด ฯลฯ ที่มีขนาดพอเหมาะมาสลักเป็นรูปหน้ากาก วาดลวดลายลงสีต่างๆ เช่นลายบัวเครือ ลายผักแว่น ตามความเชื่อและจินตนาการเพื่อให้ดูน่ากลัว โดยใช้ผ้าจากที่นอนเก่าไม่ใช้แล้ว มาทำเป็นตัวเสื้อผีขนน้ำ ซึ่งให้นุ่นที่ติดอยู่กับที่นอนนั้น ฟุ้งกระจายไปทั่วขณะที่เต้นรำ และมีอุปกรณ์ในการให้จังหวะ คือ ตีเคาะหรือขอลอ และโป่ง มัดติดด้านหลังลำตัว ผีขนน้ำ สำหรับผู้ที่เดินร่วมขบวนก็จะตีกลองตีเคาะปรบมือ เป่าแคน ดีดพิณ เพื่อให้เกิดจังหวะอย่างสนุกสนานสลับกันไป

หน้ากากผีขนน้ำจะขุดให้เป็นรูปหน้าคล้ายๆ วัว ควาย วาดให้เป็นรูปผีน่ากลัว ตาจะโต จมูกโต ฟันใหญ่ แต่มักเขียนปากให้เป็นรอยยิ้ม เหมือนเมตตาปราณี ใบหูทำด้วยสังกะสีโตพอควรกับใบหน้า ส่วนเขาต่อมานิยมใช้หวายมาตรึงติดกับหน้ากาก ให้ปลายทั้งสองข้างแยกออกจากกัน ใช้เชือกมัดลำหวายให้โค้งเข้าหากันพองาม เหมือนกับเขาควายที่โค้ง ใช้กระดาษสีต่างๆ ตัดเป็นริ้วติดประดับระหว่างเขาทั้งสองข้าง ผมทำด้วยต้นกล้วยโดยตัดต้นกล้วยลอกกาบแล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้งนำมาถักเป็นเปีย แล้วเอามาใส่กับหน้าผีเพื่อทำให้ดูคล้ายผมยาวถึงน่องหรือบางคนอาจยาวถึงตาตุ่ม

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เสื้อทำด้วยผ้าตัดเป็นเสื้อคอกลม ลำตัวของเสื้อจะยาวลงไปถึงตาตุ่ม ย้อมให้เป็นสีเหลือง อมดำหรือสีม่วงเหลือง นำผ้ามาเย็บเป็นชิ้นขวางตามลำตัวเสื้อ หรือชาวบ้านบางคนจะเอาที่นอนขาดที่ไม่ใช้แล้วกลับด้านในออกเป็นด้านนอกสวมใส่ นำไม้มามัดเป็นลูกระนาดขั้นบันได และใช้มัดติดกับส่วนเขาด้านหลังให้ถ่วงน้ำหนักไม่ให้หลุดเวลาเล่น

ภาพที่ 4.28 การละเล่นผีขนน้ำ

เครื่องดนตรีสำหรับเล่นผีขนน้ำ เป็นเครื่องดนตรีที่หาได้ง่ายๆ อาศัยจากพื้นบ้านและวิวัฒนาการเอากระดิ่ง โป่งที่แขวนคอ โค กระบือ เป็นเครื่องดนตรี กลองหน้ากลองทำด้วยหนังวัว หนังควาย, กระเหลบหรือเขรบ ซึ่งใช้ผูกคอวัวควาย นำมาผูกที่เอว เวลาเต้นจะทำให้เกิดเสียงตามจังหวะ บางครั้งจะใช้กระดิ่งหรือขิก, พิณ หรือ ซึง ใช้ดีดเข้ากับจังหวะและบทเซิ้งมีสายสามสาย, เคาะ กระดิ่งและอื่นๆ ที่ใช้แทนเสียงดนตรีได้, แคน, กะลอ ทำด้วยไม้ไผ่หนึ่งข้อปล้อง เจาะเป็นราง เวลาเคาะจะเกิดเสียงดัง

เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงเซิ้งผีขนน้ำประยุกต์ ได้กำหนดเพลง**“ลายนกไซบินข้ามทุ่ง”** เพื่อให้เหมาะสมกับการเต้น ซึ่งเน้นความพร้อมเพรียง สวยงาม สิ่งสำคัญการเต้นเซิ้งผีขนอยู่ที่จังหวะลีลาของเพลง และจังหวะลีลาของเสียงกลองเป็นหลัก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาพที่ 4.29 การแต่งกายผีขนน้ำจะมีสีสันสวยงาม

เมื่อถึงกำหนดประเพณีบุญเดือนหก บุญประจำปีวัดโพธิ์ศรี บ้านนาซ่าว ตำบลนาซ่าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย หลังจากชาวบ้านผู้ที่เล่นผีขน ได้ทำชุดผีขนหรือไม่ก็ตกแต่งของเดิมเสร็จแล้วบรรดาชายหนุ่มที่จะเล่นเป็นผีขนจะไปทำพิธีครอบเจ้าปู่ (พิธีถวายตัว) ที่ศาลเจ้าปู่บ้านนาซ่าว เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง นางเทียมผู้เป็นร่างทรงของเจ้าปู่พร้อมนางแต่ง จ้ำ และชาวบ้านก็จะไปทำพิธีอัญเชิญผีเจ้าปู่เข้าร่างทรง ให้ไปร่วมฉลองบุญเดือนหกหรือชาวบ้านเรียกว่าไปเล่นบุญเดือนหก

ภาพที่ 4.30 การแต่งกายผีขนน้ำมีสีสันสวยงาม

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การเล่นผีขนของชายหนุ่มในหมู่บ้าน จะเริ่มเล่นก่อนจะถึงวันงานประเพณีบุญเดือนหก ประมาณ 3-7 วัน โดยจะแต่งชุดผีขนออกเดินไปรอบๆ หมู่บ้านประมาณชุดละ 5 - 6 คน หยอกล้อบรรดาเด็กๆ หรือ สาวๆ ในหมู่บ้านอย่างสนุกสนาน เพื่อเป็นการเตือนให้ชาวบ้านได้ทราบว่า ได้ถึงกำหนดประเพณีงานบุญเดือนหกแล้ว จะได้เตรียมตัวร่วมบุญประจำปีกัน

ชุดเล่นผีขนนี้ นางแต่งประจำหมู่บ้านคนหนึ่งเล่าว่า ตามความเชื่อของชาวบ้านเชื่อว่า “ผีขนเป็นบริวารของเจ้าปู่ ซึ่งเจ้าปู่ชอบมาก ในการเล่นบุญเดือนหกถ้าไม่มีการเล่นผีขน หรือ ตัวหน้างามที่เจ้าปู่ชอบ เจ้าปู่จะไม่พอใจ และจะต้องมีการเล่นผีขน หรือตัวหน้างามทุกปี ผีเจ้าปู่ก็จะลงมาเล่นด้วยโดยผ่านทางร่างทรง โดยเฉพาะวันที่สองของงานประเพณีบุญเดือนหก เจ้าปู่ก็จะเข้าทรงผู้ที่เป็นร่างทรงจะแต่งกายชุดเจ้าพ่อ สวยงามตามที่เตรียมไว้ร่วมแห่กับผีขน โดยแห่ไปรอบๆ หมู่บ้าน เพื่อที่ชาวบ้าน และเพื่อนบ้านต่างๆ ที่มาเที่ยวงานได้ชม และชาวบ้านยังมีความเชื่อว่า การเล่นผีขนเกี่ยวข้องกับพิธีขอฝนด้วย คือเชื่อว่าการเล่นผีขนนั้นจะเป็นตัวชี้ว่าถ้าปีไหนที่มีการเล่นผีขนมาก ปีนั้นฝนก็จะดีตกต้องฤดูกาล”

ภาพที่ 4.31 การละเล่นผีขนน้ำ

การแผ่ปัจจัยของผีขน ผีขนในบ้านนาซ่าว ในปีหนึ่งๆ มีมากประมาณร้อยกว่าตน และจะถูกแบ่งแยกออกเป็นหมู่ๆ ทั้งหมดประมาณ 10 หมู่ หมู่ละ 10 คน แล้วก็แยกกันไปแผ่ปัจจัยตามหมู่บ้านหรือคุ้มบ้านต่างๆ และแต่ละหมู่ก็จะมีหัวหน้าทำการร้องนำซึ่งคำกล่าวนำนั้นก็จะเป็นคำกล่าวร้องที่ผู้เป็นหัวหน้าผีขนเป็นผู้คิดขึ้นบ้าง และคำร้องที่เคยได้ยินหรือได้ฟังตามที่ปฏิบัติมาทุกปีเดินไปเรื่อยๆ ดังตัวอย่างบางคำของผีขนร้อง “โอโฮ้โอ โฮ้โอโฮ้โอ ขอเหล้าโทนำเจ้าจักถ้วย ขอกล้วยนำเจ้าจักหวี” หรอ “สาวเอยสาวเจ้าอยู่บ้านใด ลูกสาวใผใส่เสื้อสีแดง แก้มแดงปานแต้ม” ฯลฯ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การร้องนี้หัวหน้าจะเป็นผู้กล่าวนำ แล้วลูกน้องก็จะกล่าวตามหลัง เมื่อผู้ไปเห็นได้ยินได้ฟังแล้วทำให้สนุกสนาน และนึกเห็นภาพของความสามัคคีของหมู่คณะเป็นอย่างดี

การจัดงานบุญเดือนหกประจำปี

วันแรก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า วันโฮม ชาวบ้านจะไปรวมกันที่ ศาลเจ้าปู่บ้านนาซ่าว ในช่วงเย็นๆ เพื่อไปรวมกันแห่ดอกไม้เข้าไปยัง วัดโพธิ์ศรี ขบวนแห่นั้นประกอบด้วยนางเทียมร่างทรงของเจ้าปู่จิรมาณพ นางเทียมเจ้าปู่ผ่านพิภพ จ้ำ นางแต่ง ผีขน และชาวบ้านจากคุ้มต่างๆ ในหมู่บ้านเดินแห่เป็นขบวนไปรอบหมู่บ้าน ตีฆ้อง ตีกลอง ปรบมือ ร้องรำทำเพลงกันอย่างสนุกสนาน เดินไปยังวัดโพธิ์ศรี เมื่อเดินถึงวัด พระก็จะตีกลองใหญ่บนหอกลอง 3 ครั้ง ขบวนแห่ก็จะเดินรอบโบสถ์ 3 รอบ เสร็จแล้วนำดอกไม้ไปบูชาที่ผาม (ประรำพิธี) ที่ชาวบ้านจัดเตรียมไว้ พร้อมบูชาบวงสรวงผีปู่ย่า เป็นเสร็จพิธี

วันที่สอง คือวันงาน เริ่มพิธีงานตั้งแต่เช้ามืด จะมีพิธีบวงสรวงผีเจ้าปู่ที่ศาลของหมู่บ้าน เมื่อเสร็จพิธีแล้วจะมีการอัญเชิญพระอุปคุต พร้อมบั้งไฟ 5 ลูก แห่เข้าไปยังวัดโพธิ์ศรี ขณะที่แห่ก็มีการตีฆ้อง ร้องรำทำเพลงไปด้วย เมื่อไปถึงบริเวณวัดก็แห่รอบโบสถ์ 3 รอบ แล้วเชิญพระอุปคุตไปไว้ที่หออุปคุต ความเชื่อเรื่องแห่อุปคุตนี้มีความเชื่อต่อกันมาว่า เพื่อให้พระอุปคุตมาปกปักรักษาชาวบ้านและประชาชนที่มาเที่ยวชมงานไม่ให้เกิดภัยอันตรายต่างๆ ตอนเช้าจะมีประชาชนจากที่ต่างๆ มาเที่ยวชมงานอย่างมากมาย ภายในบริเวณวัดจะมีการทำบุญตักบาตรสวรรค์ เสี่ยงทายตามรูปพระโพธิสัตว์ ในหมู่บ้านทุกหลังคาเรือนจะมีการทำกับข้าวไว้ต้อนรับบ้านญาติพี่น้อง หรือผู้ที่เคารพนับถือกัน มาเที่ยวชมงานจากถิ่นอื่น หรือ หมู่บ้านอื่นเมื่อเห็นคนรู้จักหรือญาติผ่านไปมา ก็จะเชิญขึ้นบ้านมารับประทานอาหาร

ส่วนกับข้าวนั้นโดยมากจะเหมือนกันทุกหลังคาเรือน คือ ลาบเนื้อ ต้มเนื้อ ขนมจีน ขนมหวานต่างๆ จากหมู่บ้านอื่นที่มาเที่ยวชมงานอย่างสนุกสนาน ผีขนบางคนที่เห็นผู้คนรับประทานอาหารอยู่บนบ้านก็อาจแยกไปร่วมรับประทานอาหาร หรือไม่ก็แห่กันไปร่วมรับประทานอาหารพร้อมกันทั้งกลุ่มก็มี พออิ่มก็ออกเดินร้องรำทำเพลงรอบๆ หมู่บ้านต่อไป เมื่อถึงเวลาบรรดาผีขนก็จะเดินไปรวมตัวกัน ที่จุดนัดหมายตามที่กำหนดไว้ (โดยปัจจุบันกำหนดไว้ที่ โรงเรียนบ้านนาซ่าว) เมื่อทุกคนมาพร้อมกันก็จะแห่ขบวนเข้าไปยังวัด ซึ่งนำหน้าขบวนด้วยนางเทียมร่างทรงเจ้าปู่จิรมาณพ ร่างทรงเจ้าปู่ผ่านพิภพ จ้ำ นางแต่ง และนางเทียม ร่างทรงวิญญาณคนอื่นๆ ตามด้วยขบวนผีขน ขบวนบั้งไฟน้อย 5 บั้ง (ชาวบ้านเรียกว่า มะเขี่ย) ขบวนตีฆ้องตีกลอง ร้องรำทำเพลงให้ขบวนนางเทียมได้ฟ้อนรำ ส่วนผีขนก็จะเต้นรำไปตามจังหวะกลอง โดยจะเป็นการฟ้อนที่ไม่มีกำหนดตายตัวลงไปว่ามีท่าใดบ้าง คือทำท่าตามจินตนาการที่คิดว่าทำได้เหมือนผี และทำให้ผู้คนกลัวด้วย และจะมีขบวนฟ้อนเซิ้งของคุ้มต่างๆ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เมื่อถึงบริเวณวัดจะมีการแห่รอบโบสถ์สามรอบ เพื่อเป็นการฉลองบุญเดือนหก (ชาวบ้านเรียกว่าเล่นบุญเดือนหก) ชาวบ้านที่มาจากถิ่นอื่นที่นำกัณฑ์หลอนมาร่วมงานก็จะเข้าร่วมขบวนแห่รอบโบสถ์พร้อมกันกับขบวนผีขนด้วย เมื่อเสร็จพิธีก็จะมีการถวายจตุปัจจัยพระสงฆ์เป็นเสร็จพิธี แล้วนำบั้งไฟน้อยห้าบั้งไปจุดบูชาศาลเจ้าปู่บ้านนาซ่าว และบูชาพญาแถน เพื่อขอให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลตามความเชื่อของชาวบ้านที่เคยปฏิบัติมา

วันที่สาม คือวันสุดท้าย ตอนเช้าจะมีการทำบุญตักบาตรที่วัด และถวายอาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ มีการแสดงพระธรรมเทศนาให้ศีลแก่ชาวบ้าน ช่วงบ่ายก็จะมีการแห่รวบรวมจตุปัจจัยเข้าไปถวายพระที่วัด จนถึงเวลาเป็นเสร็จพิธีบุญประจำปีของหมู่บ้าน รอปีหน้าก็จะมาร่วมกันจัดงานอีก

นับเป็นเวลาที่เนิ่นนาน ที่การเล่นผีขนน้ำที่บ้านนาซ่าวได้ถูกละเลยในด้านความสำคัญของศิลปะประเพณีท้องถิ่นของหมู่บ้านนี้จากทางราชการ อาจเนื่องจากทางราชการคงเห็นว่าประเพณีผีขนน้ำที่บ้านนาซ่าว ไม่มีความโดดเด่นที่จะอวดชาวเมืองอื่นได้ จึงทำให้ผีขนน้ำ ซึ่งเป็นความเชื่อและวิถีประชาของชาวบ้านที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อมา ถดถอยด้อยลงในความสำคัญ

ภาพที่ 4.32 การละเล่นผีขนน้ำที่ปฏิบัติสืบทอดมาหลายรุ่น

อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านก็ยังได้ยึดถือปฏิบัติต่อเช่นทุกปีมา จนเมื่อปี พ.ศ. 2534 ร.ต.ศรีรัตน์ หริรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยในสมัยนั้น ได้เห็นคุณค่าทางไทยคดีอีสาน ด้านประเพณีในท้องถิ่น จึงได้ให้การสนับสนุนชาวบ้านได้แสดงออกเต็มที่ ถึงความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อประเพณีการเล่นผีขนน้ำ จนปัจจุบันการเล่นผีขนน้ำบ้านนาซ่าว ได้รับการฟื้นฟูและส่งเสริม ให้ชาวบ้านให้รู้สึกพึง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

พอใจต่อความสุขที่ได้รับจากการเข้าร่วมงานประเพณีระดับจังหวัด และยึดถือปฏิบัติตามประเพณีเยี่ยงบรรพบุรุษต่อไป

สำหรับวันที่ใช้ละเล่นผีขนน้ำในปัจจุบัน ได้กำหนดไว้ระหว่างแรม 1-3 ค่ำ หลังวันเพ็ญเดือนหก (วันวิสาขบูชา) โดยขบวนแห่ในวันที่สองของงาน ผีขนน้ำทุกคุ้มหมู่บ้านจะไปรวมกันที่โรงเรียนบ้านนาซ่าว เพราะเป็นประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีของชาวบ้านนาซ่าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.2.2.3 สงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นประเพณีประจำชาติและประเพณีท้องถิ่น เนื่องจากว่าเมื่อถึงวันที่ 13,14,15 เมษายนของทุกปี ประชาชนชาวไทยทั้งที่อยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลาง และใต้ ถือปฏิบัติประเพณีสงกรานต์กันทุกภูมิภาค โดยมีองค์ประกอบส่วนร่วมที่ปฏิบัติเหมือนกัน ได้แก่ การทำบุญ สรงน้ำพระ และรดน้ำผู้ใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็มีรายละเอียดปลีกย่อยที่ถือปฏิบัติแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ

ภาพที่ 4.33 งานประเพณีสงกรานต์เมืองเชียงคาน

ประเพณีสงกรานต์เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ จึงมีการทำบุญและงานรื่นเริงประกอบกันไป ซึ่งเรียกว่างานประเพณีสงกรานต์ โดยเทศบาลตำบลเชียงคานร่วมกับประชาชนที่อยู่ในละแวกคุ้มวัดต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานที่เห็นถึงความสำคัญของประเพณีสงกรานต์ ร่วมมือกันจัดให้มีงานประเพณีสงกรานต์ขึ้นตามแบบของชาวบ้าน ซึ่งมีกิจกรรม

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การละเล่นรื่นเริงและการเล่นสาดน้ำเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสืบทอดมาจากอดีต การเล่นสาดน้ำโดยใช้น้ำสะอาด และเล่นน้ำที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น อย่างเช่นการที่ผู้ชายจะสาดน้ำผู้หญิง ก็ต้องมีการขอโทษ ขออนุญาตก่อน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ดี การเล่นน้ำสงกรานต์นี้ไม่ว่าอดีตถึงปัจจุบันสิ่งที่เน้นก็คือความสนุกสนานซึ่งมิได้เลือนหายไปหรือน้อยลงเลย

ภาพที่ 4.34 การสืบสานประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน

การสืบสานประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยมีกิจกรรมทางประเพณีของท้องถิ่นที่ปฏิบัติกันสืบมา ประกอบด้วยการแห่ต้นดอกไม้ การแห่ข้าวพันก้อน และการก่อพระเจดีย์ทราย เป็นกิจกรรมสำคัญมากที่จะเหนี่ยวรั้งหรือฟื้นฟูความสัมพันธ์อันดีงามในระหว่างสมาชิกครอบครัวและชุมชน ซึ่งแสดงออกด้วยการรวมตัวและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกครอบครัวและชุมชน ช่วยให้ครอบครัวและชุมชนมีความรักใคร่ผูกพันกันมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความอบอุ่น และความเข้าใจอันดีต่อกันจนกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความรักความผูกพันในครอบครัวที่ดีงามที่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานยึดถือปฏิบัติสืบสานมาตั้งแต่อดีตนานแล้ว

พิธีกรรมและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานยึดถือปฏิบัติเนื่องในเทศกาลประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย การทำบุญตักบาตร และการสรงน้ำพระพุทธรูป การสรงน้ำพระภิกษุสงฆ์และสามเณร เป็นกิจกรรมที่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานยึดถือปฏิบัติมานาน

เทศบาลตำบลเชียงคาน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน และคณะกรรมการคุ้มวัดต่างๆ ได้พากันจัดงานประเพณีสงกรานต์ระหว่างวันที่ 13,14,15 เดือนเมษายน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ของทุกๆ ปี ณ บริเวณสามแยกหน้าสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน และสนามหน้าที่ว่าการอำเภอเชียงคาน เพื่อรักษาไว้ซึ่งประเพณีที่ดีงามของไทย

อย่างไรก็ตาม เทศบาลตำบลเชียงคานสำนึกและตระหนักในความสำคัญของประเพณีสงกรานต์อันเป็นประเพณีที่ดีงามอันดับต้นๆ ของสังคมไทย ทั้งยังเป็นที่นิยมชมชอบของผู้คนทั้งประชาชนชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งต่างก็รอคอยให้ถึงเทศกาลสงกรานต์ เพราะนอกจากจะได้ชื่นชมยินดีในประเพณีอันศักดิ์สิทธิ์ที่อบอวลไปด้วยบรรยากาศที่อิ่มสุขทั่วถ้วนทุกคนที่เข้าร่วมในเทศกาลสงกรานต์นี้ ส่วนรายละเอียดในงานประเพณีสงกรานต์ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานนั้นมีการปรับปรุงให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนไปบ้าง เช่น มีการจัดการประกวดเทพีสงกรานต์ สำหรับประเพณีที่สำคัญบางอย่างที่เคยถูกละเลยไปบ้างก็มีการฟื้นฟูพัฒนามาปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ให้ทันยุคทันสมัยเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างเห็นได้ชัด

ในส่วนของชาวบ้านนั้นถือว่างานประเพณีสงกรานต์ เป็นการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ที่ถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณเช่นเดียวกับท้องถิ่นอื่นๆ มีกิจกรรมต่างๆ หลายอย่าง เช่น การร่วมกันทำบุญตักบาตร เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว ทั้งเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ บุพการีและผู้มีพระคุณ การสรงน้ำพระพุทธรูป การสรงน้ำพระภิกษุสงฆ์และสามเณร

ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของประเพณีสงกรานต์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งออกเป็นช่วงๆ โดยภาพรวมได้ ดังนี้

ช่วงปีพุทธศักราช 2500 -2538 ประเพณีสงกรานต์แต่เดิมเรียกว่าวันว่าง ถือกันว่าวันที่ 13 เมษายน เป็นวันมหาสงกรานต์ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นวันที่เทวดาประจำปีจะเดินทางมาจากเมือง วันที่ 14 เมษายน เป็นวันเนาถือกันว่าเป็นวันว่างเทวดา เพราะเทวดาได้ออกจากเมืองไปแล้ว และวันที่ 15 เมษายน เป็นวันเถลิงศกปีใหม่ เป็นวันที่เทวดาองค์ใหม่ได้เดินทางมาถึงเพื่อรักษาบ้านเมืองต่อไป และโดยเฉพาะวันเนาซึ่งเป็นวันไม่มีเทวดารักษาบ้านเมืองจึงเรียกกันว่าวันว่าง หมายถึง ว่างเทวดา ในวันนี้ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานจะพากันหยุดกันทำงานต่างๆ ประเพณีมีขนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติแตกต่างกันในบางลักษณะ ซึ่งส่วนมากได้ยกเลิกปฏิบัติกันแล้วทุกวันนี้ เช่น ชาวบ้านต้องงดเว้นการเสาะหาเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อวันข้างหน้า ต้องว่างเว้นการซ้อมสีข้าวสาร เว้นการออกหากับข้าวปลา ผักหญ้า ห้ามไม่ให้อาบน้ำในแม่น้ำลำคลอง ห้ามตัดผมตัดเล็บ ตัดรานต้นไม้กิ่งไม้ ห้ามฆ่าสัตว์บกสัตว์น้ำทุกชนิด ไม่กล่าวคำหยาบและด่าลูกหลานหรือใครๆ ทั้งสิ้น ต้องปล่อยสัตว์เลี้ยงให้หากินได้อย่างเสรีไม่มีการผูกล่าม นอกจากนี้ยังต้องประกอบการกุศล การทำบุญทำทาน ฟังเทศน์ฟังธรรม สรงน้ำพระพุทธรูป สรงน้ำพระสงฆ์ ปล่อย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

นกปล่อยปลา ให้ทรัพย์สินแก่ผู้เยาว์ ไม่ทำอารมณ์ให้ขุ่นหมอง ต้องร่าเริงแจ่มใส มีการอาบน้ำสรงหัวคนเฒ่าคนแก่ เป็นต้น

บุคลากร ผู้ที่มีส่วนในการจัดงานให้ประสบความสำเร็จประกอบ ด้วยเจ้าอาวาส ผู้นำคุ้มวัด ทายกทายิกาและประชาชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในละแวกวัดนั้นๆ สถานที่ การจัดงานในช่วงปีพุทธศักราช 2500-2538 จะจัดกันตามวัดต่างๆ ในเขตอำเภอเชียงคาน กิจกรรมสงกรานต์เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่จึงมีกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีกรรม พิธีการ พิธีเปิดงาน ขบวนแห่ การรื่นเริงและการฟ้อนรำ ประชาชนที่อยู่ในละแวกคุ้มวัดต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ที่เห็นถึงความสำคัญของประเพณีสงกรานต์ จึงร่วมมือกันจัดให้มีงานประเพณีสงกรานต์ขึ้นตามแบบของชาวบ้าน

ภาพที่ 4.35 ชาวบ้านร่วมรำวงในงานสงกรานต์อย่างสนุกสนาน

ช่วงปีพุทธศักราช 2539-ปัจจุบัน เทศบาลตำบลเชียงคานเข้ามามีบทบาทในการจัดงานประเพณีสงกรานต์ ทำให้รูปแบบการจัดงานสงกรานต์เปลี่ยนแปลงไปมีการจัดงานให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพของเศรษฐกิจสังคมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการจัดงานประเพณีสงกรานต์ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับอำเภอเชียงคานอย่างมีประสิทธิภาพ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

และได้ผล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งช่วยเสริมรายได้และเป็นตัวช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ เทศบาลตำบลเชียงคานได้ให้ความสำคัญและการสนับสนุนต่อการจัดงานประเพณีสงกรานต์เป็นอย่างมาก

2.2.2.4 ประเพณีการออกพรรษา

ประเพณีการออกพรรษาที่อำเภอเชียงคาน เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นจากพระวินัยของพระสงฆ์และผสมผสานกับความเชื่อตามฮีตสิบสอง คลองสิบสี่ ซึ่งเป็นประเพณีที่พุทธศาสนิกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเคยเชื่อถือและประพฤติปฏิบัติมาแทบทุกๆ จังหวัด จะมีแตกต่างกันบ้างก็เป็นเพียงบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ประเพณีออกพรรษาอำเภอเชียงคาน แบ่งออกเป็นภาคก็จะมีอยู่ 2 ภาค คือ

1. ภาคพระภิกษุสงฆ์
2. ภาคพุทธศาสนิกชน

1. ภาคภิกษุสงฆ์

การออกพรรษาอำเภอเชียงคานในสมัยโบราณ วัดที่จะจัดงานจะทำใบบอกบุญไปยังพระภิกษุสงฆ์ที่อยู่ยังอารามต่างๆ ตามตำบลต่างๆ เพื่อให้มาร่วมบุญออกพรรษา พร้อมทั้งให้พระสงฆ์ในวัดแจ้งแก่พุทธศาสนิกชนในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นๆ มาร่วมทำบุญด้วยกันตามประเพณี ฝ่ายพระภิกษุสงฆ์ก็จะพากันมาเพื่อทำปวารณาในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พระภิกษุสงฆ์ทำสังฆปวารณาแทนการลงอุโบสถ สวดปาฏิโมกข์ ซึ่งเรียกว่า “สังฆปวารณา” การทำปวารณานั้นพระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ภิกษุ 5 รูปขึ้นไป ไม่เหมือนลงอุโบสถฟังปาฏิโมกข์ ซึ่งพระองค์อนุญาตไว้ 4 รูปขึ้นไป การทำบุญปวารณาหรือทำบุญประเพณีออกพรรษาสมัยเก่าพระภิกษุสงฆ์ที่อยู่ตามตำบลต่างๆ พอถึงวันขึ้น 14 ค่ำ ก็จะมารวมกันในวัดที่จัดงาน พอถึงเช้ามืดวันขึ้น 15 ค่ำ พระภิกษุสงฆ์ก็จะทำวัตรสวดมนต์ตั้งแต่ 05.00 น. เป็นต้นไป เมื่อเสร็จจากการทำวัตรแล้ว พระมหาเถระที่เป็นประธานสงฆ์ก็จะมอบให้พระภิกษุผู้สามารถสวดญัตติปวารณา ซึ่งในสมัยเก่าท่านทำเป็นแบบปุจฉา – วิสัชนา ซึ่งก็ถามตั้งแต่การจัดสถานที่ เป็นต้น

ซึ่งพระพุทธองค์ทรงเรียกว่า “บุรพกรณ์” มี 4 คือ กวาดโรงอุโบสถ ถ้าเป็นกลางคืนตามประทีป ตั้งน้ำฉันและปูผ้าอาสนะ ทั้ง 4 อย่างนี้ต้องทำก่อนลงทำปวารณา เมื่อทำทั้ง 4 อย่างเสร็จแล้วก็ต้องมีกิจที่จำต้องทำอีก 5 อย่างคือ นำฉันทะของภิกษุไข้มา นำปริสุทธิมา บอกฤดู นับภิกษุ ให้โอวาทแก่นางภิกษุณีทั้ง 5 อย่างนี้เรียกว่า บุรพกิจ การออกพรรษาสมัยเก่าท่านทำแบบปุจฉาและวิสัชนา ซึ่งคำบอกฉันทะควบกับปาริสุทธิว่า “อุตตโร ภันเต ภิกขุ ศิลาโน มัยหัง ฉันทัญจ ปาริสุทธิญจ อทาสิ ตัสสะ ฉันโทจ ปาริสุทโธ จ มยา อาหฏา สาธุ สังโฆ ธาเรตุ” เป็นต้น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

แม้แต่ฤดูและนับภิกษุพระผู้จะสวดญัตติปวารณาก็จะถามเป็นภาษามคธ (บาลี) เช่นกัน เสร็จแล้วพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดจะตกลงกันว่าจะปวารณากี่ครั้ง หรือจะให้ภิกษุผู้พรรษาเท่ากันทำปวารณาพร้อมกัน เมื่อตกลงกันเสร็จแล้ว ภิกษุรูปที่พระเถระมอบหน้าที่ให้ก็จะตั้งนโม สวดญัตติต่อไปเป็นภาษาบาลีว่า “สุณาตุเม ภันเต สังโฆ อัชช ปวารณา ปัณณรสี ยทิ สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง สังโฆ เตวาจิกัง ปวาเรยยะ” นี้เป็นการว่าคำปวารณา กล่าว 3 ครั้ง ถ้าจะกล่าว 2 ครั้ง ก็เปลี่ยนจาก “เตวาจิกัง เป็นเทววาจิกัง” เป็นต้น

ถ้าจะให้ผู้มีพรรษาเท่ากันว่าคำปวารณาพร้อมกันก็ต้องว่า “สมานสังวาสัง ปวาเรยยะ” นี้เป็นการทำให้ภิกษุที่มีพรรษาเท่ากันปวารณาพร้อมกัน เสร็จแล้วพระมหาเถระก็จะทำปวารณาก่อน 3 ครั้งและภิกษุที่มีพรรษาถัดมาก็จะว่าคำปวารณาต่อจากพระมหาเถระ เสร็จแล้วก็จะออกรับบิณฑบาตพอดี สิ่งของที่พุทธศาสนิกชนที่นำมาตักบาตรก็จะเป็นข้าวต้ม ขนม ที่ทำขึ้นมาเองซึ่งตั้งแต่นายประดิษฐ์ ทองประไพ มาเป็นนายอำเภอคนที่ 10 การตักบาตรเทโวโรหณะทางแยกก็ยังไม่มี

หลังจากปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา การทำปวารณาของพระภิกษุสงฆ์ก็เปลี่ยนมาเป็นหลังจากฉันภัตราเช้า (ซึ่งชาวเลยเรียกว่า “ฉันจังหัน”) แล้วจะเป็นเวลา 09.30 น. โดยท่านเจ้าคณะอำเภอท่านจะบอกในวันทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์ ซึ่งก่อนวันปวารณาปักษ์หนึ่ง การทำก็ไม่เหมือนเดิม ภิกษุรูปที่พระมหาเถระมอบอำนาจให้เมื่อภิกษุสงฆ์มาครบทุกวันและแสดงอาบัติเสร็จแล้วท่านก็จะเริ่มสวดบุรพกิจ หลังจากนั้นท่านก็จะตั้งญัตติเพื่อทำปวารณา เสร็จจากการตั้งญัตติพระมหาเถระก็จะทำการปวารณาเป็นองค์แรก ภิกษุที่มีพรรษาอ่อนกว่าก็จะทำปวารณาไปตามลำดับพรรษา จนเสร็จนี้ท่านเรียกว่าการทำ “สังฆปวารณ” เป็นการทำออกพรรษาของภิกษุสงฆ์ซึ่งเมื่อทำการปวารณาแล้ว 1 วัน ท่านก็ยังไม่ไปพักแรมที่อื่น เพราะยังไม่ครบสามเดือนให้ผ่านพ้นวันแรม 1 ค่ำ ไปเสียก่อนจึงครบสามเดือนเป็นต้น ตามความหมายแล้วการปวารณาคือ การยอมตนให้รูปอื่นว่ากล่าวได้เมื่อทำผิด

2. ภาคพุทธศาสนิกชน

การออกพรรษาก็จะทำบุญตักบาตร และมีการจัดงานออกพรรษาตามประเพณี ตั้งแต่ก่อนการจัดประเพณีออกพรรษาที่อำเภอเชียงคาน ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นไปเป็นการจัดตามประเพณี การจัดก็จะเป็นที่วัดซึ่งเป็นเจ้าภาพจัดนั้นเอง ในงานก็จะมีการทำบุญตักบาตรในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ในการจัดงานประเพณีออกพรรษาจัดตามความเชื่อและศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ในการจัดงานซึ่งนอกจากจะมีพิธีทางภิกษุสงฆ์แล้ว ก็จะมีการแข่งขันเรือยาว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ไหลเรือไฟ และประกวดปราสาทผึ้ง เมื่อใกล้จะถึงวันออกพรรษา พุทธศาสนิกชนทั้งหญิงและชายก็จะเตรียมการเป็นต้นว่าจัดหาไม้ไผ่มาทำปราสาทผึ้งและทำเรือไฟ อีกฝ่ายก็จะเตรียมผลไม้ เช่น มะพร้าว ผลตอกแตก และสบู่ดำ (ซึ่งชาวเมืองเลยเรียกว่า “หมากเยาว์”) เพื่อนำมาทำเป็นน้ำมันนำไปจุดไต้ที่เรือไฟ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการแข่งเรือยาวนั้น เป็นการแข่งขันเพื่อชิงรางวัล ในการแข่งขันของแต่ละคุ้มนั้นมีจุดประสงค์เพื่อถ้วยรางวัลและเงินรางวัล ถึงแม้รางวัลที่ได้จะไม่มากนักแต่ก็เป็นความภาคภูมิใจของทางคุ้มวัดต่างๆ ในการแข่งขันเรือยาวนั้นจะมีการแข่งขัน 2 วัน วันแรกจะแข่งชิงเข้ารอบ ส่วนวันที่ 2 เป็นวันชิงชนะเลิศ ในการแข่งขันแต่ละวันฝีพายก็สนุกสนานมีกลอนคำเซิ้งเรือต่างๆ เช่น กลอนนี้ซึ่งได้มาจากไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประเพณีออกพรรษาอำเภอเชียงคาน นอกจากจะมีกิจของพระภิกษุสงฆ์ การทำบุญตักบาตร การแข่งขันเรือยาว แล้วยังมีเรือไฟน้ำ การทำปราสาทผึ้ง เข้ามาในกิจกรรมนี้ด้วย การทำเรือไฟน้ำนั้นเมื่อถึงฤดูกาลใกล้วันออกพรรษา พุทธศาสนิกชนที่เป็นชายก็จะพากันขึ้นไปตัดไม้ไผ่ที่ปากลายนำมาทำเป็นแพล่องลงมาทำเรือไฟ การทำเรือไฟน้ำนั้นใช้ไม้ไผ่คาดเป็นรูปเรือ แล้วใช้น้ำมันมะพร้าว น้ำมันสบู่ดำหรือน้ำมันตอกแตก นำฝ้ายที่ชาวบ้านเข็นหรือปั่นมาทำเป็นรูปตีนกา แล้วนำไปตั้งในลูกมะตูมกาที่ตัดครึ่ง เทน้ำมันใส่ และก็ได้ทำเป็นเรือไฟ เมื่อไหลไปแล้วก็ปล่อยไปเลยไม่นำกลับมาอีก ส่วนปราสาทผึ้งก็ใช้ไม้ไผ่มาจักตอกสานทำเป็นรูปปราสาท เอากาบกล้วยมาฉลุเป็นลวดลายไทย แล้วนำผึ้งไปต้มน้ำให้ร้อน เอามะละกอสาย (มะละกอผู้) เมืองเลยเรียกว่า “หมากฮุ่งสร้อย” แกะเป็นพิมพ์ ใช้ไม้ไผ่ทำเป็นด้ามแล้วนำไปจุ่มลงในผึ้งที่เดือดอยู่หรือร้อนอยู่ เสร็จแล้วนำไปจุ่มลงในน้ำเย็นก็จะได้ดอกผึ้งตามต้องการ นำไปติดที่ปราสาท เมื่อตกแต่งเสร็จแล้วก็ทำพิธีถวายพระภิกษุสามเณร หลังจากนั้นจึงนำไปแห่ โดยมีการจัดเป็นรูปขบวนแห่ของแต่ละคุ้มเพื่อความสวยงามของวัฒนธรรม สมัยเก่าก่อนปี 2490 เป็นต้นไป การแต่งกายของนางรำขบวนแห่ก็จะเป็นผ้าถุงที่ชาวบ้านทำขึ้นเองมาใช้นุ่ง เป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของชาวเชียงคานด้วย เป็นการส่งเสริมวัสดุที่ท้องถิ่นผลิตขึ้นด้วย

การแข่งเรือยาวในงานประเพณีออกพรรษาอำเภอเชียงคานนั้น ได้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินเจริญใจ เพราะก่อน พ.ศ. 2490 การสัญจรไปมาจะไม่สะดวกก็ตาม แต่พองานเทศกาลประเพณีออกพรรษามาถึงก็จะมีประชาชนชาวเชียงคานมาชมงานกันอย่างล้นหลามริมฝั่งโขงก็จะเนืองแน่นไปด้วยผู้คนที่เข้ามาชมงานเป็นจำนวนมาก เหล่าฝีพายเมื่อพายไปถึงหลักชัยแล้วก็นำเรือแข่งเข้าหาริมฝั่ง ค่อยๆ พายขึ้นไปข้างบน เพื่อที่กรรมการจะได้ปล่อยในรอบต่อๆ ไป ระหว่างที่นำเรือขึ้นไปสู่จุดปล่อยเรือเหล่าฝีพายก็จะกล่าวคำเซิ้งเรือเพื่อสัปหยอกกับสาวๆ อย่างสนุกสนาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ประเพณีออกพรรษาอำเภอเชียงคาน นอกจากกิจกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วตอนกลางคืนยังมีหมอลำกลอน รำวงชาวบ้าน ชกมวย รถไต่ถัง และภาพยนตร์ให้ผู้คนที่มาเที่ยวงานได้ชม ตลอดทั้งมีพ่อค้าแม่ค้านำสิ่งของต่างๆ มาขายในงานมากมาย ทำให้ทางวัดที่เป็นเจ้าภาพจัดงานมีรายได้พอสมควร รายได้ทางคณะกรรมการก็จะนำมาพัฒนาวัดต่อไป สำหรับนางรำวงก็จะนำเอาสาวๆ ในคุ้มวัดนั้นมาเป็นสาวรำวง เพื่อให้ผู้มาเที่ยวงานได้ฟ้อนรำสนุกสนานกัน

2.2.3 บทบาทของผู้นำชุมชน

ในการจัดการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น กลุ่มผู้นำชุมชนมีบทบาทในการช่วยจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นทางการได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้อาวุโสในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำเหล่านี้ ต่างมีบทบาทสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้

2.2.3.1 บทบาทในการกำหนด แผนการจัดการ และกฎ ระเบียบ

2.2.3.2 บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

2.2.3.3 บทบาทในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยว

2.2.3.4 บทบาทในการแก้ไขปัญหา

2.2.3.1 บทบาทในการกำหนด แผนการจัดการ และกฎ ระเบียบ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มผู้นำที่เป็นแกนหลักของชุมชนได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ รวมถึงเจ้าหน้าที่เทศบาล ได้ร่วมกันเป็นคณะกรรมการการดำเนินงาน อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการท้องถิ่น ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในปี 2552 ได้ร่วมกันกำหนดแผนการจัดการและกฎระเบียบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งชาวบ้านและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนก็ยอมรับในแผนการจัดการ และกฎ ระเบียบที่กำหนดขึ้นเป็นธรรมนูญเชียงคาน

ระเบียบข้อปฏิบัติในการเข้าใช้พื้นที่ถนนชายโขงและบริเวณโดยรอบ

- ห้ามนำยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์มีเสียงดัง ควันดำผิดปกติวิสัยและการขับขี่ยานพาหนะต้องปฏิบัติตามกฎหรือเครื่องหมายการจราจรที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่กำหนดไว้ การจอดยานพาหนะต้องไม่กีดขวางการจราจร
- ห้ามนำสารเสพติดที่ผิดกฎหมายทุกชนิดเข้ามาในเขตพื้นที่
- ห้ามนุ่งน้อยห่มน้อย ประกอบกิจกรรที่เกี่ยวข้องกับการสืบสานวัฒนธรรมในพื้นที่เชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- ห้ามพลอดรักในที่สาธารณะ
- ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ
- ห้ามส่งเสียงดังหรือกระทำอันเป็นการรบกวนหรือเป็นการเดือดร้อนแก่คนหรือสัตว์ โดยเฉพาะหลังเวลา 22.00 น. ถึงเวลา 07.00 น.
- การใช้สถานที่เพื่อการใดๆ ต้องมิให้เป็นการเสื่อมเสียศีลธรรมวัฒนธรรมอันดีงาม
- ห้ามทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูล ของเหลือรับประทานลงในที่สาธารณะและแหล่งน้ำโดยเด็ดขาด
- ห้ามทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลให้ทิ้งในจุดที่กำหนด
- ห้ามนำและจุดประทัด ดอกไม้ไฟ หรือทำให้เกิดเสียงดังในพื้นที่โครงการฯ

“เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เชียงคานถูกรักษาและอนุรักษ์เอาไว้ เราได้มีการกำหนดธรรมนูญเชียงคานขึ้น ซึ่งชาวบ้าน และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนยอมรับได้ไม่มีการต่อต้าน” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

2.2.3.2 บทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ชาวบ้านในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากกลุ่มผู้นำชุมชนโดยการสื่อสารผ่านเสียงตามสาย เน้นเรื่องของการรักษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชน การรักษาวัฒนธรรมของเมืองเชียงคาน การสร้างอัตลักษณ์ให้กับเมืองเชียงคาน ซึ่งอาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระ และเป็นแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“หลังจากประชุมกันแล้วเราก็แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ทราบทางเสียงตามสายทุกเช้า ตั้งแต่ 07.00 - 08.00 น. ทุกวันๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นการแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นให้ชาวบ้านในชุมชนได้รับทราบ” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สิ่งที่เราเน้นย้ำกับชาวบ้านตลอดเวลา คือ การรักษาวัฒนธรรมของเมืองเชียงคานให้ยั่งยืน เราจะขอความร่วมมือชาวบ้านไม่ให้เปลี่ยนแปลงบ้านไม้เป็นบ้านปูน รวมถึงขอความร่วมมือในการดูแลเรื่องของ ราคาอาหาร ราคาที่พัก ไม่ให้คิดราคาแพง เพื่อจะได้เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2.2.3.3 บทบาทในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มผู้นำชุมชนมีบทบาทโดดเด่นในการดูและให้บริการนักท่องเที่ยว โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และแกนนำ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

“เวลามีนักท่องเที่ยวมารวมตัวกันที่หน้าวัดศรีคุณเมือง จะไปรับกันที่หน้าวัด ผู้นำก็จะเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของชุมชนให้นักท่องเที่ยวรับทราบ ก่อนที่จะแยกย้ายกันไปตามบ้านพัก (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เวลามีนักท่องเที่ยวมาที่ชุมชน จะมาน้อยมามากมาเป็นหมู่คณะ เราก็จะทำหน้าที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองเชียงคานให้นักท่องเที่ยวรู้จัก เล่าถึงประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจมากขึ้น” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

2.2.3.4 บทบาทในการแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เมื่อการจัดการท่องเที่ยวประสบปัญหา เช่น ราคาอาหาร ราคาที่พักแพง การจราจรภายในชุมชนเกิดการติดขัดรถยนต์ไม่ได้วิ่งทางเดียว ไม่มีการปฏิบัติตามป้ายจราจร ซึ่งปัญหาต่างๆ ได้รับการร้องเรียนจากนักท่องเที่ยว ทำให้กลุ่มผู้นำชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ด้วยการเรียกประชุม ชาวบ้านเจ้าของโฮมสเตย์ กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งอาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระ เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“ชุมชนมีการวางมาตรการดูแลความสะอาด อาหาร และที่พัก เราจะเชิญชาวบ้าน และผู้ประกอบการต่างๆ มาร่วมประชุมหาทางออกร่วมกัน เพื่อไม่ให้ราคาสินค้าและอาหารแพงเกินไป เจ้าหน้าที่รัฐคอยควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปัญหาจราจร ที่พัก ส่วนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จะมาตรวจสอบคุณภาพอาหารว่า อาหารสะอาด ราคาไม่แพง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยว” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์และจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้นำชุมชนในการแก้ปัญหาภายในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ยังไม่ค่อยมีความโดดเด่นมากนัก เพราะเมื่อเกิดปัญหาต่างๆขึ้น ทั้งราคาอาหาร ราคาที่พักแพง การจราจรภายในชุมชนเกิดการติดขัดรถยนต์ไม่ได้วิ่งทางเดียว ไม่มีการปฏิบัติตามป้ายจราจร ชาวบ้านจะรวมตัวร่วมมือกันแก้ปัญหาเอง แม้ทางกลุ่มผู้นำ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชุมชนจะมีการเรียกประชุม แต่ชาวบ้านจะมองว่า เมื่อนำข้อเสนอแนะไปพูดคุยในที่ประชุมกลับไม่ได้รับการตอบสนองการกลุ่มผู้นำ บางปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข หรือมีการแก้ไขล่าช้า ทำให้ชาวบ้าน และ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนในแต่ละกลุ่ม ได้รวมตัวกันแก้ไขปัญหาเอง ทั้ง เรื่องของราคาอาหาร ราคาที่พัก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลในการสัมภาษณ์ คุณสุจินดา จันดาบุญ เจ้าของโฮมสเตย์ เฮือนไม้ชายโขง ได้เล่าให้ฟังว่า

"ชาวบ้านเคยรวมตัวกันไปคุย แต่พอประชุม ไม่มีใครโต้แย้ง ไม่มีจุดยืน วันนี้ชาวบ้านดำเนินชีวิตตามปกติ สินค้าแพง หาที่พึ่งไม่ได้ แกนนำ ไม่มีหลัก ไม่เข้มแข็ง ไม่มีตัวหลักยืน ประชาชนพึ่งไม่ได้ เราต้องดำเนินธุรกิจเราเอง" (สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

เช่นเดียวกับ คุณธนวันต์ โอกาส เจ้าของโฮมสเตย์เรือนรักริมโขง ซอย 6 เล่าให้ฟังว่า

"เคยเข้าประชุมนะ และมีชาวบ้านหลายๆ คนไปประชุม รวมถึงได้มีข้อเสนออะไรหลายๆ ทั้งเรื่องกำหนดราคาสินค้า เรื่องไฟส่องทางเพื่อให้แสงสว่างกับนักท่องเที่ยว แต่พูดไปแล้วทำไม่ได้ เราก็แก้ไขปัญหาเอง เอาไฟมาติดหน้าร้านเพื่อให้มีแสงสว่างมากขึ้น กำหนดราคาสินค้าให้ไล่เลี่ยกัน" (ธนวันต์ โอกาส, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ไม่ต่างจาก คุณเสริมสิน คูณแสนโชตสิน เจ้าของโฮมเสตย์ บ้านชานเคียง สะท้อนความรู้สึกถึงปัญหาความไม่เข้มแข็งของกลุ่มผู้นำชุมชนให้ฟังว่า

"การประชุม 3-4 ครั้งที่ผ่านมา ทุกอย่างเงียบหายไม่มีการตอบสนอง ทำให้เรารวมกลุ่มกันตั้งเป็นชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน มีสมาชิก 30-40 หลัง เป็นทั้งผู้ประกอบการคนพื้นที่ดั้งเดิม เพื่อนบ้านที่เค้าเห็นปัญหา วิธีการเหมือนกองโจรนะ เราอยู่ไปตามชีวิตปกติ แต่ขณะเดียวกัน หากมีปัญหา หรือ ประเด็นสำคัญที่ต้องสื่อสารกัน เราจะเรียกมาประชุมกัน พอเราได้บทสรุป เราจะไปกระจายข่าวให้สมาชิกรับทราบ" (เสริมสิน คูณแสนโชตสิน, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

2.2.4 ผลประโยชน์จากรายได้ที่จะได้รับ

การที่จะทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนได้นั้น สิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดแรงจูงใจในการเข้ามาร่วมกันเพื่อจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนขึ้นมานั้น ก็คือ การได้รับผลประโยชน์จากการจัดสรรรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งแต่เดิมก่อนที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นในชุมชนนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ทอผ้าฝ้าย มีรายได้เฉลี่ยปีละไม่กี่หมื่นบาทต่อครอบครัว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้ มีอาชีพเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการเปิดบ้านไม้เก่าของตนรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก เป็นการสร้างรายได้เสริมที่ดี และโดยส่วนใหญ่เป็นอาชีพเสริมที่มีรายได้สูงกว่ารายได้หลักทางด้านการค้าขาย เพราะหากนักท่องเที่ยวเข้าพักประมาณ 4 คน ซึ่งหมายถึง 400 บาทต่อสัปดาห์ และหากสัปดาห์ใดที่นักท่องเที่ยวหนาแน่นก็หมายความว่าสัปดาห์นั้นเจ้าของบ้านจะมีรายได้สูงเกือบ 2 พันบาทเลยทีเดียว โดยที่เจ้าของบ้านส่วนใหญ่มักจะคิดว่าเป็นการได้กำไรที่ไม่ต้องลงทุน หรือลงแรงเพียงแค่การนั่งคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ เล่าชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา หรือ สิ่งที่น่ารู้ภายในชุมชนให้นักท่องเที่ยวฟัง ซึ่งก็นับเป็นการคลายเหงาสำหรับคนเฒ่าคนแก่ที่เห็นหน้ากันอยู่สองคนทุกเมื่อเชื่อวัน นอกเหนือไปจากการช่วยกันเตรียมที่หลับที่นอนให้นักท่องเที่ยวเพียงไม่กี่สิบนาที พร้อมทั้งเตรียมอาหารและดอกไม้ตักบาตรข้าวเหนียวในตอนเช้า ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำวันของชาวบ้านที่ปฏิบัติไม่เคยขาด

จากการที่ชาวบ้านมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นทำให้ชาวบ้านมีเงินที่จะนำมาปรับปรุงบ้านของตนเองให้สวยงามอยู่เสมอ เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากกลับมาท่องเที่ยวในชุมชนนี้อีก อาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระและแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“รายได้จากการท่องเที่ยวที่ชาวบ้านได้รับถือว่าเป็นรายได้เสริมจากรายได้หลักที่มาจากการค้าขาย ทอผ้าฝ้าย ทำให้ชาวบ้านมีกำลังใจช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน เมื่อชาวบ้านมีรายได้พวกเขาจะเริ่มทำนุบำรุงบ้านของเขาให้สวยงาม เพื่อเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

นอกจากเจ้าของบ้านที่เปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวจะมีรายได้เสริมเพิ่มมากขึ้น การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ยังส่งผลให้เกิดการสร้างธุรกิจชุมชนขึ้นภายในหมู่บ้านและสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน หลายๆ กลุ่ม เช่น

- กลุ่มรถสกายแล็ป หรือรถรับจ้างเล็กสี่ล้อ ที่มีรายได้จากการพานักท่องเที่ยวไปส่งตามบ้านพัก และพาไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆที่ได้กำหนดไว้ โดยคนขับรถสกายแล็ปจะมีรายได้จากการขับรถโดยคิดเป็นรอบๆ รอบ 300-500 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับระยะทางที่ขับรถพานักท่องเที่ยวไปส่งตามบ้านพักและตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

- กลุ่มแม่ค้าอาหารพื้นเมือง ก็จะมีรายได้จากการขายสินค้าของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นขายข้าวเปียกเส้น ข้าวปุ้นน้ำแจ่ว ข้าวจี่ หมูปิ้ง ข้าวเกรียบว่าว โดยราคาอาหารจะถูกกำหนดขึ้นเป็นราคากลางมาตรฐาน โดยข้าวเปียกเส้น และ ข้าวปุ้นน้ำแจ่ว ขายชามละ 20 -30 บาท ส่วนข้าวจี่ขายไม้ละ 5-10 บาท

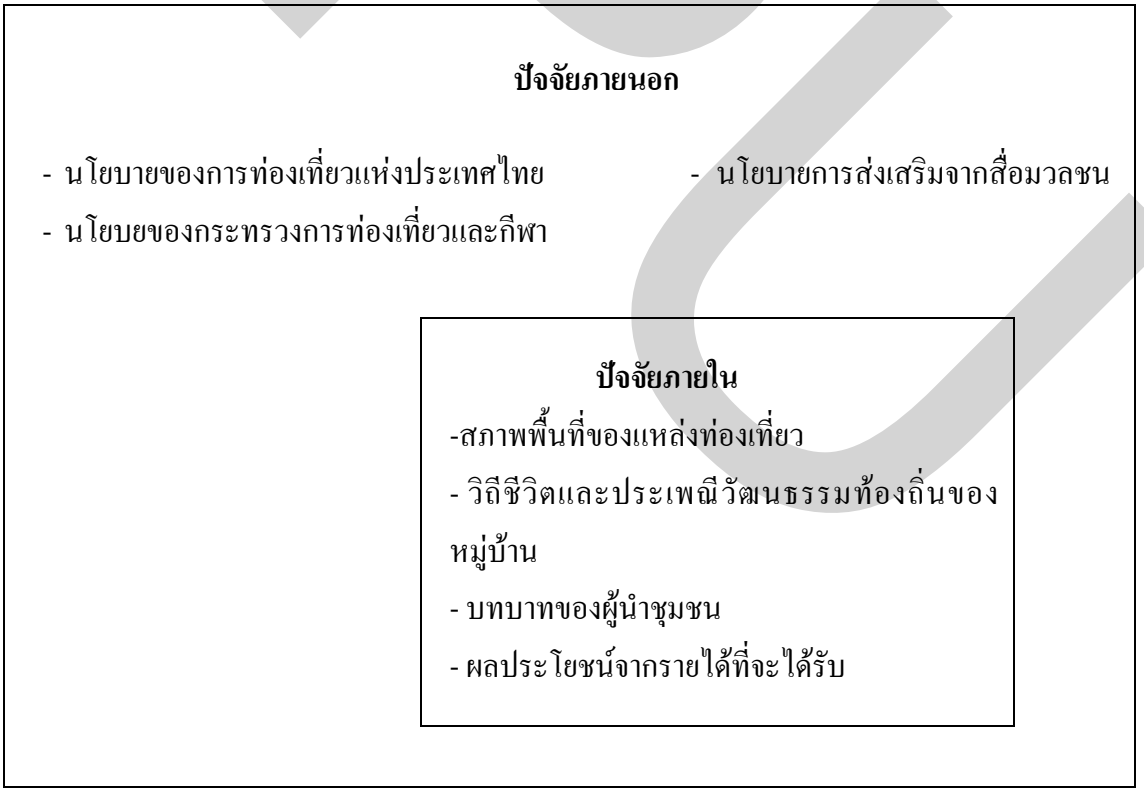
Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

- กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ก็จะมีรายได้จากการที่นักท่องเที่ยวได้แวะเข้ามาเยี่ยมชมการทอผ้าฝ้าย วิธีการทอผ้าและได้รับการอุดหนุนซื้อผ้าฝ้ายทอมือจากนักท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

อาจารย์สำเนียง ทาก้อม นักวิชาการอิสระและแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“นอกจากกลุ่มที่รับนักท่องเที่ยวเข้าพักจะมีรายได้แล้ว กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวก็จะได้รับผลประโยชน์จากรายได้ด้วยกันทั้งหมด มันเหมือนเป็นธุรกิจชุมชนที่จะเป็นตัวกระตุ้นและช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ผลจากการศึกษาข้อมูลทางด้านเอกสาร การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นภาพรวมที่แสดงให้เห็นถึง ปัจจัยภายนอกและภายในที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.36 แสดงภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะวัดจากการสัมภาษณ์แกนนำชุมชน ชาวบ้านเจ้าของโฮมสเตย์ และ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน

3.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง

การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะมีแกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเป็นผู้ริเริ่ม อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระและแกนนำ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า หลังจากเมืองเชียงคานเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนเริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญในการช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

“หลังจากเมืองเชียงคานเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านในชุมชนต้องร่วมมือกันในการช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของเมืองเชียงคานเอาไว้ เราไม่อยากให้เมืองเชียงคานเปลี่ยนไป เราไม่อยากให้ความเจริญเข้ามาทำให้เมืองเชียงคานเปลี่ยนไป” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

เช่นเดียวกับ อาจารย์สำเนียง ทอก้อม เล่าให้ฟังว่า ทุกๆเดือนจะมีการประชุมร่วมกัน ซึ่งเป็นการประชุมระหว่าง แกนนำชุมชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อรับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย เป็นการวางแผนการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

“ในฐานะที่เราเป็นแกนนำชุมชนมีวิธีรักษาแต่ขึ้นอยู่กับชุมชนจะวางมาตรการพัฒนาส่งเสริมชุมชนอย่างไรให้เกิดความยั่งยืน ทุกๆ เดือนจะมีการประชุมหารือร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาเชียงคาน หลังจากประชุมเสร็จก็ถ่ายทอดและเผยแพร่ข่ายไปทางเสียงตามสาย” (อาจารย์สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน

จากการวิจัยพบว่าแกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เช่น การรักษาวัฒนธรรมประเพณีการตักบาตรข้าวเหนียว ที่ชาวบ้านจะยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน ดั่งคำบอกเล่าของอาจารย์สำเนียง ทาก้อม แกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า

“ความยั่งยืนของเชียงคาน คือ การรักษาไว้ทุกอย่าง บ้านเก่า วัฒนธรรมประเพณีการตักบาตรข้าวเหนียวที่ปฏิบัติสืบทอดจากรุ่นมาสู่รุ่น ไม่ว่าความเจริญจะเข้ามาอย่างไร แต่ชาวบ้านยังคงรักษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวเอาไว้” (สำเนียง ทาก้อม, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับคำบอกเล่าของแม่เอ๋ว สุจินดา จันดาบุญ ชาวบ้านเมืองเชียงคานและเป็นเจ้าของโฮมสเตย์ วิถีชีวิตของชาวบ้านเชียงคานไม่เปลี่ยนไป ถึงไม่มีนักท่องเที่ยว การดำเนินชีวิตของชาวบ้านเป็นไปอย่างเรียบง่าย อย่างเช่นการตักบาตรข้าวเหนียวที่ทุกคนปฏิบัติกันทุกวันสืบทอดจากรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายายมาถึงรุ่นลูกหลาน

“ชาวบ้านเชียงคานดำเนินชีวิตเป็นไปตามปกติ เช่น การตักบาตรข้าวเหนียว ถึงไม่มีนักท่องเที่ยวชาวบ้านก็ตักบาตรทุกวันๆ พระเดินประจำวัน ชาวบ้านเข้มแข็งด้วยตัวเอง เข้มแข็งด้วยใจ เราทำบุญทุกวันเพราะสืบทอดประเพณีดั่งเดิม” (สุจินดา จันดาบุญ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของคุณปรีชา นามนนท์ เจ้าของโฮมสเตย์ บ้านริมโขง บอกว่าแม้ความเจริญจะเข้ามาถึงเมืองเชียงคาน แต่ไม่ได้ทำให้การดำเนินชีวิตของชาวบ้านเมืองเชียงคานเปลี่ยนไป ชาวบ้านส่วนใหญ่ ยึดถือปฏิบัติวัฒนธรรมประเพณีเหมือนเดิม ทั้ง การตักบาตรข้าวเหนียว การเวียนเทียน งานบุญออกพรรษา

“ความเจริญเข้ามายังไง วัฒนธรรมของคนที่นี่ไม่เปลี่ยน คนแก่ไปวัดทำบุญตักบาตรเวียนเทียนกันเป็นประจำ” (ปรีชา นามนนท์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล

จากการวิจัยพบว่าแกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบ การผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดั่งคำบอกเล่าของ อาจารย์ณัฐพล ตันมิ่ง นักวิชาการอิสระ และแกนนำชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้มีการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของเมืองเชียงคาน โดยใช้วิธีการพูดคุย หารือกับชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ ผู้ประกอบ การผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาวัฒนธรรมดั่งเดิมของเมืองเชียงคานให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

“เราจะบอกชาวบ้านตลอดเวลาจะเปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้แต่ขอให้โครงสร้างวัฒนธรรมดั่งเดิมของเชียงคานยังคงอยู่ เวลาเชียงคานมีงานประเพณีเราจะขอความร่วมมือชาวบ้านไม่ให้จ้างคนนอกพื้นที่มาประกวดเพื่อหวังเอาเงิน เราต้องการให้ลูกหลานชาวบ้านเชียงคานมีส่วนร่วมรักษาวัฒนธรรมประเพณีเมืองเชียงคานให้อยู่ตลอดไป” (ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

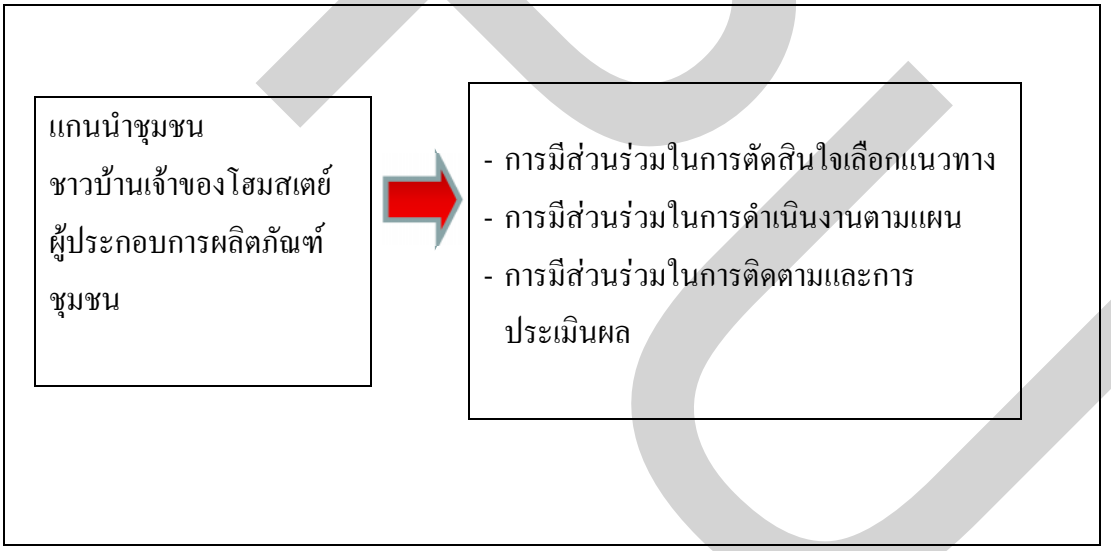
“ชาวบ้านยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั่งเดิมไว้ เมื่อมีคนมาเที่ยวที่เชียงคานจำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านที่นี่ต้องแสดงออกความเป็นวิถีชาวบ้านให้นักท่องเที่ยวเห็นมากที่สุด เช่น การตักบาตรข้าวเหนียว ที่วันนี้อาจมีวิวัฒนาการเล็กน้อย แต่ก่อนใส่ข้าวเหนียวธรรมดา และตามไปถวายอาหารไปถวายที่วัด คนเชียงคานจริงๆ ยังเป็น แต่ถ้านักท่องเที่ยวมาพัก เราต้องเอื้ออำนวยความสะดวกให้เค้า ใส่บาตรข้าวเหนียว แต่จะเพิ่มอาหาร นม อาหารแห้ง เป็นวิวัฒนาการเล็กน้อย” (ปรีชา นามนนท์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยแบบมีส่วนร่วม และได้เข้าร่วมวงสนทนากับกลุ่มชาวบ้าน และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีกลุ่มชาวบ้านเมืองเชียงคาน และกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้มีการรวมตัว ภายใต้ชื่อ ชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน ซึ่งมีสมาชิกเป็นชาวบ้านภายในเมืองเชียงคานประมาณ 30-40 หลัง ได้รวมตัวช่วยกันส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมเมืองเชียงคานอีกทางหนึ่ง ดั่งคำบอกเล่าของ คุณเสริมสิน คูณแสนโชตสิน ประธานชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน เล่าให้ฟังว่า บทบาทหน้าที่ของชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในเมืองเชียงคานที่ไม่ต้องการความเป็นทางการ แต่เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อพูดคุย วางแนวทางในการรักษาวัฒนธรรมดั่งเดิมของเมืองเชียงคานให้คงอยู่ เป็นการขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเมืองเชียงคานให้ช่วยกันรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั่งเดิมของเมืองเชียงคาน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน มีการทำงาน มีความเคลื่อนไหวตลอด อย่างเช่น ช่วงสงกรานต์ เรารวมตัวกัน รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ในช่วงวันวาเลนไทน์ เรารวมเงิน ไปซื้อต้นกุหลาบต้นวาเลนไทน์เพื่อแจกทุกบ้าน และเรายังช่วยป้องกันภัยเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้น อย่างเช่นการใช้โคมลอยในช่วงเทศกาลลอยกระทง เราจะทำใบปลิวแจกให้กับนักท่องเที่ยวทำความเข้าใจ เพราะบ้านแต่ละหลังเป็นบ้านไม้เก่า หากโคมลอยตกใส่อาจเกิดเพลิงไหม้ได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี” (เสริมสิน คูณแสนโชตสิน, สัมภาษณ์,16 กรกฎาคม 2554)

ผลจากการศึกษาข้อมูลทางด้านเอกสาร การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และ การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นภาพรวมที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.37 แสดงภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 4 ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะวัดจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.2 ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.3 การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ และความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.1 ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 12 คน แบ่งเป็น เพศชาย 6 คน และเพศหญิง 6 คน โดยภาพรวมลักษณะของข่าวที่นักท่องเที่ยวได้รับรู้จากสื่อประชาสัมพันธ์ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวชาย

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวเพศชายได้รับข่าวสารจากชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 3 ท่าน มีความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้รับข่าวสารในสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของชุมชนบ้านไม้เก่า ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เรื่องของความสวยงาม การอนุรักษ์บ้านไม้เก่า อนุรักษ์ของเก่าไว้" (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"จะเป็นเรื่องของความเก่าแก่ของบ้านเรือน ชุมชนบ้านเก่าที่เราหาดูได้ยากขึ้นทุกวัน (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"ชุมชนบ้านไม้เก่า เป็นของหาดูยาก" (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชายจำนวน 6 ท่าน พบว่า 3 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ นอกจากจะได้รับข่าวสารในสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชุมชนบ้านไม้เก่าที่ควรอนุรักษ์ไว้แล้ว ยังได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวของชุมชนควบคู่กันไปด้วย ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"ได้เห็นการตักบาตรข้าวเหนียว มีพระเดินเป็นแถวยาวๆ แปลกตาดี" (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"นอกจากชุมชนบ้านไม้เก่าแล้ว ยังมีการตักบาตรข้าวเหนียวหาดูยากนะ" (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"วัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่ควรค่าอนุรักษ์ไว้" (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวหญิง

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวเพศหญิงได้รับข่าวสารจากชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้รับข่าวสารในสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"ได้มาเห็นบรรยากาศบ้านเก่าๆที่ชาวบ้านส่วนใหญ่อนุรักษ์ไว้รู้สึกดีนะที่ทุกคนยังเห็นคุณค่าของเก่า" (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"ความเก่าแก่ของบ้านไม้ที่มีอายุหลายร้อยปีทำให้เราตื่นตาตื่นใจดีค่ะดีใจที่ชาวบ้านช่วยรักษาไว้" (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"ชุมชนบ้านไม้เก่าอายุหลายร้อยปีได้ยินมานานมากๆ" (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"บรรยากาศบ้านไม้เก่าๆ ที่มีความสวยงาม ซึ่งปัจจุบันเริ่มหาดูยาก" (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

"ชุมชนบ้านไม้เก่าที่ชาวบ้านยังช่วยกันรักษาไว้" (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศหญิงจำนวน 6 ท่าน พบว่า 4 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ นอกจากจะได้รับข่าวสารในสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชุมชนบ้านไม้เก่าที่ควรอนุรักษ์ไว้แล้ว ยังได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวของชุมชนควบคู่กันไปด้วย ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"นอกจากบรรยากาศบ้านไม้เก่าๆ เรายังได้เห็นวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่หาดูยาก" (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"การตักบาตรข้าวเหนียวที่มีพระเดินเยอะๆ ทำให้รู้สึกตื่นเต้นที่ได้มีโอกาสทำบุญเมื่อมาเที่ยวเชียงคาน" (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"วัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่ยังมีให้เห็นที่เชียงคานค่ะ นอกจากหลวงพระบาง" (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"วัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่น่าตื่นตาตื่นใจ เมื่อเราเห็นนักท่องเที่ยวจำนวนมากมานั่งเรียงรายรอใส่บาตรและพระหลายๆ รูปเดินรับบาตร" (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

4.2 ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาย มีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

กลุ่ม 1 นักท่องเที่ยวชาย

1. สื่อมวลชน
   - สื่อทางโทรทัศน์
2. สื่อเฉพาะกิจ
   - หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. สื่อมวลชน ประเภทสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ได้เห็นภาพ และได้ยินเสียงนักท่องเที่ยวมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เป็นประจำมากกว่าสื่ออื่น ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“สื่อโทรทัศน์ รายการข่าวสามมิติ ทำให้เราได้เห็นบรรยากาศ ภาพเก่าๆ ในเมืองเชียงคาน” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สื่อโทรทัศน์เยอะที่สุด เห็นทั้งภาพ เห็นทั้งบรรยากาศที่สวยงาม” (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“สื่อโทรทัศน์เอาภาพสวยๆ บรรยากาศสวยๆ ที่เมืองเชียงคานมานำเสนอ เหมาะกับคนที่ชอบถ่ายภาพ” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“รายการท่องเที่ยวทางโทรทัศน์หลายช่องเอาเรื่องเชียงคานมาเล่าให้ฟังเยอะมากๆ (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“รายการทีวีนำเสนอท่องเที่ยวเชียงคานเยอะมาก” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า 4 ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

2. สื่อเฉพาะกิจ ประเภทหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เห็นข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวอย่างละเอียด และได้เห็นภาพที่สวยงามในสื่อนี้จึงทำให้ตัดสินใจมาเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดสัมภาษณ์ ดังนี้

“หนังสือคู่มือการท่องเที่ยวหลายๆ เล่ม ได้เอาภาพบรรยากาศการท่องเที่ยวในเชียงคานมาลงไว้ รู้สึกดีนะที่ทำให้เราได้เห็นภาพถ่ายที่สวยงามรู้สึกประทับใจ” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“มีหนังสือคู่มือท่องเที่ยวเยอะมากๆ ที่แนะนำสถานที่ที่ท่องเที่ยว ที่พักในเมืองเชียงคาน ช่วยแนะนำเราได้นะ” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“หนังสือท่องเที่ยวหลายเล่ม เยอะมากๆ แนะนำเมืองเชียงคานมีภาพสวยๆ ให้ดู ยิ่งคนชอบถ่ายภาพจะชอบมากๆ เชียงคานเป็นเมืองเก่าที่เหมาะกับการถ่ายรูป” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“เวลานี้มีหนังสือท่องเที่ยวหลายๆ เล่ม ลงภาพเมืองเชียงคานเอาไว้ มีภาพสวยๆ เยอะมาก มีการแนะนำสถานที่พัก แนะนำร้านอาหารพื้นเมือง” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวหญิง

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวหญิง มีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

1. สื่อมวลชน
   - สื่อทางโทรทัศน์
2. สื่ออินเทอร์เน็ต
   - เว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
3. สื่อเฉพาะกิจ
   - หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 4 ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. สื่อมวลชน ประเภทสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ได้เห็นภาพ และ ได้ยินเสียงนักท่องเที่ยวมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์เป็นประจำมากกว่าสื่ออื่น ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“รายการ “ที่นี่หมอชิต” ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 ที่มีคุณดู๋ สัญญา คุณากร เป็นพิธีกรพาเที่ยว ทำให้เราอยากมาเที่ยวเชียงคาน” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สื่อโทรทัศน์หลายๆ นำเสนอเรื่องราวการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน ภาพ และบรรยากาศสวยดี (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สื่อโทรทัศน์หลายๆ ช่องเสนอรายการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน ทั้งบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยวเกิดความสนใจเลยตัดสินใจมาเที่ยว” (กิติยาภร พัฒธวี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“โทรทัศน์หลายๆช่องพาเที่ยวเมืองเชียงคาน ดูรายการแล้วอยากไปเที่ยว” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า 5 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

2. **สื่ออินเทอร์เน็ต ในเว็บไซต์ของการท่องเที่ยว** จะมีข้อมูล และภาพประกอบอย่างชัดเจน นักท่องเที่ยวจึงตัดสินใจมาเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์จากคำพูดสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“สื่ออินเทอร์เน็ต อย่างพวกเว็บไซต์ท่องเที่ยว ช่วยเราได้เยอะ ช่วยหาข้อมูลเกี่ยวกับเมืองเชียงคานได้เยอะมากๆ ทำให้เรารู้จักว่าเชียงคานเป็นอย่างไร” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองเชียงคานเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวอย่างเรา ช่วยแนะนำสถานที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญยังมีภาพสวยๆ ให้ราได้ดู” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เข้าไปที่เว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เขาจะช่วยแนะนำการท่องเที่ยวเมืองเชียงคานให้เราได้เป็นอย่างดี ทำให้เรารู้จักเมืองเชียงคานมากขึ้น มีภาพสวยให้เราได้ดู” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อินเทอร์เน็ตช่วยได้เยอะ มีภาพสวยๆ ให้เราได้เลือกดู มีข้อมูลแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลแนะนำร้านอาหาร**”** (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“สื่ออินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากๆ ช่วยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่เชียงคานได้เยอะเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยว” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า 4 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

3. สื่อเฉพาะกิจ ประเภทหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้เห็นข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวอย่างละเอียด และได้เห็นภาพที่สวยงามในสื่อนี้จึงทำให้ตัดสินใจมาเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดสัมภาษณ์ ดังนี้

"หนังสือคู่มือท่องเที่ยวหลายๆเล่ม เล่าเรื่องท่องเที่ยวเมืองเชียงคานมีภาพสวยๆ บรรยากาศให้เราดู" (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"หนังสือท่องเที่ยวหลายๆเล่ม พูดถึงเมืองเชียงคาน ทั้งสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก สวยดี" (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"เคยเห็นหนังสือท่องเที่ยวลงภาพบรรยากาศเมืองเชียงคานภาพสวยดี มีสถานที่ท่องเที่ยวเยอะ ทำให้เรารู้จักเมืองเชียงคานได้มากขึ้น" (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

"นิตยสารท่องเที่ยวหลายๆ เล่มที่ได้เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวเมืองเชียงคานไว้อย่างน่าสนใจ" (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

4.3 การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ และความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 12 คน แบ่งเป็น เพศชาย 6 คน และเพศหญิง 6 คน โดยภาพรวมมีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ และมีความประทับใจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวเพศชาย

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวเพศชาย มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆและมีความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังต่อไปนี้

1. สื่อบุคคล
2. สื่อมวลชน
3. สื่ออินเทอร์เน็ต
4. สื่อเฉพาะกิจ

ขณะเดียวกันมีความรู้สึกประทับใจในการดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

1. สื่อบุคคล

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 2 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคล โดยเคยได้ยินเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยมาจากเพื่อนๆ ญาติๆ ที่ได้บอกต่อกันมา ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

“เคยได้ยินเพื่อนเล่าให้ฟังว่า เชียงคานเป็นเมืองที่สวย มีชื่อเสียง อยากมาลองดู” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ผมมาเที่ยวเชียงคาน เพราะญาติพี่น้องชวนมาเที่ยวครับ” (ฉอง สบายเขต, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

2. สื่อมวลชน

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชน โดยเคยได้เห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

“เคยได้ดูข่าวช่อง 3 ตอนดึก เมื่อปีเศษๆ นอนดูโทรทัศน์ เห็นนักข่าวใส่แว่นปั่นจักรยาน พาท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“มีสื่อทีวีหลายๆช่องออกรายการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน” (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นสื่อโทรทัศน์เอาภาพสวยๆ บรรยากาศสวยๆ ที่เมืองเชียงคานมานำเสนอเหมาะกับคนที่ชอบถ่ายภาพ” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นโทรทัศน์หลายๆ ช่อง เสนอรายการท่องเที่ยวเกี่ยวกับเชียงคาน (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“รายการทีวีนำเสนอท่องเที่ยวเชียงคานเยอะมาก พอเราดูแล้วทำให้อยากลองไปสัมผัสบรรยากาศบ้านไม้เก่าๆ” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

3. สื่ออินเทอร์เน็ต

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 2 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทอินเทอร์เน็ต โดยได้เคยเห็นสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเรื่องของการท่องเที่ยว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในกระทู้บนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

“เคยเห็นเรื่องราวท่องเที่ยวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานในกระทู้บนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์การท่องเที่ยว” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เมื่อช่วงต้นปี 2554 เคยเห็นเชียงคานครั้งแรกในเฟสบุ๊ค มีคนมาโพสต์ท่าถ่ายรูปตลาดเก่า” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

4. สื่อเฉพาะกิจ

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 4 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจ โดยได้เคยเห็นสื่อเฉพาะกิจที่มีเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจากหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

“เคยเห็นข้อมูลเมืองเชียงคานจากหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“หนังสือคู่มือท่องเที่ยวเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีทำให้อยากมาเที่ยวเชียงคาน” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นหนังสือท่องเที่ยวนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองเชียงคาน มีหนังสือท่องเที่ยวที่นำเสนอเยอะมากๆ” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“เวลานี้มีหนังสือท่องเที่ยวหลายๆ เล่ม ลงภาพเมืองเชียงคานเอาไว้ มีภาพสวยๆ เยอะมาก มีการแนะนำสถานที่พัก แนะนำร้านอาหารพื้นเมือง” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

ขณะเดียวกันมีความรู้สึกประทับใจในการดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความประทับใจในบรรยากาศความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่า ที่ชาวบ้านยังได้อนุรักษ์ไว้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ประทับใจในบรรยากาศความเก่าของชุมชนที่ยังอนุรักษ์บ้านไม้เก่าๆ เอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ประทับใจความแก่ของบ้านไม้ที่สวยงาม มีความเก่า บรรยากาศเก่าๆ หลงเหลือให้ราได้มาสัมผัส” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชอบและประทับใจบรรยากาศความเป็นชุมชนดั้งเดิมที่ชาวบ้านยังเห็นความสำคัญของบ้านไม้ที่ช่วยดูแลรักษา” (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2554)

“ผมชอบความเงียบสงบ บรรยากาศที่นี่สงบเงียบ อยู่กับบ้านไม้เก่าเดิมๆ ดีครับ” (ฉอง สบายเขต,สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชอบบรรยากาศบ้านไม้เก่าๆ ความเงียบสงบ ไม่วุ่นวาย” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชายจำนวน 6 ท่าน พบว่า 2 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความประทับใจกับวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ชาวบ้านได้มีการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“ที่โคราชบ้านผมไม่มีแบบนี้ ได้มาที่นี่มาเห็นการตักบาตรข้าวเหนียวรู้สึกดีครับประทับใจ” (ฉอง สบายเขต, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ได้ตื่นแต่เช้ามาตักบาตรข้าวเหนียว ทำให้รู้ดีรู้สึกสดชื่นที่ได้ทำบุญตักบาตรกับพระหลายรูป เดินเป็นแถวยาว” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวเพศหญิง

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวเพศหญิง มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังต่อไปนี้

1. สื่อบุคคล
2. สื่อมวลชน
3. สื่ออินเทอร์เน็ต
4. สื่อเฉพาะกิจ

ขณะเดียวกันมีความรู้สึกประทับใจในการดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องดังต่อไปนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

1. สื่อบุคคล

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 3 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคล โดยเคยได้ยินเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยมาจากเพื่อนๆ ญาติๆ ที่ได้บอกต่อกันมา ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

“เพื่อนเคยเล่าให้ฟัง ที่เชียงคานมีบรรยากาศสงบดั่งเดิม พอฟังแล้วทำให้เราตัดสินใจมาเที่ยวเชียงคาน” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เพื่อนพูดถึงเชียงคานมานานมากๆ เพื่อนแนะนำมาให้เที่ยว” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“รู้จักเชียงคานเพราะเพื่อนๆ เล่าให้ฟัง พูดให้ฟังเยอะมากๆ และบอกว่าให้ลองไปเที่ยวแล้วจะชอบ” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

2. สื่อมวลชน

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 4 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชน โดยเคยได้เห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

“ดูจาก “ที่นี่หมอชิต” ทางช่อง 7 เรามาเที่ยวด้วยใจเพราะชอบเที่ยว เน้นไปแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดใหม่” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นเมืองเชียงคานออกสื่อทีวีหลายรายการมากๆ” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นสื่อโทรทัศน์หลายๆช่องเสนอรายการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน” (กิติยาภรพัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ทีวีหลายๆ ช่องที่นำเสนอรายการท่องเที่ยวเมืองเชียงคาน ช่วยกระตุ้นให้เราเกิดความยากจะไปเที่ยวเชียงคานได้นะ” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

3. สื่ออินเทอร์เน็ต

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทอินเทอร์เน็ต โดยได้เคยเห็นสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จังหวัดเลยในกระทู้บนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

“เปิดอินเทอร์เน็ต เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม อย่างเช่น ที่พัก ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สื่ออินเทอร์เน็ตช่วยทำให้รู้จักเชียงคานมากขึ้น” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“สื่ออินเทอร์เน็ตช่วยเราได้รู้จักเมืองเชียงคานได้เห็นภาพสวย เห็นบรรยากาศที่คนไปเที่ยวมาโพสต์เอาไว้” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อินเทอร์เน็ตช่วยได้เยอะ มีภาพสวยๆ ให้เราได้เลือกดู มีข้อมูลแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลแนะนำร้านอาหาร ทำให้เราเห็นความคลากสิกของชุมชนบ้านไม้เก่าๆ” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยว ทำให้เราอยากไปเที่ยว” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

4. สื่อเฉพาะกิจ

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 4 ท่าน มีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจ โดยได้เคยเห็นสื่อเฉพาะกิจที่มีเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจากหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

“เคยเห็นเชียงคานในหนังสือคู่มือท่องเที่ยว ภาพสวยดี” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เห็นหนังสือท่องเที่ยวหลายๆ เล่ม พูดถึงเมืองเชียงคาน” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 1 กรกฎาคม 2554)

“หนังสือท่องเที่ยวลงภาพบรรยากาศเมืองเชียงคานสวยดี” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เคยเห็นนิตยสารท่องเที่ยวหลายเล่มที่เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวเมืองเชียงคานน่าสนใจ” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ขณะเดียวกันมีความรู้สึกประทับใจในการดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า
2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศหญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 6 ท่าน มีความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความประทับใจในบรรยากาศความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่า ที่ชาวบ้านยังได้อนุรักษ์ไว้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ประทับชุมชนบ้านไม้เก่าๆ ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่อนุรักษ์ไว้” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ประทับความเก่าแก่ของบ้านไม้ที่มีอายุหลายร้อยปี” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชอบในบรรยากาศ ความเก่าแก่ของชุมชนบ้าน” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“บรรยากาศบ้านไม้เก่าๆ ที่มีความสวยงาม ความเงียบสงบ” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“ชุมชนบ้านไม้เก่าที่ชาวบ้านยังช่วยกันรักษาไว้” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศหญิงจำนวน 6 ท่าน พบว่า 3 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่อง ดังต่อไปนี้

2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความประทับใจกับวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ชาวบ้านได้มีการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“ ได้มาทำบุญตักบาตรข้าวเหนียวที่เชียงคาน ประทับใจมากค่ะ” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ประทับใจการตักบาตรข้าวเหนียว” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“วัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวที่น่าตื่นตาตื่นใจ เมื่อเราเห็นนักท่องเที่ยวจำนวนมากมานั่งเรียงรายรอใส่บาตรและพระหลายๆรูปเดินรับบาตร” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 12 คน แบ่งเป็น เพศชาย 6 คน และเพศหญิง 6 คน โดยภาพรวมมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวเพศชาย

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชาย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

1. สื่ออินเทอร์เน็ต
   เว็บไซต์แนะนำสถานที่ที่ท่องเที่ยว
2. สื่อเฉพาะกิจ
   ประเภท แผ่นพับ โปรชัวร์ ป้ายบอกทาง

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. การรักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า
2. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว
3. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน

1. สื่ออินเทอร์เน็ต ประเภทเว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆของ มีการรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้มากกว่านี้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากให้ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเยอะๆ เข้าถึงคนง่ายที่สุด” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ตดีที่สุด”(ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต อย่างเช่นเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ต้องเป็นข้อมูลทีมีการอัพเดทตลอดเวลา ทำให้เราได้รู้ว่าเวลานี้เชียงคานเป็นอย่างไร” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“อยากให้ประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต เพราะง่ายและสะดวกในการค้นหาข้อมูล” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชาย 6 คน พบว่า จำนวน 2 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

2. สื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทาง เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการให้มีการติดตั้งประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด อีกทั้ง มีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆภายชุมชน ซึ่งวิเคราะห์จากคำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ควรมีการเพิ่มเติมสื่อเฉพาะกิจพวกป้ายประชาสัมพันธ์บอกเส้นทางว่าตามตรอกซอกซอยในชุมชน บ้านหลังไหนเป็นบ้านเก่า เพื่อที่จะได้ให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรมีการทำแผ่นพับโปรชัวร์แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพราะเวลามาเที่ยวเค้าจะได้มีแผ่นพับโปรชัวร์เป็นไกด์นำทาง และยังได้เก็บไปฝากเพื่อนๆ หรือญาติๆ ที่อยากจะมาเที่ยวเชียงคาน ได้ใช้เป็นข้อมูลประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 6 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การรักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่อยากให้ทางชุมชนมีการอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเอาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป ไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากให้เมืองเชียงคานคงอยู่แบบนี้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนทั่วไปได้รู้จักความเก่าแก่มากที่สุด” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้คงความเป็นชุมชนบ้านไม้เก่ารักษาไว้ให้นานที่สุด” (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ความเก่าแก่ของบ้านไม้ที่ทุกคนควรรักษาเอาไว้ให้นานๆ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มาเรียนรู้ได้ศึกษา” (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเอาไว้ เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จัก” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ควรอนุรักษ์บ้านไม้เก่า สวย ควรค่าแก่การรักษาไว้” (ฉอง สบายเขต, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้ช่วยกันรักษาบ้านไม้เก่าเอาไว้ให้นานที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่หาดูได้ยาก เป็นสิ่งที่มีค่า (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 2 ท่าน มีความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

2. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่อยากให้ทางชุมชนรักษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวไว้ให้นาน เป็นจุดเด่นทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวเมืองเชียงคาน ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากให้ชุมชนรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียวเอาไว้ให้นาน มันคือจุดขายที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวเชียงคาน” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“การตักบาตรข้าวเหนียวเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างมาก ชาวบ้านควรช่วยกันรักษาไว้” (ฉอง สบายเขต, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

3. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนช่วยกันรักษาความเป็นเมืองเก่า โดยไม่ต้องการให้มีสถานบันเทิง ร้านขายเครื่องดื่มเหล้าเบียร์เข้ามาในชุมชน เพราะจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรม และอาจให้เกิดอาชญากรรมได้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ไม่ต้องการให้ขายเหล้า เห็นด้วยการรณรงค์ไม่ขายเหล้า ไม่มีบาร์เบียร์ เพราะสิ่งที่ทำให้เมืองเจริญไว” (อนุวัตร พูลศรี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ไม่อยากให้มีร้านเหล้า ร้านเบียร์มาเปิดที่เชียงคาน กลัวจะเกิดอาชญากรรมและทำให้เมืองไม่สงบ (ยุทธพงศ์ โคตรคำ, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ไม่ต้องการให้มีสถานบันเทิงที่เชียงคาน” (ณรงค์ อนุรักษ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ไม่อยากให้มีแหล่งอบายมุขเกิดขึ้น ทั้งร้านเหล้า ร้านเบียร์ ร้านคาราโอเกะ เพราะจะให้เมืองมีแต่ความเสื่อมโทรม และเป็นบ่อเกิดปัญหาอาชญากรรม” (สานิจ ขันธ์ทอง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ไม่อยากให้สถานบันเทิงเริมรมเข้ามาในพื้นที่เมืองเชียงคาน ไม่อยากให้เสียงดัง ไม่อยากให้เชียงคานเหมือนปาย” (สาธิต บุญยิ่งสถิต, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศชาหญิง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

1. สื่ออินเทอร์เน็ต

เว็บไซต์แนะนำสถานที่ที่ท่องเที่ยว

2. สื่อเฉพาะกิจ

ประเภท แผ่นพับ โปรชัวร์ ป้ายบอกทาง

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. การรักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า
2. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว
3. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน

1. สื่ออินเทอร์เน็ต ประเภทเว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของมีการรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้มากกว่านี้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ตเยอะๆ อย่างเช่นเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นประโยชน์กับเรามาก ไม่ว่าจะเป็นการหาที่พัก หาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ตนะ เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงทุกคนได้ง่ายที่สุด” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้ประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต และเป็นข้อมูลใหม่ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวอัพเดทการท่องเที่ยวที่เชียงคานได้ตลอดเวลา” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชียงคานผ่านอินเทอร์เน็ต ทั้งเรื่องของสถานที่พัก แนะนำการเดินทาง ร้านอาหาร พร้อมกับลงรูปภาพสวยๆ ให้มากขึ้น” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“อินเทอร์เน็ตช่วยนักท่องเที่ยวได้เยอะนะ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรอัพเดทสถานที่พัก ร้านอาหาร การเดินทางลงในเว็บไซต์ท่องเที่ยวเพราะเป็นข้อมูลสำคัญ” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มเพศหญิง 6 คน พบว่า จำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

2. สื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทาง เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการให้มีการติดตั้งประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด อีกทั้ง มีแผ่นพับ โปรชัวร์ไว้แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ภายชุมชน ซึ่งวิเคราะห์จากคำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากให้มีแผ่นพับ หรือ โปรชัวร์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในเชียงคาน” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรมีการประชาสัมพันธ์ป้ายบอกทางให้ชัดเจน นักท่องเที่ยวจะได้รู้ว่าบ้านหลังไหนเก่าจริงๆ เพื่อเป็นการศึกษา เพราะตามซอยๆต่างๆมีบ้านไม้เยอะมากๆ” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ควรมีการแจกโปรชัวร์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในเชียงคาน นักท่องเที่ยวจะได้รู้ว่านอกจากชุมชนบ้านไม้เก่ายังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ไหนอีกบ้าง และในโปรชัวร์ควรบอกเล่าประวัติความเป็นมาของเชียงคานด้วยนะค่ะ จะดีมาก” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 6 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การรักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่อยากให้ทางชุมชนมีการอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเอาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป ไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“อยากให้รักษาบ้านไม้เก่าเอาไว้ให้นานที่สุด” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชาวบ้านควรอนุรักษ์ความเป็นบ้านไม้เก่า เพื่อเก็บไว้ให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ศึกษาวิจัย” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชาวบ้านควรอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าให้นานตราบนานเท่านาน” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ชุมชนบ้านไม้เก่าเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า ทุกคนควรช่วยกันอนุรักษ์ และรักษาไว้ให้นานที่สุดไม่อยากให้เปลี่ยนแปลง” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชาวบ้านควรช่วยกันรักษาบ้านไม้เก่าๆ เอาไว้ ปัจจุบันเริ่มหาดูยาก” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“ชาวบ้านควรช่วยกันรักษาชุมชนบ้านไม้เก่า ไม่อยากให้ขายเปลี่ยนมือหรือเปลี่ยนเจ้าของ” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 4 ท่าน มีความเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

2. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่อยากให้ทางชุมชนรักษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวไว้ให้นาน เป็นจุดเด่นทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวเมืองเชียงคาน ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากให้ชาวบ้านช่วยกันรักษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวเอาไว้ให้นานๆ เป็นเอกลักษณ์ที่ช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวเชียงคาน อยากที่จะมาตักบาตรข้าวเหนียว ซึ่งหาดูได้ยากมาก” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ชาวบ้านควรรักษาวัฒนธรรมประเพณีการตักบาตรข้าวเหนียว เป็นสิ่งที่หาดูยาก และเป็นจุดขายของเมืองเชียงคาน” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้ชาวบ้านช่วยกันรักษาวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียว” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“การตักบาตรข้าวเหนียวเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ทุกคนในเชียงคานควรรักษาเอาไว้นะค่ะ” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จำนวน 6 ท่าน พบว่า จำนวน 6 ท่าน มีความคิดเห็นในเรื่องดังต่อไปนี้

3. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน เป็นข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนช่วยกันรักษาความเป็นเมืองเก่า โดยไม่ต้องการให้มีสถานบันเทิง ร้านขายเครื่องดื่มเหล้าเบียร์เข้ามาในชุมชน เพราะจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรม และอาจให้เกิดอาชญากรรมได้ ซึ่งวิเคราะห์คำพูดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“อยากให้เชียงคานเป็นแบบนี้ต่อไป ไม่อยากให้เปิดเป็นธุรกิจมากกว่านี้ ไม่อยากให้มีแหล่งบันเทิง กลัวจะมีแหล่งเสื่อมโทรมเกิดขึ้น” (กิติยาภร พัฒธวีสัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

“ไม่อยากให้เชียงคาน มีเธค หรือผับ ไม่อยากให้มีร้านขายเหล้า กลัวเกิดปัญหาอาชญากรรม” (อุษา ศรีไชยา, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ไม่อยากให้มีแหล่งบันเทิงมากมาย ไม่อยากให้มีเทค ผับ มันสูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของเชียงคาน” (จงจิตนลิน จิตตพิสุทธิ์, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“ที่เชียงคานไม่ควรมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกฮอลล์ ไม่ควรมีสถานบันเทิงเกิดขึ้น เพราะมันคือแหล่งอาชญกรรมทำให้เมืองเชียงคานหมดความสวยงาม” (รพินทร์นิภา เนียมใจดี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2554)

“เชียงคานไม่ควรมีสถานบันเทิง ไม่มีควรขายเหล้าเบียร์” (ปรีดาวรรณ เพชรสุทธิ์, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

“อยากให้ชาวเชียงคานเข้มแข็ง ช่วยป้องกันไม่ให้ร้านเหล้าร้านเบียร์เกิดในชุมชน กลัวบรรยากาศความเงียบสงบ และเมืองแห่งวัฒนธรรมหายไป” (นุสรา เย็นประเสริฐ, สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2554)

ผลการศึกษาจากข้อมูลทางด้านการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาย และนักท่องเที่ยวหญิงเกี่ยวกับ ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปเป็นตารางแสดงประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยที่มีต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวชาย และกลุ่มนักท่องเที่ยวหญิง ได้ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตารางที่ 4.2 แสดงประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย

ประเด็นคำถาม	กลุ่มนักท่องเที่ยวชาย	กลุ่มนักท่องเที่ยวหญิง
4.1 ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า 2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว	1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า 2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตร ข้าวเหนียว
4.2 ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	1. สื่อมวลชน (สื่อโทรทัศน์) - ได้เห็นภาพและได้ยินเสียง - มีการเปิดรับข่าวสารเป็นประจำมากกว่า 2. สื่อเฉพาะกิจ (หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว) - ได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียด - ได้เห็นภาพที่สวยงามลงไว้ประกอบในหนังสือ	1. สื่อมวลชน (สื่อโทรทัศน์) - ได้เห็นภาพและได้ยินเสียง - มีการเปิดรับข่าวสารเป็นประจำมากกว่า 2. สื่ออินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว) - มีข้อมูลและลงภาพประกอบอย่างชัดเจน 3. สื่อเฉพาะกิจ (หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว) - ได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียด - ได้เห็นภาพที่สวยงามลงไว้ประกอบในหนังสือ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	กลุ่มนักท่องเที่ยวชาย	กลุ่มนักท่องเที่ยวหญิง
4.3 การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์และความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	1. สื่อบุคคล (รับรู้ 2 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้จากเพื่อนๆ บอกต่อกันมา 2. สื่อมวลชน (รับรู้ 5 ท่าน จากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากรายการโทรทัศน์ 3. สื่ออินเทอร์เน็ต (รับรู้ 2 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากกระทู้บนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์การท่องเที่ยว 4. สื่อเฉพาะกิจ (รับรู้ 4 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว ความประทับใจ 1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า 2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว	1. สื่อบุคคล (รับรู้ 3 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้จากเพื่อนๆ บอกต่อกันมา 2. สื่อมวลชน (รับรู้ 4 ท่าน จากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากรายการโทรทัศน์ 3. สื่ออินเทอร์เน็ต (รับรู้ 5 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากกระทู้บนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์การท่องเที่ยว 4. สื่อเฉพาะกิจ (รับรู้ 4 ท่านจากจำนวน 6 ท่าน) - รับรู้มาจากหนังสือคู่มือการท่องเที่ยว ความประทับใจ 1. บรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่า 2. วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	กลุ่มนักท่องเที่ยวชาย	กลุ่มนักท่องเที่ยวหญิง
4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	1. สื่ออินเทอร์เน็ต - ต้องการให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ทางสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้น มีการรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงอย่างต่อเนื่อง 2. สื่อเฉพาะกิจ - มีการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และมีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลแนะนำสถานที่ต่างๆ ภายในชุมชน 3. ควรอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเพื่อที่จะอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา 4. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว 5. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน	1. สื่ออินเทอร์เน็ต - ต้องการให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ทางสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้น มีการรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขงอย่างต่อเนื่อง 2. สื่อเฉพาะกิจ - มีการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น และมีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลแนะนำสถานที่ต่างๆภายในชุมชน 3. ควรอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเพื่อที่จะอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา 4. การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว 5. ไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง **“การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย”** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 29 คน อันประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐ โดยผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน
4. ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมา และสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 4 ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย

ประวัติความเป็นมา และสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ประวัติความเป็นมา และสภาพของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็น 4 ช่วงเหตุการณ์ ดังนี้

1.1 จากเมืองชะนะคามประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสู่เมืองใหม่เชียงคาน (พ.ศ. 1400 - พ.ศ.2484)

เมืองเชียงคาน เป็นอำเภอชายแดนอำเภอหนึ่งของจังหวัดเลย มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นอาณาเขตกับประเทศลาว ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือ 48 กิโลเมตร ด้วยทางหลวงจังหวัด สมัยดั้งเดิมเมืองเชียงคานตั้งอยู่ที่เมืองชะนะคาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปีพุทธศักราช 1400 สมัยนั้นอาณาจักรลานช้างแยกออกเป็นอาณาเขตมาสามารถดำรงความเป็นเอกราชได้ ชาวเมืองเชียงคานบางส่วนพากันอพยพไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บริเวณปากเหือง ต่อมาฝรั่งเศสเข้ายึดครองดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงทั้งหมดชาวเชียงคานที่เหลืออยู่ได้อพยพไปอยู่ที่เมืองปากเหืองโดยสิ้นเชิงพร้อมนั้นก็นำเอาชื่อเมืองเชียงคาน ไปตั้งชื่อใหม่ที่ปากเหืองอีก ต่อมาย้ายเมืองไปตั้งอยู่ที่ บ้านท่านาจันทร์เรียกชื่อว่า เมืองใหม่เชียงคาน ตั้งอยู่บริเวณวัดมหาธาตุ ต่อมาย้ายไปตั้งอยู่ที่บริเวณวัดโพนชัย โดยมีพระยาอุปราช ซึ่งเป็นทหารคนสนิทของพระเจ้าชัยจักพรรดิ์แผ่นแผ้วลงมาอยู่ด้วย เมื่ออนุชาสิ้นพระชนม์ พระยาอุปราชก็ตั้งตนเป็นผู้ปกครองเมือง โดยกินส่วยกินเองและขึ้นสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าแผ่นดินไทยสมัยรัชกาลที่ 5 แล้วเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น พระยาศรีอรรคฮาด (ทองดี ศรีประเสริฐ)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2450 จังหวัดเลย แบ่งเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอกุดป่อง อำเภอท่าลี่ อำเภอด่านซ้าย ซึ่งโอนมาจากจังหวัดพิษณุโลก อำเภอวังสะพุงซึ่งโอนมาจากเมืองหล่มสัก และอำเภอเชียงคาน ภายหลังได้มีการปกครองแบบเทศาภิบาล จึงได้ยุบบริเวณเมืองปากเหือง เพื่อจัดตั้งเป็นจังหวัดเลย โดยอำเภอเชียงคานยังคงฐานะเป็นเมือง และยังคงความเป็นเอกเทศโดยไม่ทราบว่าจะขึ้นอยู่ในความปกครองของเมืองใดในประเทศไทยเป็นเวลาเกือบ 4 ปี ได้รับขนานนามว่า “เอกราชน้อยเมืองเชียงคาน”

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จากนั้น ในปี พ.ศ. 2452 ตามระเบียบการปกครองเทศาภิบาล ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีอรรคฮาต ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองเชียงคาน และเป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายอำเภอคนแรกของเมืองเชียงคาน เมื่อปี พ.ศ. 2454 ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย โอนท้องที่อำเภอเชียงคาน จากแขวงเมืองพิชัย มณฑลพิษณุโลก มาขึ้นสังกัดจังหวัดเลย มณฑลอุดรธานี แล้วยุบเมืองเชียงคานลงเป็นอำเภอ โปรดเกล้าให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาลเช่นเดียวกับ หัวเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสะดวกในการปกครอง เพราะอำเภอเชียงคานห่างจากตัวจังหวัดเลยประมาร 48 กิโลเมตร ซึ่งพระยาศรีอรรคฮาต ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการอำเภอเชียงคาน (นายอำเภอ) คนแรกได้ประมาณ 2 ปี ก็ลาออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญจนถึงอนิจกรรมเมื่อปี 2554 หลังจากทางการได้มีการยุบฐานะเมืองเชียงคานลงเป็นอำเภอ จึงได้ได้มีการย้ายที่ว่าการอำเภอเชียงคานจากวัดโพนชัน มาอยู่ที่บริเวณวัดท่าคกตราบเท่าทุกวันนี้

1.2 จากเมืองใหม่เชียงคานสู่เทศบาลตำบลเชียงคาน (พ.ศ. 2485 - 2542)

หลังจาก “ชุมชนบ้านท่านาจันทร์” ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “เมืองเชียงคาน” จวบจนถึงปัจจุบัน ขอบเขตของอำเภอเชียงคานตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง (ตรงข้ามกับเมืองชนะคาม แขวงแวงจันทร์ ราชอาณาจักรลาว) อยู่ทิศเหนือของจังหวัดเลย ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อำเภอเชียงคาน แบ่งออกเป็น 8 ตำบล คือ ตำบลเชียงคาน ตำบลนาซ่าว ตำบลธาตุ ตำบลจอมศรี ตำบลเขาแก้ว ตำบลบุฮม ตำบลปากตม ตำบลหาดทรายขาว มีพื้นที่ทั้งหมด 745 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรกรรมประมาณ 131 ตารางกิโลเมตร ที่เป็นภูเขาประมาณ 614 ตารางกิโลเมตร เทศบาลตำบลเชียงคาน เป็นหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล และได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลเชียงคาน ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะ จากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เทศบาลตำบลเชียงคานแบ่งออกเป็น 9 ชุมชน คือ ชุมชนคุ้มวัดท่าคก ชุมชนคุ้มวัดป่าใต้ ชุมชนคุ้มวัดศรีพนมมาศ ชุมชนคุ้มวัดมหาธาตุ ชุมชนคุ้มวัดศรีคุณเมือง ชุมชนคุ้มวัดมัชฌิมาราม (ป่ากลาง) ชุมชนคุ้มวัดโพนชัย ชุมชนคุ้มวัดสันติวนาราม ชุมชนส่วนราชการ มีจำนวนประชากรนับถึงเดือน พฤษภาคม ปี 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,042 คน ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาล คิดเป็น 2,202.96 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนรวม 2,332 ครัวเรือน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.3 จากอาชีพค้าขายสู่ผ้าฝ้ายทอมือ (พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2549)

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ (ไร่ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว งา ปอ มันสำปะหลัง) ทำสวน โดยเฉพาะ สวนกล้วย ค้าขาย มีข้าวปลาอาหารสมบูรณ์ ประชาชนมีฐานะปานกลางจะมีรายได้จากการประกอบอาชีพค้าขาย นอกจากการประกอบอาชีพค้าขายแล้ว ชาวบ้านเชียงคานแต่ดั้งเดิมประกอบอาชีพทอผ้านวมฝ้าย หรือ "ผ้าห่มฝ้าย" ซึ่งทำกันมาตั้งแต่โบร่ำโบราณ เรียกว่าทำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคนแล้ว ปัจจุบันสินค้าขึ้นชื่อชนิดนี้ของที่นี่ มีหลายเจ้าหลายยี่ห้อให้เลือกซื้อ และในยุคที่นักเดินทางนิยมมาท่องเที่ยวเชียงคาน "ผ้านวมฝ้าย" และผลิตภัณฑ์หลายอย่างทั้งหมอนหนุน หมอนข้าง เบาะนั่งที่ทำจากฝ้าย ต่างขายดิบขายดี จนฝ้ายในพื้นที่ขาดแคลน ต้องนำเข้าจากฝั่งลาว บางช่วงผ้าห่มฝ้ายหมด ต้องนำใยสังเคราะห์มาทำแทน และจากคำขวัญของอำเภอเชียงคานที่ว่า "เมืองคนงาม ข้าวหลามยาว มะพร้าวแก้ว เพริศแพร้วเกาะแก่ง แหล่งวัฒนธรรม น้อมนำศูนย์ศิลปาชีพ" หมายถึงผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อ อย่างเช่นมะพร้าวแก้ว

1.4 จากผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายสู่ธุรกิจโฮมสเตย์ (พ.ศ. 2550 - ปัจจุบัน)

ในปี 2550 เป็นปีที่ความเจริญเริ่มเข้ามาสู่เมืองเชียงคาน เพราะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชนอำเภอเมืองเชียงคานให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ด้วยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ทั้งประวัติความเป็นมาของอำเภอเชียงคาน สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ แหล่งวัฒนธรรม ผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ได้จัดให้กิจกรรมวอล์คแรลลี่พาสื่อมวลชนมาเยี่ยมชม จากนั้นเป็นต้นมาการดำเนินอาชีพของชาวบ้านบริเวณชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงเกิดความเปลี่ยนแปลง คนในชุมชนรวมตัวกันจัดเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ขึ้นมา โดยอาศัยศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของชาวบ้าน ชุมชนบ้านไม้เก่าโบราณบริเวณถนนชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตั้งอยู่บริเวณถนนชายโขง มีลักษณะเป็นห้องแถวเรียงกันตลอดแนว อายุประมาณ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยมเปิดกว้าง เนื่องจากสมัยก่อนเป็นชุมชนค้าขายไทย-ลาว และปัจจุบันบ้านบางหลัง ได้ปรับปรุงขึ้นเพื่อทำเป็นที่พักโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และร้านอินเทอร์เน็ต

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตอนที่ 1 การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ประกอบไปด้วย 4 สื่อ ดังนี้

1.1 สื่อบุคคล

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อบุคคลนั้น เป็นการประชาสัมพันธ์โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ง่ายที่สุด ที่ทางชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้แก่

1.1.1 ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลกลุ่มแรกที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอก โดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนเมื่อได้ออกนอกหมู่บ้าน เวลาไปพบใครที่ไหนทั้งญาติและเพื่อนๆ มีโอกาสก็จะเชิญชวนให้คนภายนอกได้เข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.1.2 เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยว เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลที่ช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์ชักจูงให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ ที่เป็นเพื่อนของตนเอง หรือไม่ก็เป็นญาติพี่น้องของตนเองได้เข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.1.3 เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลที่มีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เป็นที่รู้จักได้อีกทางหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้รับรู้ข้อมูลและเรื่องรางของทางชุมชนจากเจ้าหน้าที่บริษัทนำเที่ยวที่จะมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับทางชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.2 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ ได้แก่

1.2.1 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว โดยสามารถแบ่งบริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) ออกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1.2.1.1 บริการข้อมูลทางที่ทางชุมชนจัดทำขึ้นเอง โดยระยะเริ่มแรกของการเปิดตัวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้มีการจัดทำเว็บไซต์ชุมชนขึ้นมาเอง ภายใต้เว็บไซต์ที่มีชื่อว่า “WWW.เชียงคาน.Com” ซึ่งการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเองนี้ ทางชุมชนได้มีการว่าจ้างโปรแกรมเมอร์ให้เป็นผู้จัดทำ และดูแลเว็บไซต์ของชุมชน โดยทางชุมชนจะเป็นผู้ดูแลในส่วนของเนื้อหาของเว็บไซต์ทั้งหมด และสามารถเข้าไปปรับเปลี่ยนได้ด้วยตัวเอง ซึ่งมีบทบาทในการช่วยลงข้อมูลเรื่องราวต่างๆของการท่องเที่ยวของชุมชนให้อย่างต่อเนื่อง

1.2.1.2 บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ผู้ประกอบการจัดทำขึ้นเอง โดยภายหลังจากการที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้เปิดตัวเป็นชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้พอสมควร ทางผู้ประกอบการภายในชุมชนได้มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน ภายใต้เว็บไซต์ **www.chiangkhan.com** ซึ่งการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเองนี้ ทางผู้ประกอบการได้มีการร่วมกลุ่มกันว่าจ้างโปรแกรมเมอร์ให้เป็นผู้จัดทำ และดูแลเว็บไซต์ หากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือเจ้าของโฮมสเตย์ต้องการจะใช้เว็บดังกล่าวเพื่อประชาสัมพันธ์จะมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 200 บาท หรือ ปีละ 2,000 บาท โดยผู้ประกอบการจะเป็นผู้ดูแลในส่วนของเนื้อหาของเว็บไซต์ทั้งหมดและสามารถเข้าไปปรับเปลี่ยนได้ด้วยตัวเอง

1.2.2 บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวได้โดยที่ทางชุมชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรเลย เกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้เข้าไปโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ต่างๆ อยู่เป็นประจำ และได้เขียนถึงชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องราวต่างๆ ไว้อย่างน่าสนใจ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1.3 สื่อมวลชน

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ โดยสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อสารมวลชนเหล่านี้ ทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้ผลิตขึ้นมาเอง แต่มีบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตขึ้นมา ได้แก่

1.3.1 โทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอกได้รู้จัก โดยทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำ หรือผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตให้ โดยมีสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ในประเทศ และเคเบิ้ลทีวี ได้เดินทางเข้ามาในชุมชน เพื่อติดต่อขอถ่ายทำรายการทางสถานีโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

1.3.2 หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ โดยทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำหรือผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตให้โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้สื่อข่าว คอลัมน์นิสต์ของหนังสือพิมพ์ต่างๆได้ติดต่อเข้ามาเพื่อขอข้อมูลและเข้ามาเที่ยวชมในหมู่บ้านท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ

1.3.3 นิตยสาร/วารสาร เป็นสื่อมวลชนที่ได้ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ โดยทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำ หรือ ผลิตขึ้นมาเอง แต่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกเป็นผู้ผลิตให้ทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.4 สื่อเฉพาะกิจ

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อเฉพาะกิจเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งมีทั้งที่ผลิตสื่อเฉพาะกิจของชุมชนขึ้นมาเอง และสื่อเฉพาะกิจบางส่วนที่มีหน่วยงานภายนอกผลิตขึ้นมาให้ช่วย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เป็นอย่างดี ได้แก่

1.4.1 แผ่นพับ เป็นสื่อเฉพาะกิจชนิดแรกที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้จัดทำขึ้น โดยได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยแผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนจะมีลักษณะเรียบง่ายเป็นแบบแผ่นพับสอง

1.4.2 เอกสารทางวิชาการ เป็นสื่อเฉพาะกิจที่บุคคลภายนอกจัดทำขึ้นมาเองทางชุมชนไม่ได้เป็นผู้จัดทำโดยส่วนใหญ่เป็นคณะครู อาจารย์ และนักศึกษาที่เข้ามาทำการศึกษาดูงาน ทำการวิจัยกันในชุมชน และเข้ามาขอข้อมูลกับคนในชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้และเผยแพร่ไปนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้อีกทางหนึ่ง

1.4.3 สินค้าของที่ระลึก เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ทางชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้มีการจัดทำขึ้นมาเอง โดยสินค้าของที่ระลึกของทางชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อยืด ซึ่งก็มีหลายแบบ ทั้งคำพูด หรือจะเป็นลวดลายรถจักรยาน ตู้ไปรษณีย์ แสดงถึงสัญลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนได้อีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย

ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นบริบท(สิ่งแวดล้อม)ภายนอกชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้

2.1.1 นโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำให้ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้รับการส่งเสริม และ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย ได้เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนตั้งแต่เริ่มเปิดตัวเป็นชุมชนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยได้บรรจุให้ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งมีการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นหนึ่งในสินค้าทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนการตลาดประมาณ 3 ปี โดยได้มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาจัดการอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในเรื่องของเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 การส่งเสริมจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนได้ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เป็นที่รู้จัก และช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทสถานีโทรทัศน์ซึ่งจะมีบทบาทอย่างมากในการเข้ามาทำการบันทึกภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อนำไปออกอากาศ ไม่ว่าจะเป็น สถานีโทรทัศน์ภายในประเทศ เคเบิ้ลทีวี ได้เข้ามาเข้ามาถ่ายทำรายการโทรทัศน์อยู่อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่มีการเปิดตัวชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

2.2 ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่มีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จได้ มีดังนี้ คือ

2.2.1 สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นชุมชนบ้านไม้เก่าที่มีสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยสองฝั่งของชุมชนเป็นบ้านไม้เก่าอายุ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยม เริ่มตั้งแต่ซอย 1 ถึง ซอย 20 ตามถนนในชุมชน หรือ ตามตรอกซอกยังมีการอนุรักษ์บ้านไม้เก่า ปัจจุบันพบว่า บ้านไม้เก่าโบราณเริ่มมีตัดทองรายละเอียดรูปแบบในการสร้างออกไปบ้าง เช่น มีการก่อสร้างอิฐใต้ถุนเรือนเป็นห้องต่างๆ ทำบันไดขึ้นบ้านไว้ในชายคามิให้ตากแดดตากฝน หรือหน้าต่างแต่เดิมเป็นหน้าต่างไม้เปิดเข้าด้านในตัวเรือนได้เปลี่ยนเป็นกระจกระบบบานกระทุ้ง หรือบานเลื่อนบานเกล็ดเพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.2.2 วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของหมู่บ้าน ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นชุมชนที่ชาวบ้านมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ท้องถิ่นที่เรียบง่ายแบบไทยๆ โดยเฉพาะ วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดขาย ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น การตักบาตรข้าวเหนียว ผีขนน้ำ งานสงกรานต์ งานออกพรรษาซึ่งถือเป็นจุดขายที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เป็นอย่างดี

2.2.3 บทบาทของผู้นำชุมชน การจัดการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น กลุ่มผู้นำชุมชนมีบทบาทในการช่วยจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการได้แก่ นักวิชาการท้องถิ่น ผู้อาวุโสในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำมีบทบาทร่วมกันในการกำหนดแผนการจัดการ กฎ ระเบียบ บทบาทในการเผยแพร่ขอมูลข่าวสาร บทบาทในการดูแลบริการนักท่องเที่ยวและบทบาทในการแก้ปัญหา

2.2.4 ผลประโยชน์จากรายได้ที่จะได้รับ เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกันเพื่อจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน เพราะนอกจากเจ้าของบ้านที่เปิดบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยวจะมีรายได้เพิ่มขึ้น การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนยังส่งผลให้เกิดการสร้างธุรกิจชุมชนขึ้นภายในชุมชน และสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านหลายๆ กลุ่มด้วยกัน เช่น กลุ่มรถสกายแล็ป กลุ่มแม่ค้าอาหารพื้นเมือง กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง จากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะมีแกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นผู้ริเริ่ม ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีการประชุมร่วมกัน ซึ่งเป็นการประชุมระหว่าง แกนนำชุมชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อรับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย ซึ่งเป็นการวางแผนการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน จากการวิจัยพบว่า แกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เช่น การรักษาวัฒนธรรมประเพณีการตักบาตรข้าวเหนียว ที่ชาวบ้านจะยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านานวิถีชีวิตของชาวบ้านเชียงคานไม่เปลี่ยนไป ถึงไม่มีนักท่องเที่ยว การดำเนินชีวิตของชาวบ้านเป็นไปอย่างเรียบง่าย อย่างเช่นวัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่ทุกคนปฏิบัติกันทุกวัน สืบทอดจากรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายายมาถึงรุ่นลูกหลาน แม้ในบางช่วงเวลาจะไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่ชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน แต่ในช่วงเช้าของทุกๆ วัน ชาวบ้านยังยึดถือปฏิบัติการตักบาตรข้าวเหนียวและในช่วงเวลา 10 นาฬิกาจะเข้าวัดนำอาหารไปถวายพระ

3.3 การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล จากการวิจัยพบว่า แกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่า บริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้วิธีการพูดคุย หารือกับชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาวัฒนธรรมดั่งเดิมของเมืองเชียงคานให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยแบบมีส่วนร่วม และได้เข้าร่วมวงสนทนากับกลุ่มชาวบ้าน และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีกลุ่มชาวบ้านเมืองเชียงคาน และกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้มีการรวมตัว ภายใต้ชื่อ ชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน ซึ่งมีสมาชิกเป็นชาวบ้านภายในเมืองเชียงคานประมาณ 30-40 หลัง ได้รวมตัวช่วยกันส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมเมืองเชียงคานอีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 4 ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย

ประสิทธิผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งออกได้ 4 ประเด็น ดังนี้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

4.1 ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเป็นการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชายได้รับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่าและวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิงได้รับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่าและวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว

4.2 ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย มีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อมวลชนมากที่สุด เพราะได้เห็นภาพ และได้ยินเสียง รองลงมาคือ สื่อเฉพาะกิจ ทางคู่มือหนังสือการท่องเที่ยว เพราะได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียดและได้เห็นภาพที่สวยงามลงประกอบไว้ในหนังสือ

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง มีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยสื่อมวลชนมากที่สุด เพราะได้เห็นภาพ และได้ยินเสียง รองลงมาคือ สื่ออินเทอร์เน็ต เพราะได้เห็นข้อมูลและภาพลงไว้อย่างชัดเจน และสุดท้าย คือ สื่อเฉพาะกิจ ทางคู่มือหนังสือการท่องเที่ยว เพราะได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียดและได้เห็นภาพที่สวยงามลงประกอบไว้ในหนังสือ

4.3 การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ และความประทับใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเป็นการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชายมีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลยจากสื่อมวลชนมากที่สุด โดยรับรู้มาจากรายการโทรทัศน์ รองลงมา

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

คือ สื่อเฉพาะกิจ รับรู้มาจากหนังสือคู่มือท่องเที่ยว รองลำดับต่อมา คือ สื่อบุคคล โดยรับรู้มาจากเพื่อนๆบอกต่อกันมา และสุดท้ายคือ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยรับรู้มาจากกระทู้เว็บบอร์ดของเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย มีความรู้สึกประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับ บรรยากาศความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่า ที่ชาวบ้านยังได้อนุรักษ์ไว้ วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวที่ชาวบ้านได้มีการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิงมีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลยจาก สื่อเฉพาะกิจมากที่สุด โดยรับรู้มาจากหนังสือคู่มือท่องเที่ยว รองลงมา คือ สื่อมวลชน โดยรับรู้จากรายการโทรทัศน์ ลำดับต่อมา คือ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยรับรู้มาจากกระทู้เว็บบอร์ดของเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และสุดท้ายรับรู้จาก สื่อบุคคล โดยรับรู้มาจากเพื่อนๆ บอกต่อกันมา ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง มีความรู้สึกประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับ บรรยากาศความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่า ที่ชาวบ้านยังได้อนุรักษ์ไว้วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวที่ชาวบ้านได้มีการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเป็นการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชาย จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชายมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องเกี่ยวกับสื่ออินเทอร์เน็ตควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ควรรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการค้นหาข้อมูล และสื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทาง โดยต้องการให้มีการตั้งจุดประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด อีกทั้ง มีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ภายในชุมชน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้ชายมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยอยากให้ชุมชนการ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

รักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว และไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน

นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องเกี่ยวกับสื่ออินเทอร์เน็ตควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ควรรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการค้นหาข้อมูล และสื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทาง โดยต้องการให้มีการตั้งจุดประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด อีกทั้ง มีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆภายชุมชน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้หญิง มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยโดยอยากให้ชุมชนการรักษาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว และไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน

5.2 อภิปรายผลวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง **“การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย”** ผู้วิจัยได้อภิปรายผลที่เป็นประเด็นสำคัญเพื่อตอบปัญหาการนำวิจัยดังนี้

1. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ประกอบไปด้วย 4 สื่อ ด้วยกัน คือ สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

1. สื่อบุคคล จากการวิเคราะห์สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคล ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์เรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ได้รับรู้ อันได้แก่ สื่อบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน เพื่อนสนิทและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยว เจ้าหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยว จะเป็นสื่อบุคคลที่ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ เนื่องจากเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ง่ายที่สุดและชุมชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น สามารถชักจูงให้นักท่องเที่ยวได้โดยวิธีการพูดคุยแบบเป็นกันเอง ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปในลักษณะที่ยืดหยุ่นปรับให้เข้ากับนักท่องเที่ยวเป็นรายๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ของ Katz and Lazarsfeld (1955: 27) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 62) ที่ได้กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนทัศนคติ และยอมรับที่จะให้ความช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด

2. สื่ออินเทอร์เน็ต จากการวิเคราะห์สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ได้แก่ การบริการข้อมูลทางเว็บไซต์ (WWW) และบริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์ต่างๆ ถือได้ว่าชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยมากในยุคปัจจุบันเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดมากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะมีพื้นที่มากกว่า และมีความรวดเร็วคลอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง สื่อประชาสัมพันธ์ของ ณัฏยา จรูญกาญจนกุล (2541) อ้างถึงใน พรพรรณ ประจักษ์เนตร (2544: 3) ที่ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โดยผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสาร โดยมีรายละเอียดมากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะมีพื้นที่มากกว่า และ ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลข่าวสาร และสามารถค้นหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัยได้ทันที

3. สื่อมวลชน จากการวิเคราะห์สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชน ผู้วิจัยพบว่าชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนอย่างครอบคลุม อันได้แก่ สื่อทางโทรทัศน์ สื่อทางวิทยุ สื่อทางหนังสือพิมพ์ และสื่อนิตยสาร/วารสาร เข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ โดยสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อมวลชนเหล่านี้ ทางชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่ได้เป็นผู้ผลิตขึ้นมาเอง แต่

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกให้ช่วยติดต่อประสานงานกับทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ได้เข้ามาทำการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว ทางชุมชนจะสนับสนุนให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในเรื่องต่างๆ ที่ทางผู้ผลิตสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ขอมา สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ของ ปรมะ สตะเวทิน (2531: 65) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 60) ที่ได้กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นสื่อที่มีความเป็นอิสระ และมีดุลยพินิจของตนเองในการพิจารณาข่าวสารที่นักประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือในการเผยแพร่ว่าจะมีความสนใจ และเหมาะสมที่จะเผยแพร่ต่อไปยังสาธารณชนหรือไม่

4. สื่อเฉพาะกิจ จากการวิเคราะห์สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจ ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจหลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งที่มีการผลิตขึ้นเอง และบางส่วนก็มีหน่วยงานภายนอกผลิตขึ้นมาให้ อันได้แก่ แผ่นพับ หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว เอกสารทางวิชาการ และสินค้าของที่ระลึก ซึ่งสื่อเฉพาะกิจเหล่านี้มีเนื้อหาที่เฉพาะ และมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ของ ปรมะ สตะเวทิน (2531: 99) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 60) ที่ได้กล่าวว่า สื่อเฉพาะกิจหมายถึงสื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาเฉพาะ และมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการใช้สื่อที่หลากหลายครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันได้ทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ ของ Singh (1967: 54) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 67) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สื่อเพียงประเภทเดียวย่อมไม่มีประสิทธิผลเพียงพอในการใช้สื่อแบบผสมผสานจะสำเร็จผลตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2542: 169) อ้างถึงใน พลอยชมพู ฐิติยาภรณ์ (2553: 40) กล่าวไว้ว่า การเลือกใช้สื่อหรือการเลือกช่องทางในการส่งสารนั้นเปรียบเสมือนกุญแจดอกหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการสื่อสาร ดังนั้นสื่อที่ดีสำหรับการสื่อสารครั้งหนึ่งๆ ต้องเป็นสื่อที่เข้าถึงตัวผู้รับสาร และเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอสารได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น

นอกจากนี้ งานวิจัยของ กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549) เรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านทรงไทยปลายโพงพาง” ก็พบว่า มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย 4 สื่อหลักๆ สำคัญ คือ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

1. สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในหมู่บ้านท่องเที่ยว เพื่อนและญาติพี่น้องของนักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยว เจ้าหน้าที่บริษัทนำเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายบอกทาง หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว เอกสารทางวิชาการและสินค้าของที่ระลึก

3. สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร/วารสาร

4. สื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ บริการข้อมูลบนกระดานข่าวสารที่มีการโพสกันในกระทู้ของเว็บไซต์และบริการข้อมูลทางเว็บไซต์(WWW) ซึ่งประกอบด้วย บริการข้อมูลทางเว็บไซต์ที่หน่วยงานภายนอกจัดทำให้ และบริการข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ทางหมู่บ้านท่องเที่ยวจัดทำขึ้นเอง

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น จะประกอบไปด้วย 2 ปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการส่งเสริมจากสื่อมวลชน ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน และ ผลประโยชน์จากรายได้ที่จะได้รับ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ผู้วิจัยพบว่า นโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬานั้น เป็นนโยบายของทางภาครัฐที่มีความชัดเจนในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยที่มีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเล็งเห็นถึงความเป็นไปได้ที่จะช่วยสนับสนุนและพัฒนาให้มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้นภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 23) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ดูแลเรื่องของการท่องเที่ยวโดยตรง ได้ดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยในภาพรวม โดยจะเห็นได้จากนโยบายหลักการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่กล่าวอย่างชัดเจนว่า” อนุรักษ์ และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้วยการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอันเกี่ยวกับ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สำหรับปัจจัยภายนอกด้านการส่งเสริมจากสื่อมวลชน ผู้วิจัยพบว่า เป็นปัจจัยภายนอกอีกด้านหนึ่งที่มีส่วนช่วยสำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน จังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จได้มาจนถึงทุกวันนี้นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเป็นผลมาจากหน่วยงานภาครัฐ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน จึงได้มีการช่วยประสานติดต่อทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อทางหนังสือพิมพ์และสื่อนิตยสาร/วารสารต่างๆ เข้ามาช่วยทำการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 22) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น สื่อมวลชนถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในอันที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามาบทบาทในการร่วมกันพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ผู้วิจัยพบว่า สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ได้เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยเฉพาะ ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ถือได้ว่าเป็นชุมชนบ้านไม้เก่าที่มีสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยสองฝั่งของชุมชนเป็นบ้านไม้เก่าอายุ 100 ปี ประตูบานเฟี้ยม เริ่มตั้งแต่ซอย 1 ถึง ซอย 20 ตามถนนในชุมชน หรือตามตรอกซอกยังมีการอนุรักษ์บ้านไม้เก่า ปัจจุบันพบว่า บ้านไม้เก่าโบราณเริ่มมีตัดทองรายละเอียดรูปแบบในการสร้างออกไปบ้าง เพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นจุดขายที่สำคัญช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วรรณพร วณิชชานุกร (2541: 5) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น สิ่งสำคัญลำดับแรกที่จะต้องพิจารณา และถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ก็คือ สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพราะการที่ชุมชนนั้นมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะแก่การท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ของงานสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ที่เป็นจุดแด่น สิ่งเหล่านี้เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สำหรับปัจจัยภายใน ด้านวิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน ผู้วิจัยพบว่า วิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า มีจุดขายที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์อยู่ที่ “วิถีชีวิตและวัฒนธรรม” ของชุมชน โดยเฉพาะวิถีด้านการประกอบอาชีพของชาวบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็นอย่างดีอันประกอบด้วย กลุ่มรถสกายแล็ป หรือรถรับจ้างเล็กสี่ล้อ กลุ่มแม่ค้าอาหารพื้นเมือง และกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน และนอกจากวิถีชีวิตของชาวบ้านในการประกอบอาชีพแล้ว ทางชุมชนยังเป็นชุมชนที่มีประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนแบบดั้งเดิม ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดขายที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ได้เป็นอย่างดี อันประกอบไปด้วย วัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว งานประเพณีสงกรานต์ งานออกพรรษา และงานแห่ผีขนน้ำ ที่หาดูได้ยากยิ่งในปัจจุบัน

สำหรับปัจจัยภายใน ด้านบทบาทของผู้นำชุมชนนั้น ผู้วิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน นับตั้งแต่ การกำหนดแผนการจัดการและกฎระเบียบ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การดูแลและบริการท่องเที่ยว รวมถึง การแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า น่าจะมีเหตุผลเนื่องจากผู้นำชุมชนของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทั้งผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ ได้แก่ นักวิชาการอิสระ และ ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการได้แก่ ผู้อาวุโส ล้วนแต่เข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการชมรมเทศบาลการท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของธงชัย อินทรพันธุ์ (2545) ที่กล่าวว่า กลุ่มผู้นำชุมชนมีบทบาทในการริเริ่มงานหรือกิจกรรมใหม่ๆ ในชุมชน การระดมความคิดเห็นของระบอบประชาธิปไตย ด้วยการประชุมแสดงความคิดเห็น การวางแผนการทำงานร่วมกันในชุมชน

นอกจากปัจจัยภายในด้านสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน และ บทบาทของผู้นำชุมชนแล้ว ปัจจัยภายในด้านผลประโยชน์จากรายได้ที่จะได้รับนั้น ผู้วิจัย พบว่า เป็นปัจจัยภายในที่มีส่วนสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เกิดแรงจูงใจในการเข้ามาร่วมกัน เพื่อจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน เพราะนอกจากเจ้าของบ้านที่

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เปิดบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยวจะมีรายได้เสริมเพิ่มมากขึ้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนยังส่งผลทำให้เกิดการสร้างธุรกิจชุมชนขึ้นมาภายในชุมชน เพราะสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านหลายๆกลุ่มด้วยกัน เช่น กลุ่มรถสกายแล็ป หรือรถรับจ้างเล็กสี่ล้อ จะมีรายได้จากการขี่รถสกายแล็ป หรือ รับจ้างสี่ล้อรับส่งนักท่องเที่ยวตามบ้านพัก กลุ่มแม่ค้าอาหารพื้นเมืองจะมีรายได้จากการขายอาหารให้กับนักท่องเที่ยว และกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จะมีรายได้จากการขายสินค้าของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เสื้อยืด ผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ วรรณพร วณิชชานุกร (2541: 6) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 22) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้คนในชุมชนเกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนได้นั้น สิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมเพื่อจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนขึ้นมานั้นก็คือ การได้รับผลประโยชน์จากการจัดสรรรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน และยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน ของใจมานัส พลอยดี (2540: 18) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549: 33) ที่ได้กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมโดยอาศัยปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักเป็นกิจกรรมที่มีการผลิต และการบริการที่เกื้อกูลกันเหมาะสมต่อวิถีชีวิต ตลอดจนระบบนิเวศของแต่ละชุมชน ธุรกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยหลายๆด้านในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2539: 55) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้าน ในการช่วยส่งเสริม

นอกจากนี้ งานวิจัยของ ไพฑูรย์ จันทรา (2546) เรื่อง “ปัจจัยสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวนอุทยาน (สวนหิน) ของประเทศไทย: กรณีศึกษาวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย” ก็พบว่า ปัจจัยสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญลำดับต้นๆ ได้แก่ สภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนปัจจัยเรื่องรายได้จากการท่องเที่ยวจะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของอำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืนนั้น ประกอบไปด้วย 3 ประการ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล

จากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง ผู้วิจัยพบว่า แกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน เลือกแนวทางในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยทุกๆ เดือนจะมีการประชุมร่วมกัน ซึ่งเป็นการประชุมระหว่าง แกนนำชุมชน ชาวบ้าน ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อรับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย เพื่อวางแผนการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

จากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน ผู้วิจัยพบว่า แกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล ผู้วิจัยพบว่า แกนนำชุมชนและชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้วิธีการพูดคุย หารือร่วมกับชาวบ้าน เจ้าของโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาวัฒนธรรมดั่งเดิมของเมืองเชียงคานให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม พบว่า มีกลุ่มชาวบ้านอำเภอเชียงคาน และกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้มีการรวมตัว ภายใต้ชื่อ ชมรมถนอมไว้ ณ เชียงคาน ซึ่งมีสมาชิก เป็นชาวบ้านภายในเมืองเชียงคานประมาณ 30-40 หลัง ได้รวมตัวช่วยกันส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมเมืองเชียงคานอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของวันรักษ์ มิ่งมณี นาคิน (2531) อ้างถึงใน ปราณี หมอนทองแดง (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงควรจะหมายถึงการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน 2. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 3. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีและวางแผนแก้ปัญหา 4. การมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน 5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลดังจะเห็นได้ว่า ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยต่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชุมชนแทบทุกขั้นตอนดังกล่าวขาดแต่เพียงการมีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่ยังไม่ค่อยปรากฏชัดเท่าใดนัก

นอกจากนี้งานวิจัยของ ธงชัย อินทรพันธุ์ (2545) เรื่อง “การจัดการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” พบว่า ชาวบ้านมีความรัก ศรัทธาในตัวผู้นำ พร้อมใจกันทำงาน ซึ่งลักษณะของผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ ตั้งใจทำงานจริงจัง ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

4. ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย แบ่งออกได้ 4 ประเด็น ดังนี้ ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ และความประทับใจ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน

จากการวิเคราะห์ ลักษณะของข่าวสารที่ได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศชุมชนบ้านไม้เก่าและวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียว สอดคล้องกับแนวคิดของศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ (2539) อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) ที่ได้กล่าวว่า โดยปกติคนเรามักจะเปิดตัวให้สื่อสารตามความคิดเห็นและความสนในของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ นอกจากจะต้องการทราบข่าวสารและข้อมูลต่างๆ แล้ว ในบางโอกาสก็มีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งที่สามารถสร้างความบันเทิง และ ความสบายใจให้แก่ตนเองด้วย และวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดวัตถุประสงค์ของผู้รับสารของ Schramm (1963) อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) ที่กล่าวว่า ผู้รับสารมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบเพื่อเรียนรู้ เพื่อหาความพอใจเบิกบานใจและเพื่อปฏิบัติตัดสินใจ จากการวิเคราะห์ ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน ผู้วิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากสื่อมวลชน เนื่องจากเห็นภาพ และได้ยินเสียง สื่อเฉพาะกิจ ประเภทคู่มือหนังสือการท่องเที่ยว เพราะได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียดและได้เห็นภาพที่สวยงามลงประกอบไว้ในหนังสือ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของเมตตา กฤตวิทย์และคณะ (2536) อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) ที่กล่าวถึงความพึงพอใจในสื่อคือ ผู้รับสารนั้นมิได้ใช้สื่อตามที่ผู้ส่งสารได้กำหนดมาให้ หากแต่จะมีการเลือกใช้สื่อตามความต้องการของตนเองตามสภาพความเป็นจริงและตามความสามารถของตนเอง นอกจากนั้นยังสอดคล้องแนวคิดความพึงพอใจของการใช้สื่อของ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในสื่อ คือ ความต้องการและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่มีต่อสื่อ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นๆ เกิดความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ จากการศึกษาพบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชายและนักท่องเที่ยวหญิงให้เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน คือ สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่ออินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

สื่อมวลชน จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มชายและกลุ่มหญิง ตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากสื่อมวลชน ประเภทสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เนื่องจาก ได้เห็นภาพ และได้ยินเสียง สอดคล้องกับแนวคิด เสรี วงษ์มณฑา, 2534 (อ้างถึงใน บุณยศิริ บุญชู, 2548: 32) ชี้ให้เห็นถึงข้อได้เปรียบของสื่อวิทยุโทรทัศน์และสื่อวิทยุ กล่าวคือ สื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีการ กระจายอย่างกว้างขวาง ทีทั้งภาพและเสียง การเคลื่อนไหว ดังนั้นสามารถใช้การสร้างสรรค์ที่มีลูกเล่นได้มาก

สื่อเฉพาะกิจ จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มชายและกลุ่มหญิง ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในด้านที่ว่า สื่อเฉพาะกิจ ทางคู่มือหนังสือการท่องเที่ยว เพราะได้เห็นข้อมูลลงไว้อย่างละเอียดและได้เห็นภาพที่สวยงามลงประกอบไว้ในหนังสือ สอดคล้องกับ วาสนา จันทร์สว่าง, 2533 (อ้างถึงใน บุณยศิริ บุญชู, 2548: 31) กล่าวไว้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือ นิตยสาร วารสาร โปสเตอร์ ใบประกาศ ใบปลิว ใบแทรก จดหมายข่าว แผ่นพับฯ สิ่งพิมพ์เหล่านี้สำคัญมากสำหรับการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีคุณลักษณะ คือ มีความคงทนถาวร สามารถอ่านซ้ำได้อีกตามต้องการ โดยไม่จำกัดเวลา การผลิตมีโอกาสเตรียมมาก ขณะเดียวกัน สามารถดึงดูดใจด้วยเทคนิคต่างๆ ของการออกแบบ การผลิต การใช้สีสัน และการใช้ภาพประกอบ อีกทั้งสร้างความน่าเชื่อถือศรัทธาเพราะมีความทนถาวรเป็นหลักฐาน สามารถนำมาดูหรือตรวจสอบเมื่อข้อใจ หรือสงสัยได้ตลอดเวลา

สื่ออินเทอร์เน็ต จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มชาย และกลุ่มหญิง ตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในด้านที่ว่า สื่ออินเทอร์เน็ต เพราะได้เห็นข้อมูลและภาพลงไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พลอยชมพู ฐิติยาภรณ์ (2553) ศึกษาเรื่อง” การสื่อสารชุมชนท่องเที่ยว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม" พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสารถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วสามารถร่วมสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ กับครอบครัว หรือ เพื่อนที่แม้จะอยู่ต่างสถานที่ไม่ว่าจะใกล้หรือไกลสามารถตอบโต้กันได้ในเวลาเดียวกันผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อีเมล์ (e-mail) ห้องสนทนา กระดานข่าวหรือเว็บบอร์ด (Web board) และเครือข่าวสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ต่างๆ รวมทั้งผู้ใช้ยังสามารถสร้างเว็บเพจส่วนบุคคล เพื่อนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นได้เยี่ยมชม

จากการวิเคราะห์การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ และความประทับใจ ผู้วิจัยพบว่านักท่องเที่ยวมีการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลยจากสื่อมวลชน โดยรับรู้มาจากรายการโทรทัศน์ต่างๆ ที่ได้นำเสนอและเผยแพร่ออกไป โดยชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย นอกจากนี้ยังรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อเฉพาะกิจ มาจากหนังสือคู่มือท่องเที่ยว มีการรับรู้จาก สื่อบุคคล มาจากเพื่อนๆ หรือญาติสนิทที่บอกต่อกันมา และสุดท้ายคือ สื่ออินเทอร์เน็ต โดยรับรู้มาจากกระทู้เว็บบอร์ดของเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยว มีความรู้สึกประทับใจในการมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในเรื่องเกี่ยวกับ บรรยากาศความเก่าแก่ของชุมชนบ้านไม้เก่า ที่ชาวบ้านยังได้อนุรักษ์ไว้ วัฒนธรรมประเพณีตักบาตรข้าวเหนียวที่ชาวบ้านได้มีการสืบสานรักษาวัฒนธรรมประเพณีสืบต่อกันมาช้านาน

จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในเรื่องเกี่ยวกับสื่ออินเทอร์เน็ตควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ควรรายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการค้นหาข้อมูล และสื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทาง โดยต้องการให้มีการตั้งจุดประชาสัมพันธ์ให้มากที่สุด อีกทั้ง มีแผ่นพับโปรชัวร์ไว้แจกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลแนะนำให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆภายชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแผ่นพับของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532) อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของเอกสารแผ่นพับ จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นข้อมูลหรือจูงใจผู้อ่าน เนื่องจากเอกสารแผ่นพับมีเนื้อหาที่กระดาษค่อนข้างจำกัด จึงควร

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เตรียมเนื้อหาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการนำเสนอ ต้องเป็นข้อความที่สั้นกระชับ ประเด็นสำคัญที่นำเสนอต้องเป็นเนื้อหาที่น่าสนใจและความสัมพันธ์กับชื่อบนปกของเอกสารแผ่นพับ โดยเอกสารแผ่นพับอาจมีภาพ แผนภูมิหรือตารางประกอบที่ต้องใช้วิธีการคลี่ออกทั้งแผ่นจึงจะอ่านได้ อาจใช้ภาพเหมือนจริงหรือภาพนามธรรมก็ได้ แต่ชื่อเรื่องและภาพหน้าปกต้องมีความชัดเจน และสื่อความหมายเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารได้ทันที นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยต้องการให้ชุมชนช่วยอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า การรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว และไม่ต้องการให้สถานบันเทิงเข้ามาในชุมชน เพราะอาจเกิดอาชญากรรม อีกทั้งทำให้บรรยากาศเมืองวัฒนธรรมสูญหายไป

ทั้งนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ของ วิจิตร อาวะกุล (2534) อ้างถึงใน กฤษฎา สุริยวงศ์ (2549) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีมากมายหลายประเภท การตัดสินใจเลือกใช้สื่อใดจำเป็นต้องรู้จักธรรมชาติ และเอกลักษณ์ของสื่อและชนิดเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานประชาสัมพันธ์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิผลของการสื่อสารและสื่อประชาสัมพันธ์ กาญจนา แก้วเทพ (2541) อ้างถึงใน บุณยศิริ บุญชู (2548) กล่าวว่า ผู้รับสารนั้นมิได้ใช้สื่อตามที่ผู้ส่งสารได้กำหนดมาให้ หากแต่จะมีการเลือกใช้สื่อตามความต้องการของตนเองตามสภาพความเป็นจริงและตามความสามารถของตนเอง โดยขั้นตอนของการเลือกใช้สื่อและใช้สารจะมีการคัดเลือกทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกเข้าถึง เลือกเปิดรับ เลือกรับรู้ เลือกตีความ เลือกจดจำ และเลือกนำไปใช้หลังจากรับสารแล้ว สอดคล้องกับ ณรงค์ สมพงษ์, 2540 อ้างถึงใน เสาวณีย์ วัฒนาโยธิน (2548) กล่าวไว้ว่า การติดต่อสื่อสารที่ให้เกิดผลที่ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ส่งสารจะต้องเป็นผู้รู้ข้อมูลและเข้าใจข้อเท็จจริงอย่างชัดเจน แจ่มแจ้งก่อนที่จะเผยแพร่ เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารนั้นควรจะเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้รับสารด้วย และต้องหาวิธีการและเครื่องมือในการเผยแพร่ที่เหมาะสม ซึ่งต้องมีการพิจารณาจัดทำสื่อที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารจึงเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในที่สุด

นอกจากนี้ งานวิจัย กฤษดา ขุ่ยอาภัย (2552) เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ มาจากการบอกต่อจากคนใกล้ชิด หรือคนรู้จัก และสื่ออินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด ดังจะเห็นได้ว่า ประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยให้เกิดความยั่งยืน ขณะเดียวกัน หากชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มี

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การช่วยกันอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่า และรักษาวัฒนธรรมตักบาตรข้าวเหนียว จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย”** ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย และข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะใน 2 ประเด็น ดังนี้

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชุมชน

1) ในกรณีที่ต้องการระดมความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนในเรื่องต่างๆเพื่อการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการท่องเที่ยว การปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หาแนวทางในการแก้ปัญหา ควรใช้วงสนทนาที่ไม่เป็นทางการในการแลกเปลี่ยน และ แสดงความคิดเห็นต่างๆที่เกิดขึ้นในวงสนทนานั้นไปสรุปในที่ประชุมอย่างเป็นทางการก่อนที่จะประชุมร่วมกัน และควรจะนำข้อเสนอของชาวบ้านไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

2) เมื่อผู้นำชุมชนในหมู่บ้านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรเผยแพร่ออกไปในลักษณะวงกว้าง ควรประสานกับบุคคลในชุมชน เนื่องจากมีความสนิทคุ้นเคยกับชาวบ้านทำให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประสบความสำเร็จได้ง่าย

3) ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นชุมชนบ้านไม้เก่าที่มีอายุกว่า 100 ปี ดังนั้น แกนนำชุมชน ชาวบ้าน และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรจะหามาตรการดูแลและป้องกัน หากเกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้นในชุมชน อีกทั้งควรวางมาตรการดูแลและรักษาไม้เก่าที่มีอายุกว่า 100 ปี ให้อยู่ในสภาพที่ดีเพื่อที่จะเก็บรักษาไว้ให้ผู้ที่สนใจ นักเรียน นักศึกษาได้ศึกษาต่อไป

4) การมีส่วนร่วมของแกนนำ ชาวบ้านและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยควรนำสื่อประชาสัมพันธ์มาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืน และเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และ ต่างประเทศ สร้างแรงจูงใจให้เกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

5.3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลภายนอกชุมชน (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ)

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน เช่น องค์กรปกครอง หน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน ควรประสานงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2) หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องควรหาวิธีการสื่อสารโดยเฉพาะทางด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่ให้มีลักษณะทางวิชาการมากเกินไป เพื่อให้สมาชิกในชุมชนสามารถรับรู้ และทำความเข้าใจ รวมทั้งควรใช้การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในชุมชนกับหน่วยงานภายนอกได้มากขึ้น

3) หน่วยงานภายนอกควรหาวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ เช่น การกำหนดมาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้ชุมชนบ้านไม้เก่าบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว

5.3.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนอื่นๆ ที่มีลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม แตกต่างกับชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยด้วย เช่น ชุมชนทางภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะการสื่อสารว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5.3.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสื่อสารในการเข้าไปมีส่วนช่วยสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กับองค์กรพัฒนาเอกชนว่ามีความเหมือน หรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5.3.2.3 ควรศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษา

5.3.2.4 ควรมีการศึกษากระบวนการสื่อสารการตลาดเพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบโฮมสเตย์ที่ได้รับการส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5.3.2.5 ควรมีการศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และต่างประเทศ ที่มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ครอบครัว และฮันนีมูน เป็นต้น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

5.3.2.6 ควรมีการศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบใหม่ อย่างเช่น สื่ออินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์การท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณชายโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ให้ความสำคัญและใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน

หากมีการศึกษาวิจัยในมุมมองหรือแนวทางที่แตกแขนงออกไปอีก ผู้วิจัยมั่นใจว่าจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพราะปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อเสริมภาพลักษณ์ประเทศไทยไปในทางที่เป็นบวก ประกอบกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อใหม่ในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บรรณานุกรม

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ณัฏฐพล ตันมิ่ง. (2552). **ประวัติศาสตร์และตระกูลเมืองเชียงคาน** (ครั้งที่ 11). เลย: เมืองเลยการพิมพ์.

วิทยานิพนธ์

กรรณิการ์ บูรศิริรักษ์. (2549). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กฤษดา ขุ่ยอาภัย. (2552). **การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กฤษฎา สุริยวงศ์. (2549). **การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเชิงอนุรักษ์บ้างทรงไทยปลายโพงพาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

มงคล พนมมิตร. (2551). **การดำรงเอกลักษณ์ของชุมชนกลุ่มน้อยในภาคเหนือ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธงชัย อินทรพันธุ์. (2545). **การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

นริศรา นงนุช. (2544). **รูปแบบการสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บุณยศิริ บุญชู. (2548). **ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทยต่อประสิทธิผลของสื่อประชาสัมพันธ์โบราณสถานเวียงกุมกาม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิวัฒน์ อมาตยกุล. (2549). **การศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ไพฑูรย์ จันทรา. (2546). **ปัจจัยสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวนอุทยาน (สวนหิน) ของประเทศไทย: กรณีศึกษาวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). **การศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชรินทร์ ม่วงงาม. (2547). **การธำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมอญ: กรณีศึกษาหมู่บ้านศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พลอยชมพู ฐิติยาภรณ์. (2553). **การสื่อสารชุมชนท่องเที่ยวยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัด มะยม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชชานันท์ ผ่องศรี และสมพงษ์ ธงไชย. (2007). **การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวบูรณาการพื้นที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

เสาวนีย์ วัฒนาโยธิน. (2548). **ประสิทธิภาพของสื่อในหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ในการให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการชาวไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เอกสารอื่นๆ

เทิดชาย ช่วงบำรุง. (2004). **ประชาคมวิจัย**. ฉบับที่ 57. เอกสารอัดสำเนา.

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). **คู่มือประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.** เอกสารอัดสำเนา.

เว็บไซต์

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2011). ภาพรวมการท่องเที่ยวไทย. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2554, จาก **http://www.bangkokbiznews.com**

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555, จาก **http://www.mots.go.th**

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). กรอบนโยบายของคณะกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550 - 2554. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2554, จาก **http://www.thaitourism.or.th**

ข้อมูลการมาเชียงคาน. (2009). ข้อมูลอำเภอเชียงคาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2554, จาก **http://www.idea-deedee.com/**

เชียงคาน.com. (2554). ประวัติเชียงคาน จ.เลย อดีต ... ปัจจุบัน ณ เชียงคาน. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2554, จาก **http://www.เชียงคาน.com**

คมชัดลึกออนไลน์. (2554). เชียงคาน...แม่เหล็กสำคัญขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเมืองเลย. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2554, จาก **http://www.komchadluek.net**

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2553). ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2554, จาก **http://th.wikipedia.org/wik**

TAT Tourism Journal การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2008). นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2554, จาก **http://www.etatjournal.com/web/**

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก ก.

แผนที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

แผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก ข.

ภาพแสดงบริบทอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2500

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เชียงคาน วัดศีรคูนเเมือง ปีทีตาต้อ สุขะ ถือป้ายไห้. รดจณารำ. ตาแบ สุขะ เป็นางฝั้ง.

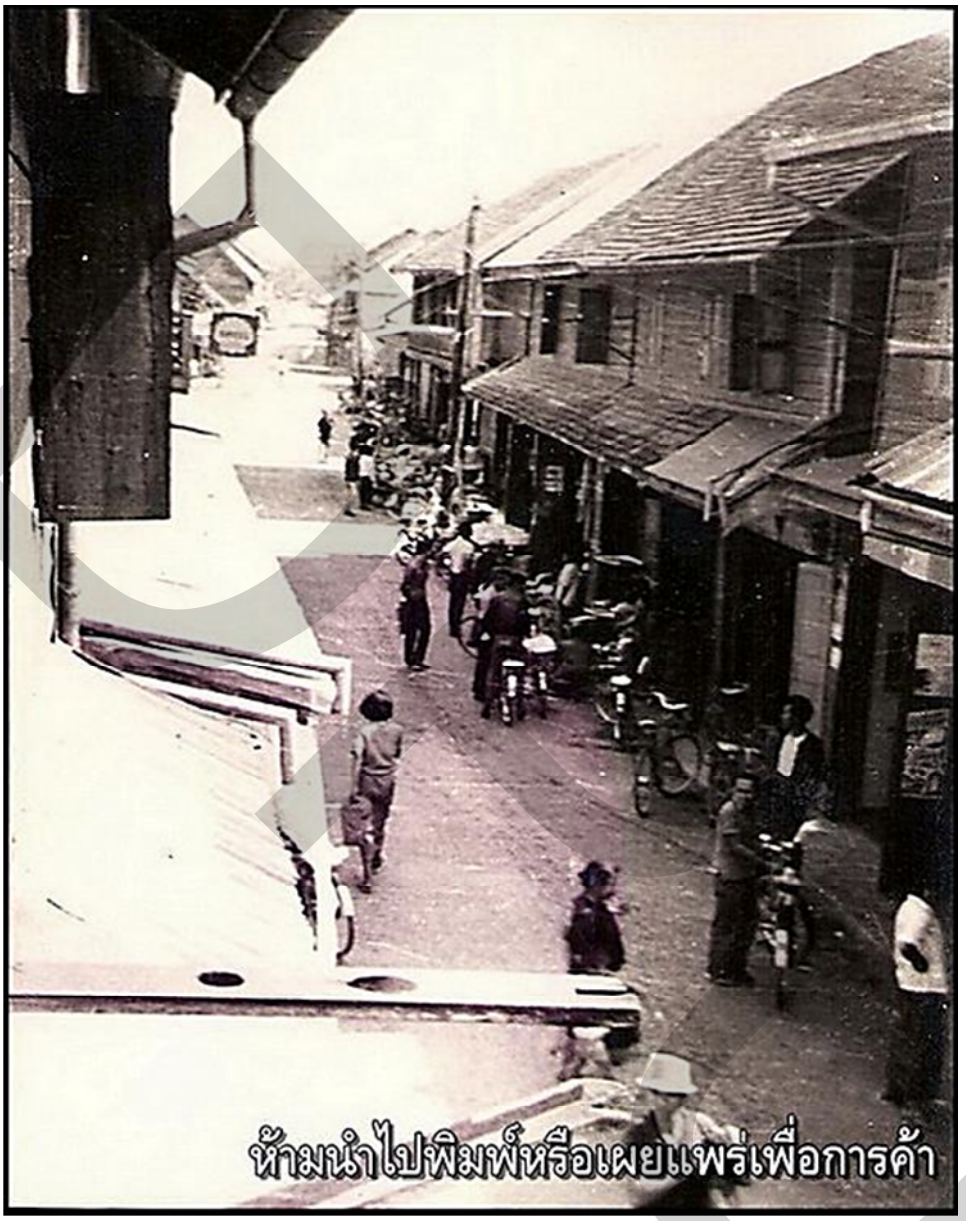

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำโบรชัวร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

วัดศรีคุณเมือง เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่บริษัททัวร์แนะนำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวน่าสนใจ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก ง.

ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพทั่วไปบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ

อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภูทอก สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน นักท่องเที่ยวจะได้ชมทะเลหมอกในยามเช้า

วัดโพนชัย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดท่าแขก

วัดป่าใต้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดป่าใต้

วัดป่าใต้

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดป่ากลาง

วัดศรีนพมาศ

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดศรีนพมาศ

ประเพณีแข่งเรือยาว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

งานแห่เจ้าพ่อในงานบุญพระเวส

งานประเพณีวันสงกรานต์

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก จ.

ภาพแสดงลักษณะทางกายภาพทั่วไปบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ร้านกอดเลย ณ เชียงคาน ซอย 9 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และโฮมสเตย์ เบอร์ 084-135-9309

โฮมสเตย์ เรือนแรมลูกไม้ ซอย 5 เบอร์ติดต่อ 042-822-334

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ต้นโขง เกสต์เฮ้าส์ ซอย 4 เบอร์ติดต่อ 042-821-879

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

โรงแรมศรีเชียงคาน ซอย5 เบอร์ติดต่อ 081-808-2826

บ้านภัทราวดี โฮมสเตย์ ซอย 6 เบอร์ติดต่อ 080-181-3353

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

โฮมสเตย์ เฮือนไม้ชายโขง ซอย 7 เบอร์ติดต่อ 085-230-0052

โฮมสเตย์ มุมหนึ่งที่เชียงคาน ซอย 7 เบอร์ติดต่อ 085-217-1819

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บ้านริมโขง ซอย 7 เบอร์ติดต่อ 042-821-007

บ้านฉลองทิพย์ ซอย 8 เบอร์ติดต่อ 081-818-4661

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

สองผัวเมีย เกสต์เฮ้าส์ ซอย 9 เบอร์ติดต่อ 042-821-492

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บ้านก๋งริมโขง ซอย 8 เบอร์ติดต่อ 042-821-125

โรงแรมสุขสมบูรณ์ ซอย 9 เบอร์ติดต่อ 042-821-064

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บ้านรวมมิตร โฮมสเตย์ ซอย 11 เบอร์ติดต่อ 087-699-4884

ที่ทำการพัก โฮมสเตย์ ซอย 13 เบอร์ติดต่อ 081-421-5533

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ศรีพรรณโฮมสเตย์ ซอย 13 เบอร์ติดต่อ 042-821-797

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ดิโอลด์เชียงคาน ซอย 19 เบอร์ติดต่อ 042-821-124

โรงแรมวัน-เดือน-ปีที่เชียงคาน ซอย 9 เบอร์ติดต่อ 085-829-9111

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ภาคผนวก ฉ.

ภาพแสดงบรรยากาศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัฒนธรรมการตักบาตรข้าวเหนียวที่ปฏิบัติสืบทอดจากรุ่นมาสู่รุ่น และเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนอำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

จักรยานคือพาหนะสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้ปั่นเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญๆ ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขงอำเภอเชียงคานที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บ้านไม้เก่าอายุกว่าหนึ่งร้อยปีที่ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมนำมาทโฮมสเตย์เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ร้านขายของที่ระลึก และขายอาหาร ในชุมชนบ้านไม้เก่าบริเวณริมโขง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เสื้อยืดสินค้าของที่ระลึกอำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

เสื้อยืดหลายรูปแบบ - กางเกงลายผ้าขาวม้าสินค้าของที่ระลึกอำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ข้าวหลามกระบอกยาว ของดีขึ้นชื่ออำเภอเชียงคาน

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ข้าวจี่ ข้าวเหนียวชุบไข่แล้วนำมาปิ้งเป็นอาหารพื้นเมืองอำเภอเชียงคานที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

ขนมใส่ไส้ฝีมือของชาวบ้านอำเภอเชียงคานที่มีรสชาติอร่อย ชาวบ้านนิยมทำขายให้นักท่องเที่ยว

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

บรรยากาศริมแม่น้ำโขง ที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดท่าคก

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดศรีคุณเมือง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

วัดศรีคุณเมือง

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาววชิรญาณ์ เจริญทรัพย์
วุฒิการศึกษา	นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
การฝึกอบรม	การสื่อสารมวลชนระดับต้น (กสต.) รุ่นที่ 1 สถาบันอิศราอมันตกุล มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย และสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

DPU

Created with nitroPDF professional
download the free trial online at nitropdf.com/professional